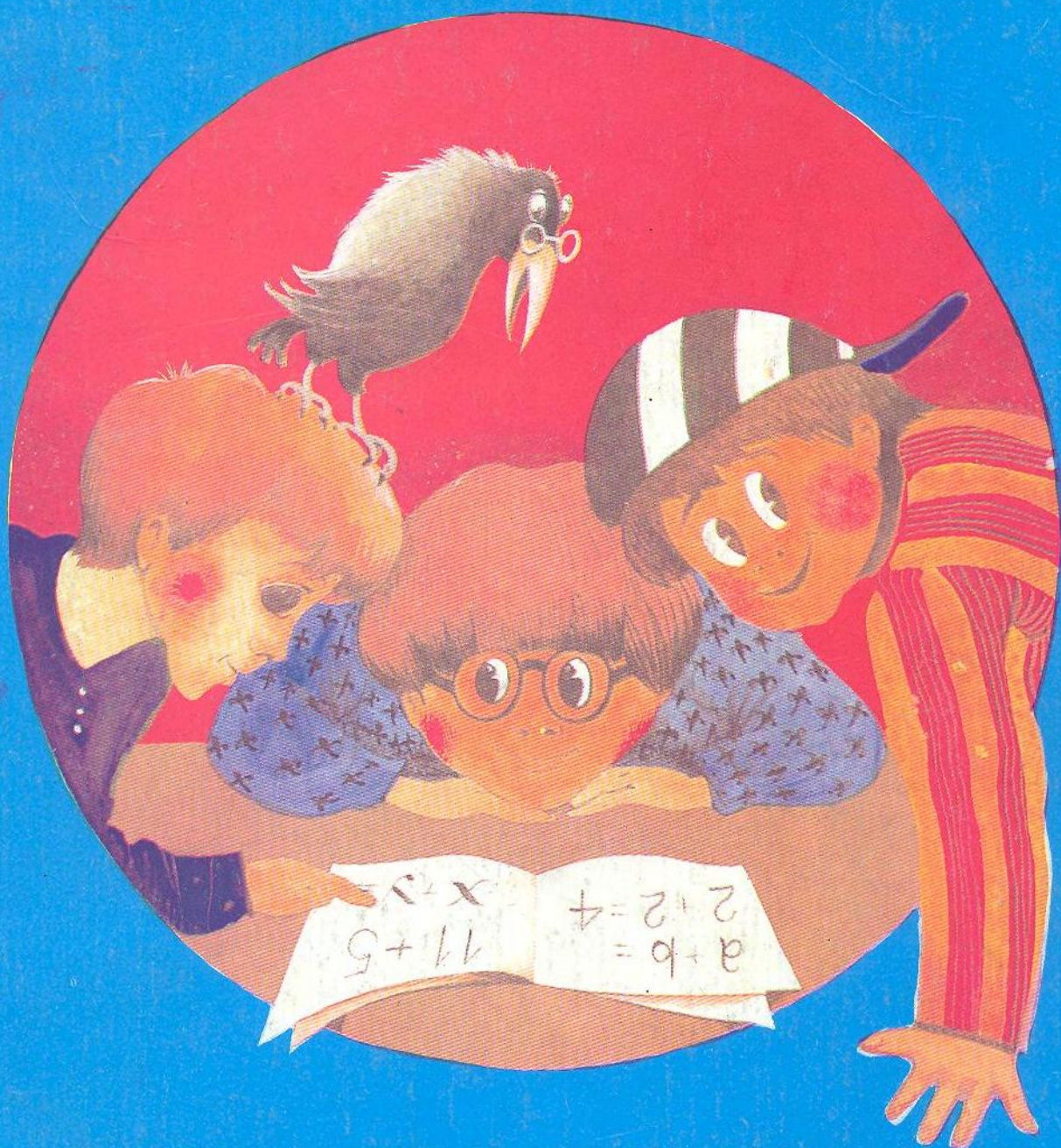

3

ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱ

Անահիտ Արևաուդյան
Գևորգ Հակոբյան

ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱ

Երրորդ դասարանցիների համար

ԵՐԵՎԱՆ 1996 ՇԱՆԻԿ

Հաստատված է ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության կողմից
որպես հանրակրթական դպրոցի դասագիրք

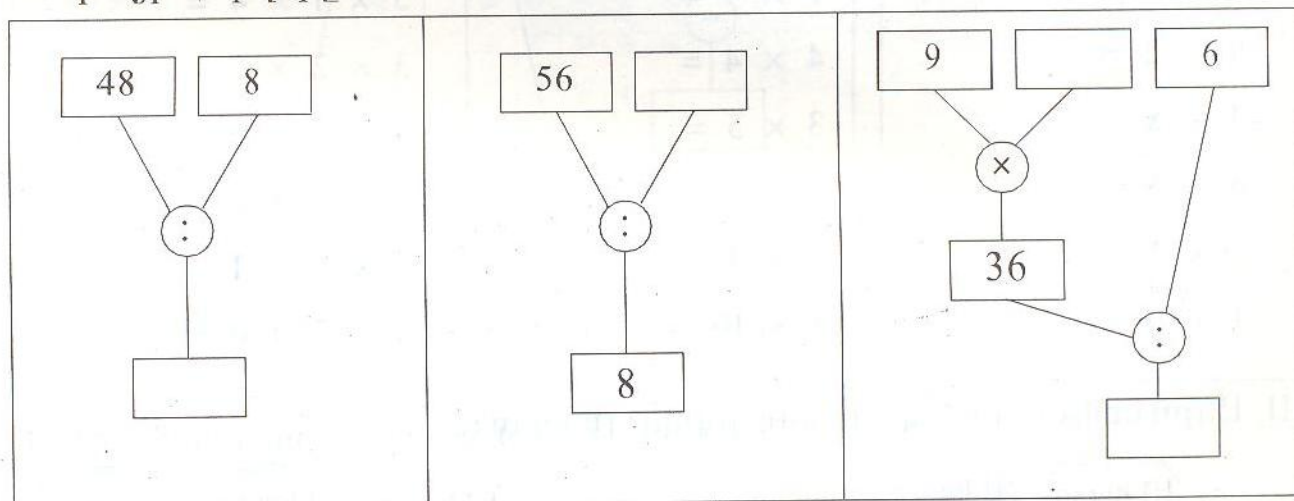
ՄԱՐԶԱՍԵՐՈՒՄ

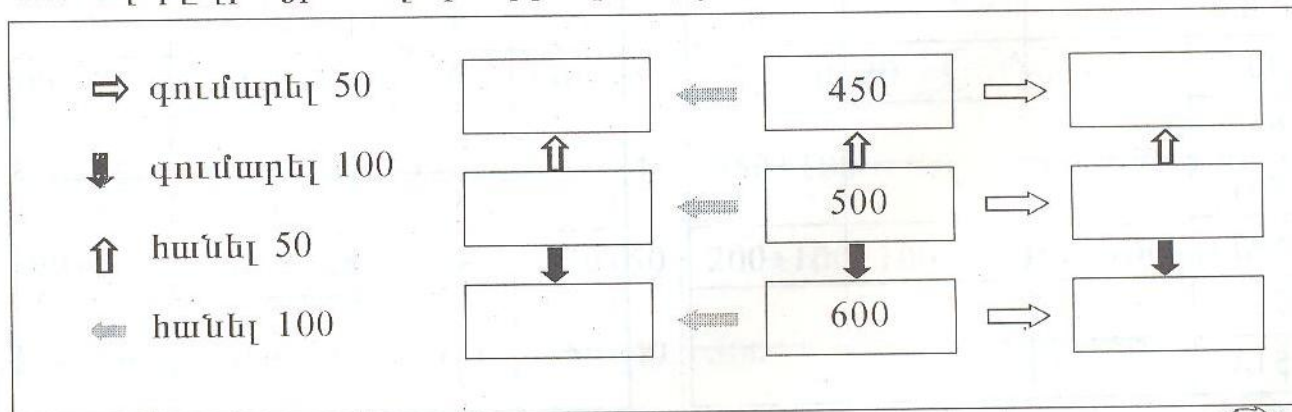
I. Հաշվարկ:

[illegible][illegible][illegible][illegible]

II. Լրացրո՛ւ թվերը:

III. Թվերը լրացրո՛ւ սլաքների օգնությամբ:

I. Լրացրո՛ւ աղյուսակները:

Նախորդը	Հաջորդը
	300
	490
	599
	607
	710
	891
	999
	705
	1000

2-ով փոքր	2-ով մեծ
	200
	398
	488
	508
	620
	811
	998
	507
	1000

II. Հաշվի՛ր:

$2 \times 8 =$	$9 \times 4 =$	$5 \times 1 \times 4 =$
$9 \times 2 =$	$4 \times 4 =$	$3 \times 2 \times 2 =$
$4 \times 5 =$	$3 \times 5 =$	$4 \times 2 \times 5 =$
$6 \times 5 =$	$8 \times 1 =$	$2 \times 2 \times 2 =$
$3 \times 4 =$	$6 \times 3 =$	$7 \times 0 \times 1 =$
$4 \times 0 =$	$3 \times 10 =$	$8 \times 7 \times 0 =$

III. Աղյուսակներում պակասող թվերը լրացրո՛ւ:

	III կարգ	II կարգ	I կարգ
	հարյուրավոր	տասնավոր	միավոր
842	8	4	2
740			0
407			
650			
861			
597			
752			
513			

	III կարգ	II կարգ	I կարգ
	հարյուրավոր	տասնավոր	միավոր
	4	3	2
	9	4	3
	7	3	0
	6	0	5
	8	0	0
	-	5	4
	-	8	0
	9	0	7

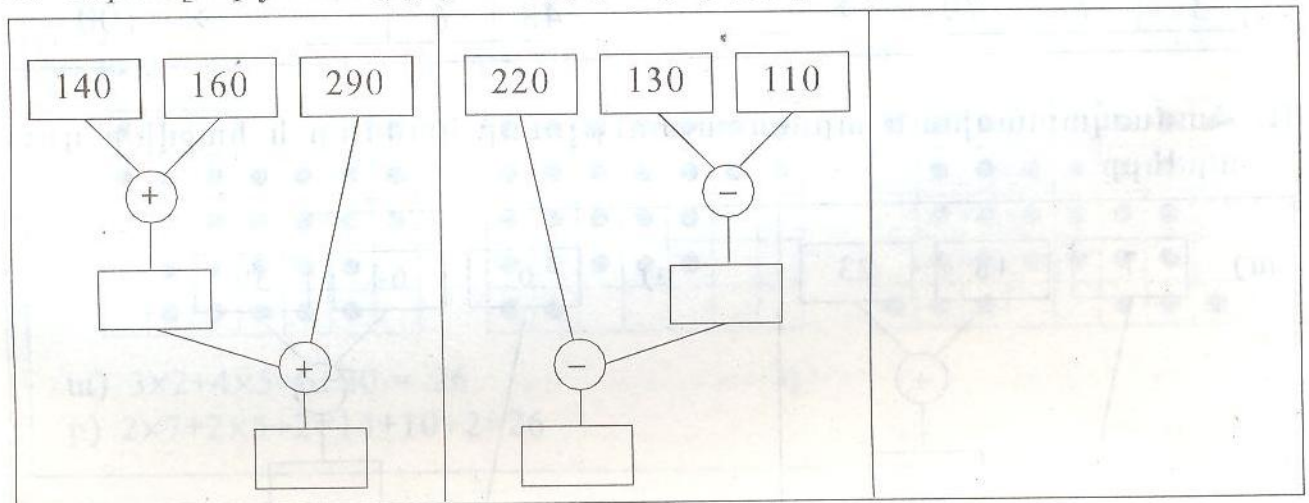

I. Լրացրո՛ւ աղյուսակները:

275	$200 + 70 + 5$
390	
437	
568	
751	
609	

320	$100+100+100+10+10$
423	
135	
252	
500	
403	

II. Գործողությունները կատարի՛ր և թվերը լրացրո՛ւ:

III. Դի՛ր համապատասխան նշանը ($>$, $<$, $=$):

$200+30$ ○ 250	$200+70$ ○ $200+90$	$100+100+30$ ○ $100+100+50$
$400+50$ ○ 430	$300+80$ ○ $300+40$	$30+70+10$ ○ $20+80+100$
$300+70$ ○ 360	$200+150$ ○ $300+50$	$200+50+20$ ○ $300+70$
$300+120$ ○ 420	$200+120$ ○ $300+40$	$350+100$ ○ $200+200+100$
$300+20$ ○ 320	$280+120$ ○ $350+50$	$200+100+100$ ○ $100+100+100$
$350+50$ ○ 450	$300+90$ ○ $350+40$	$300+150+50$ ○ $300+50+50$

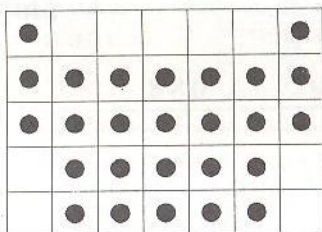
I. Հաշվի՛ր:

$$0+1+2+3+4+5+6+7+8+9=9 \times \dots = \dots$$

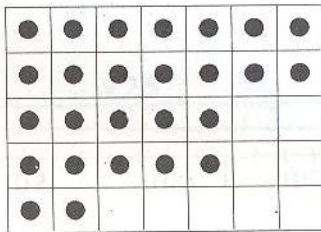
$$(0+9)+(1+8)+(2+7)+(3+6)+(4+5)=9 \times \dots = \dots$$

II. Հաշվի՛ր ըստ օրինակի:

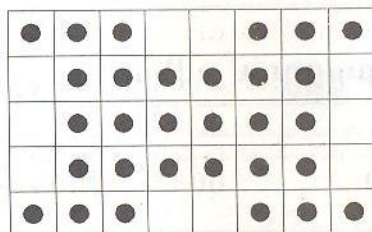
ա)

բ)

գ)

ա) $3 \times 2 + 4 \times 5 = 6 + 20 = 26$

բ) $2 \times 7 + 2 \times 5 + 2 = 14 + 10 + 2 = 26$

գ)

III. Կատարի՛ր գործողությունները:

$$970 - 70 - 1 = 900 - 1 =$$

$$200 + 20 + 2 + 8 =$$

$$750 - 50 - 1 =$$

$$300 + 30 + 3 + 7 =$$

$$530 - 30 - 1 =$$

$$400 + 40 + 4 + 6 =$$

$$310 - 10 - 1 =$$

$$500 + 50 + 5 + 5 =$$

$$290 - 90 - 1 =$$

$$600 + 60 + 6 + 4 =$$

$$420 - 20 - 1 =$$

$$700 + 70 + 7 + 3 =$$

$$860 - 60 - 1 =$$

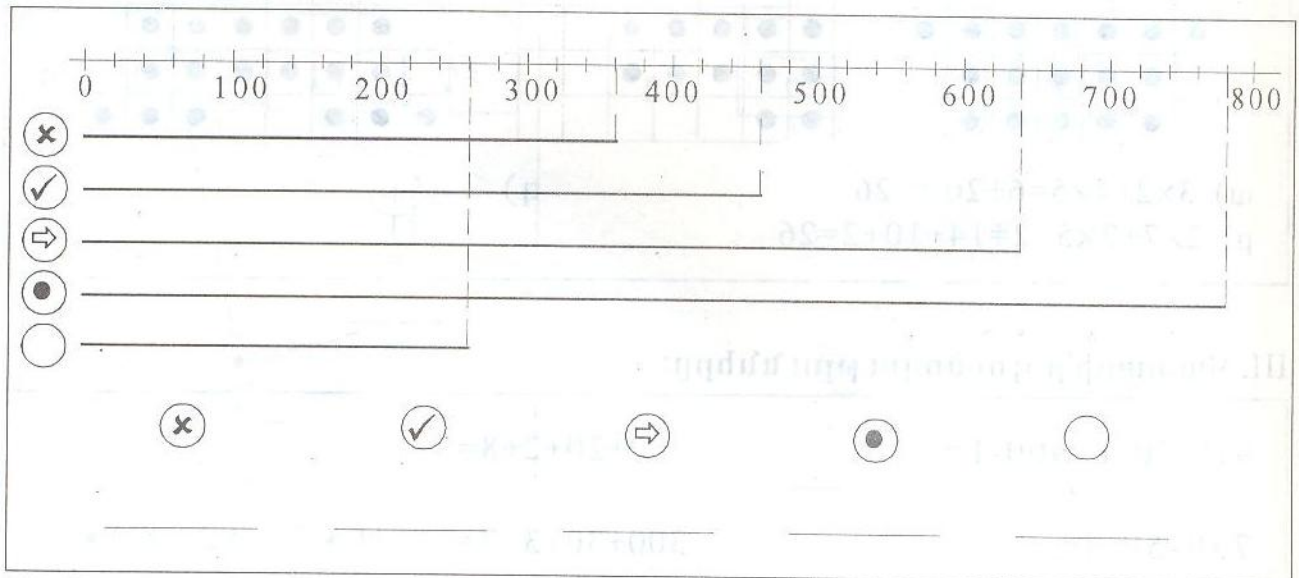
$$900 + 90 + 9 + 1 =$$

I. Հաշվի՛ր հարյուրյակներով:

$50 \times 2 = 100$
 $30 \times 2 + 10 \times 2 + 20 \times 1 =$
 $100 + 100 + \dots = 100 \times \dots = \dots$

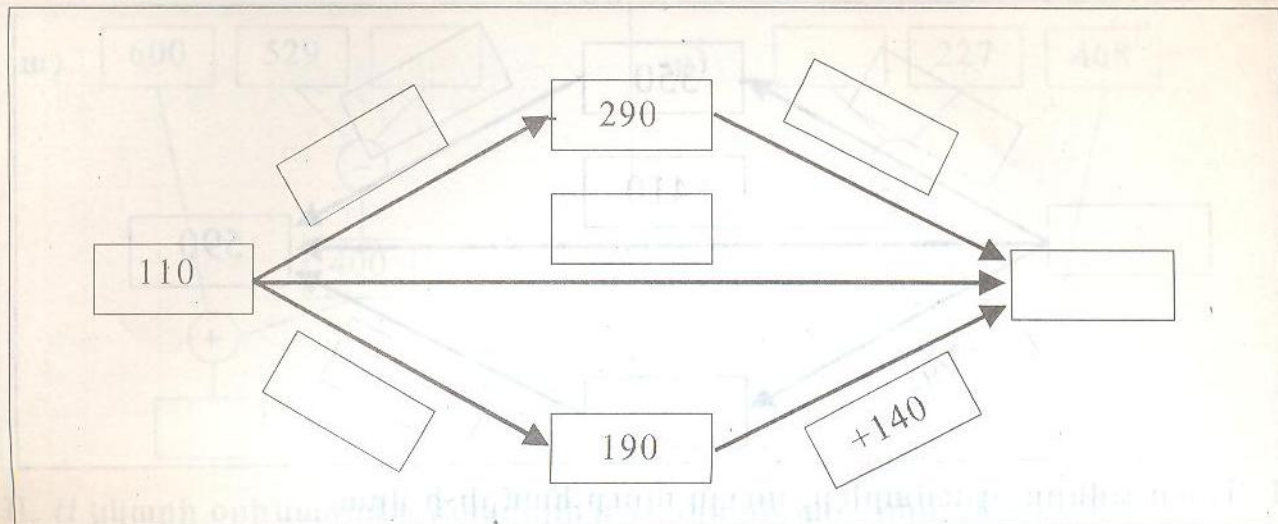
II. Լրացրո՛ւ թվերը:

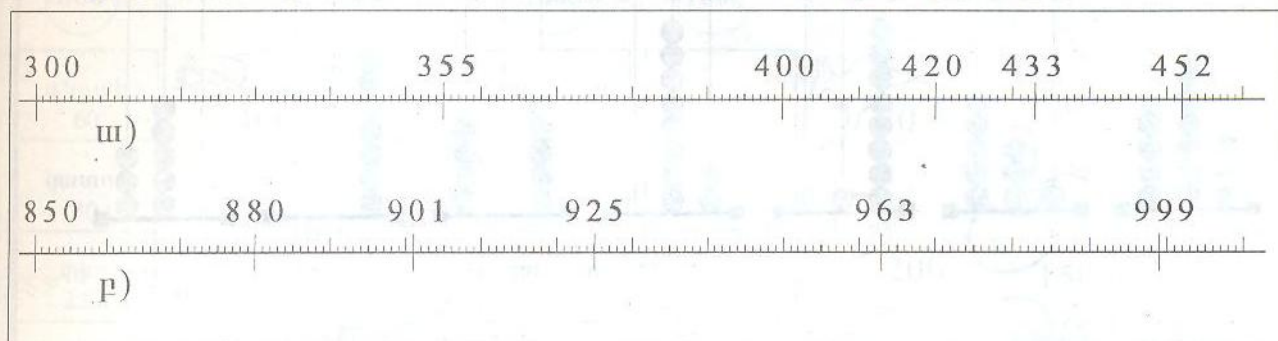
III. Կատարի՛ր գործողությունները:

$180 + 20 =$	$970 - 70 =$	$526 - 6 - 20 =$
$270 + 30 =$	$860 - 60 =$	$635 - 5 - 30 =$
$360 + 40 =$	$750 - 50 =$	$744 - 4 - 40 =$
$450 + 50 =$	$640 - 40 =$	$853 - 3 - 50 =$
$540 + 60 =$	$530 - 30 =$	$962 - 2 - 60 =$

I. Լրացրո՛ւ պակասող գործողությունները և թվերը:

II. Գրի՛ր նշված թվերին՝ ա) հաջորդող, բ) նախորդող թվերը:

III. Թիվը ներկայացրո՛ւ կարգային գումարելիների գումարի տեսքով:

748 →	700+40+8		→	800+60+9
875 →			→	
687 →			→	
697 →			→	
815 →			→	
469 →			→	
153 →			→	

IV. Քանի՞ եռանիշ թիվ կարելի է գրել այս թվանշաններով: Գրի՛ր այդ թվերը:

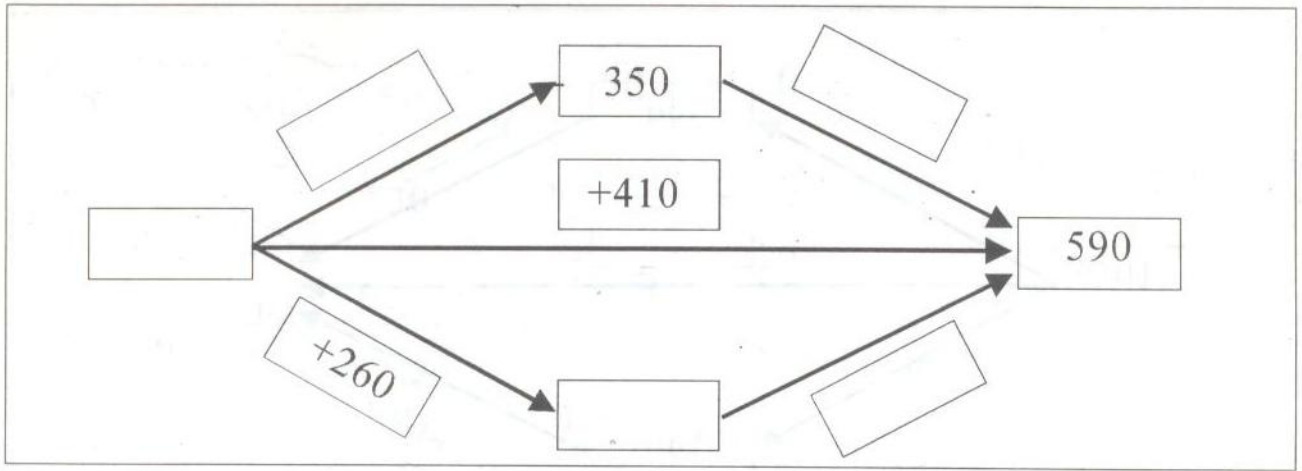
7

3

5

I. Լրացրո՛ւ պակասող թվերը և համապատասխան գործողությունները:

II. Գրի՛ր թվերը, գումարի՛ր, ցո՛ւյց տուր համրիչի վրա:

ա)

հ.	տ.	մ.
2	3	3
1	1	1

բ)

հ.	տ.	մ.
2	3	3
1	1	1

+

հ.	տ.	մ.
2	3	3
1	1	1

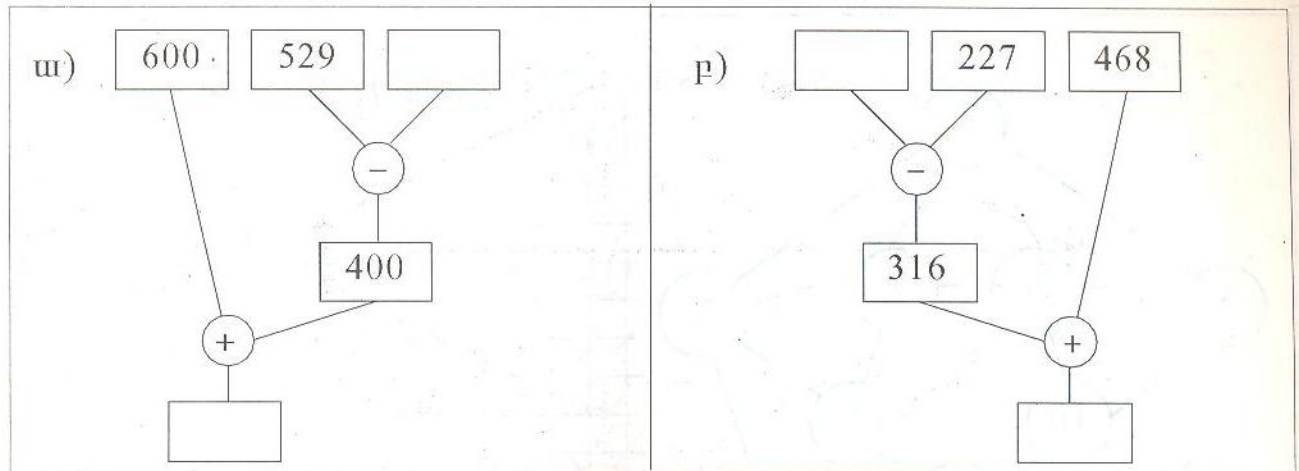
...

III. Քանի՞ եռանիշ թիվ կարելի է գրել այս թվանշաններով: Գրի՛ր այդ թվերը:

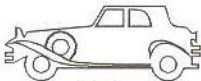
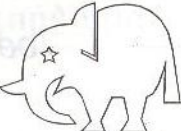
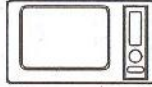
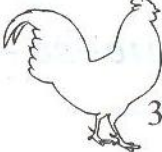
0	2
6	

I. Գտտարկ վանդակներում անհրաժեշտ թվերը լրացրո՛ւ:

II. Ա նկարի օրինակով խմբավորի՛ր Բ նկարի առարկաները:

860	Ա	1000	1000	Բ	900
գնդակ 60	 400	հեռախոս 120		 70	
կատու 80	 300	կիթառ 200		 100	
փիղ 220	 120	խաղող 180		 150	
նավակ 150	 150	մեքենա 400		 200	
հեծանիվ 50	 200	ձուկ 100		 80	
ընձուղտ 300	 220			 100	
	 80			 40	
	 60			 210	
	 180			 50	
	 100			 300	
	 50			 50	
				 130	

III. Քանի՞ թիվ կարող ես գրել այս թվանշաններով: Գրի՛ր այդ թվերը:

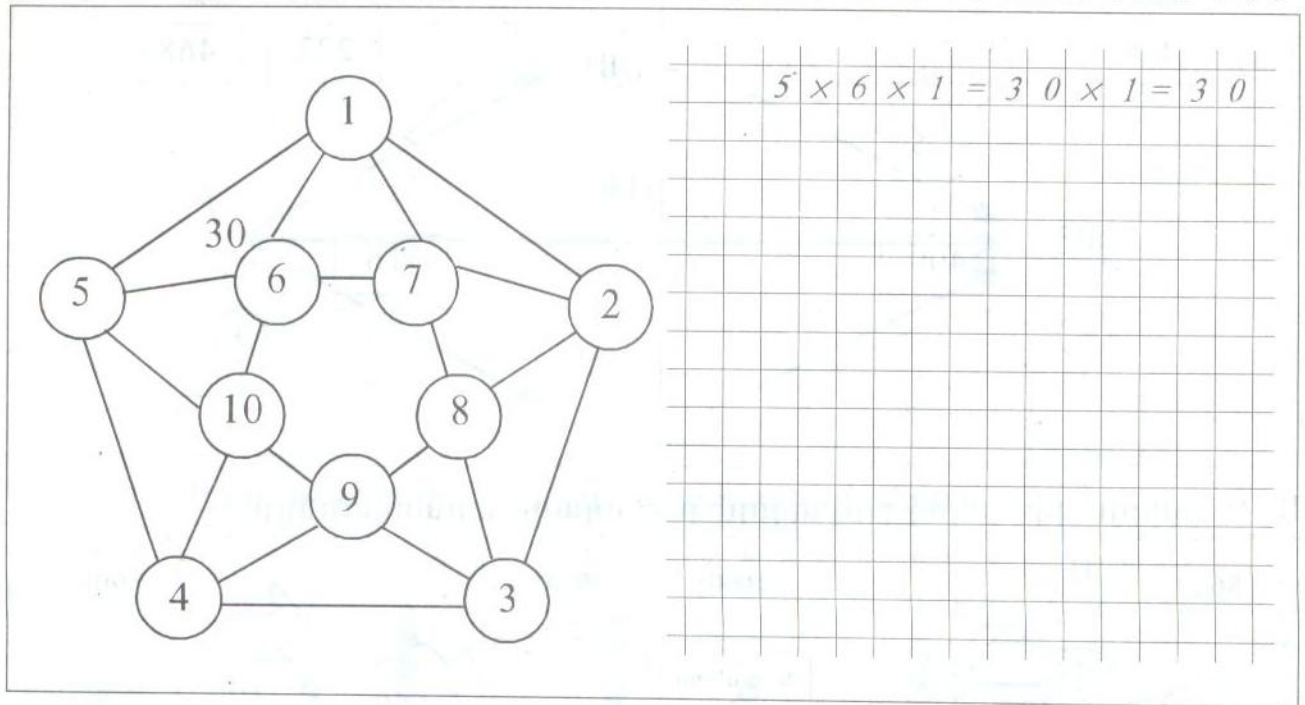
ա) միանիշ
բ) երկնիշ
գ) եռանիշ

0

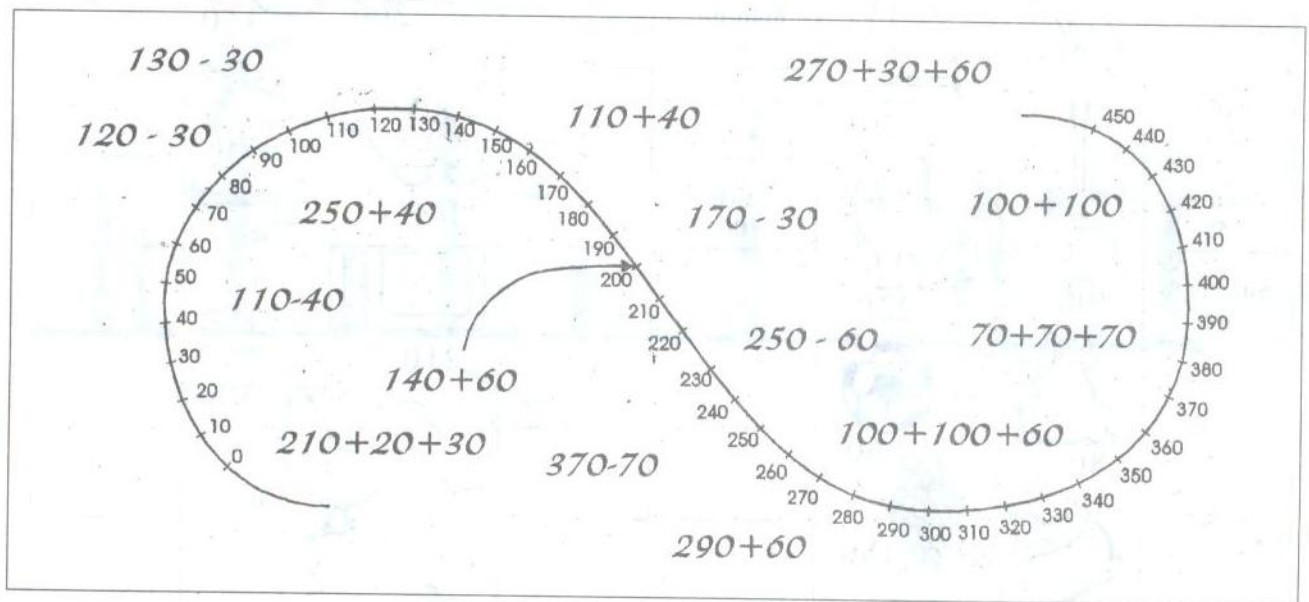
9

5

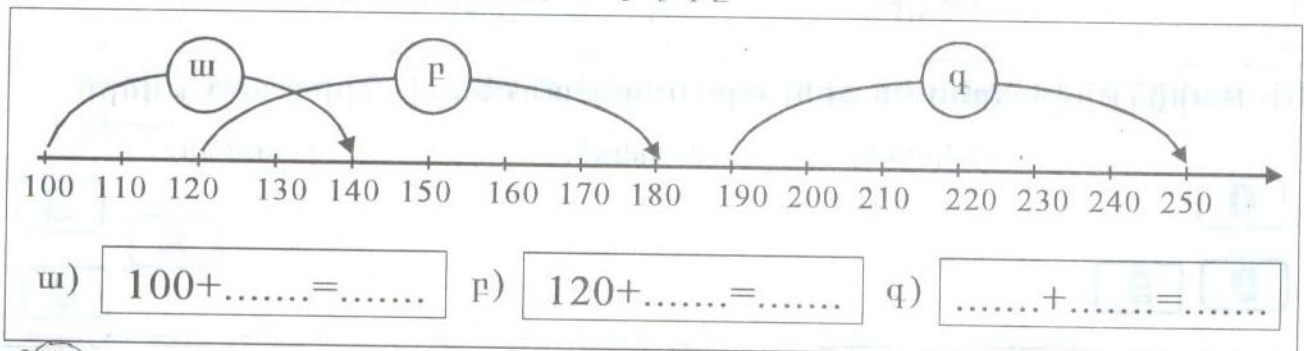
I. Բազմապատկի՛ր յուրաքանչյուր եռանկյան գագաթներին գրված թվերը:

II. Արտահայտությունների արժեքները հաշվի՛ր և ցո՛ւյց տուր համապատասխան թվերը:

III. Գծագրից օգտվելով՝ լրացրո՛ւ թվերը:

I. Լրացրո՛ւ թվերը և հաշվի՛ր:

$11 + 12 + 13 + 14 + 15 + 16 + 17 + 18 + 19 + 20 =$

$(11 + 20) + (12 + 19) + (\dots + \dots) + (\dots + \dots) + (\dots + \dots) =$
 $31 + 31 + \dots + \dots + \dots =$
 $31 \times \dots =$

II. Կատարի՛ր գործողությունները:

10	20	30	40	50	60	70	80	90	100	200	300
20											

60	400	80	100	140	200	160	800	40	600	180	1000
30											

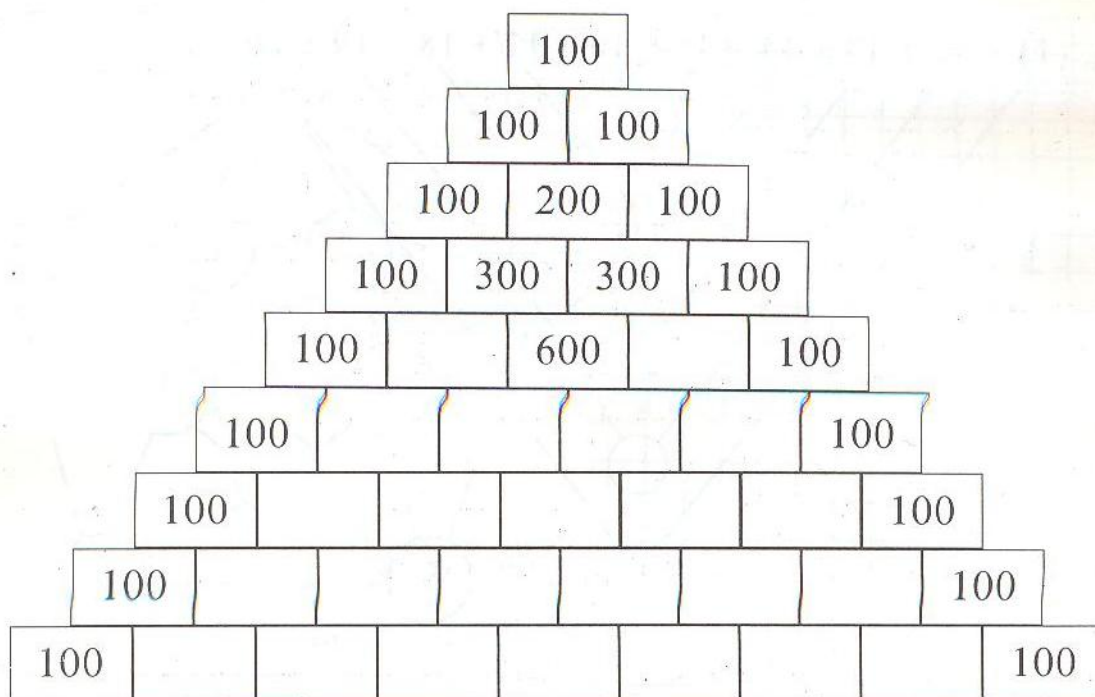
III. Թվերը լրացրո՛ւ նշված տեղերում:

ա)

բ)

գ)

I. Լրացրո՛ւ թվերը:

II. Կատարի՛ր գործողությունները:

501	321	161	461	771	831	691	999	⊕ 1
502								⊖ 2
500								

299	379	499	569	679	789	899	999	⊖ 1
298								⊕ 2
300								

III. Լրացրո՛ւ պակասող թվերը:

$$500 + \dots = 1000$$

$$300 + \dots = 1000$$

$$\dots + 600 = 1000$$

$$\dots + 200 = 1000$$

$$\dots + 250 = 1000$$

$$400 + 400 + \dots = 1000$$

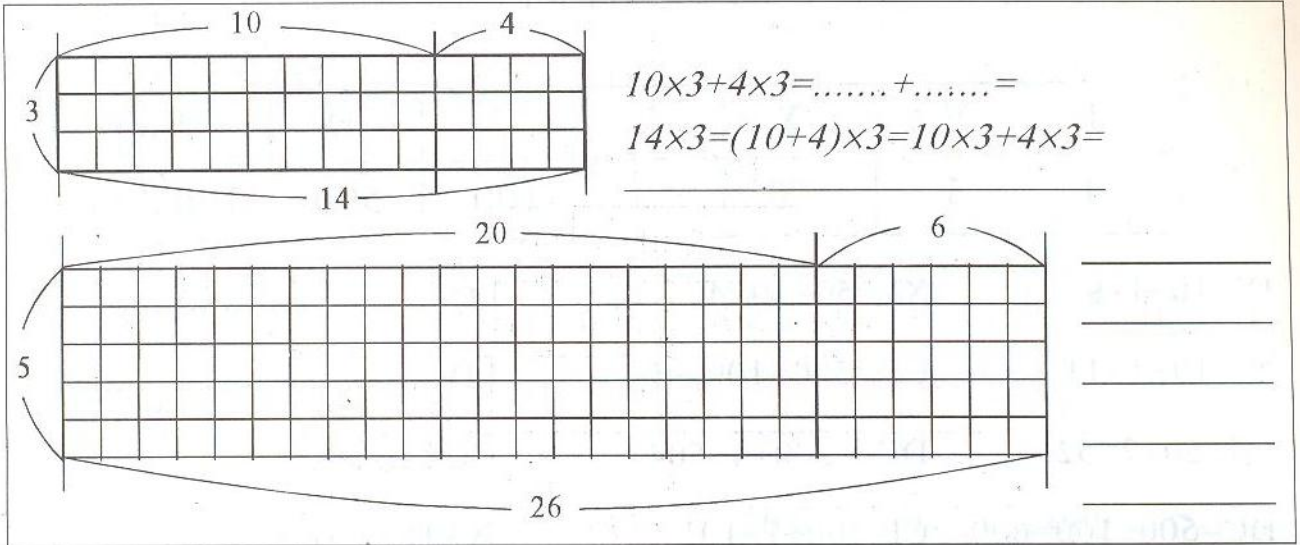
$$400 + \dots + 300 = 1000$$

$$500 + \dots + \dots = 1000$$

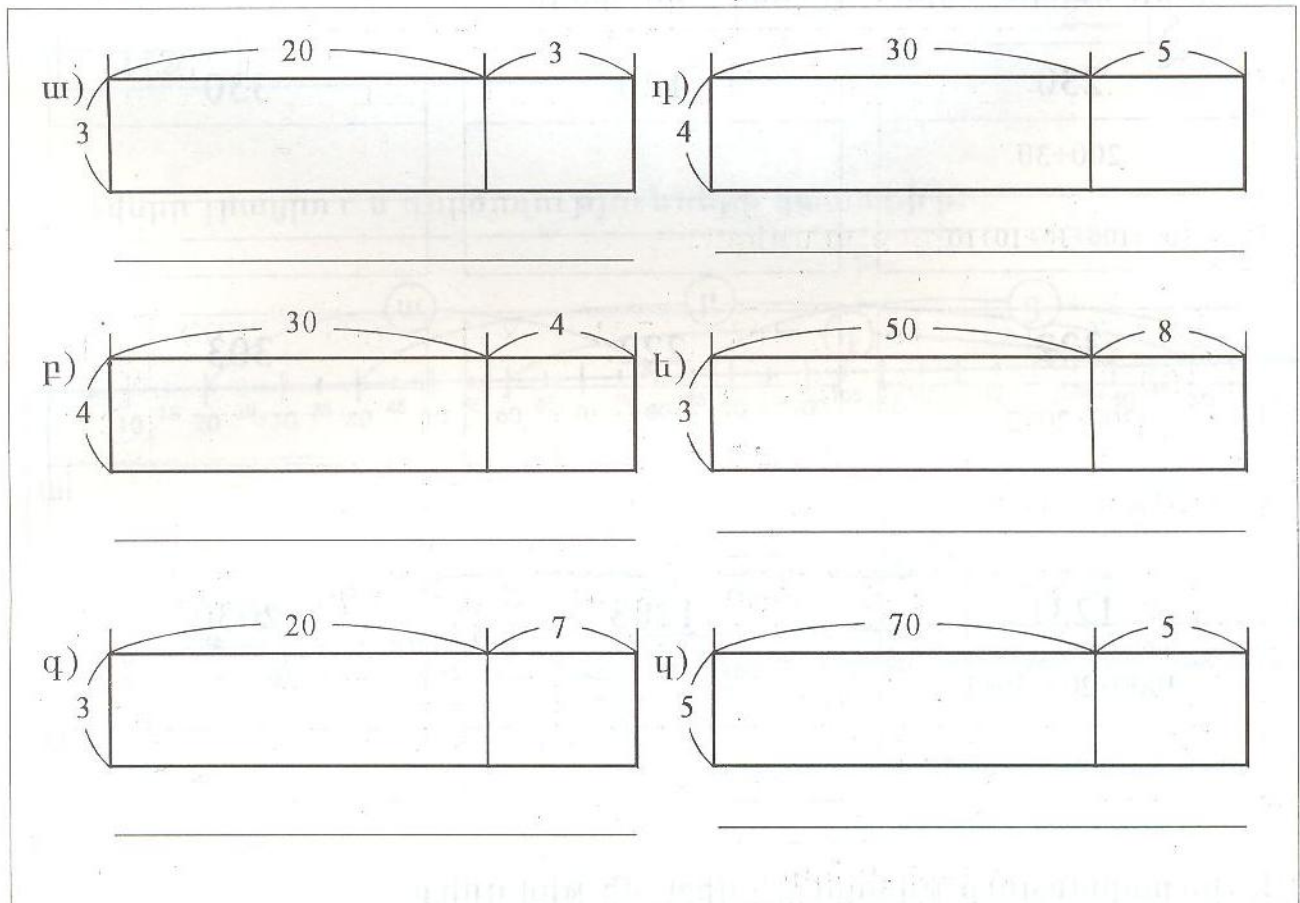
$$\dots + \dots + 400 = 1000$$

$$250 + \dots + 250 = 1000$$

I. Հաշվի՛ր:

II. Հաշվի՛ր: Նախորդ առաջադրանքը քեզ կօգնի:

III. Գրի՛ր այն թվանշանները, որոնք օգտագործվել են այս թվերը գրելիս:
Ինքդ ուրիշ հոանիշ թվեր գրի՛ր՝ օգտագործելով միայն այդ թվանշանները:

999	795	555	475
547	477	974	759

I. Օգտվելով աղյուսակից՝ կարդա՛ և գրի՛ր թվերը:

I	V	X	L	C	D	M
1	5	10	50	100	500	1000

$IX=10-1=9$

$XL=50-10=40$

$LC=.....$

$XI=10+1=11$

$CD=500-100=400$

$LIV=.....$

$LII=50+2=52$

$DIV=500+4=504$

$CC=.....$

$DC=500+100=600 \quad CI=100+1=101$

$XXIX=.....$

II. Թվերը ներկայացրո՛ւ գումարի տեսքով:

230
$200+30$
$100+100+10+10+10$

120

330

322
$300+20+2$
$100+100+100+10+10+1+1$

222

303

1231
$1000+200+30+1$
$1000+100+100+10+10+10+1$

1203

2030

III. Յուրաքանչյուր թվապույգի միջև մի թիվ գրի՛ր:

$1700 < < 1800$

$2002 < < 2005$

$1900 < < 1950$

$2100 < < 2200$

$1650 < < 1700$

$2305 < < 2310$

$1570 < < 1670$

$2050 < < 2150$

$1990 < < 2000$

$2069 < < 2080$

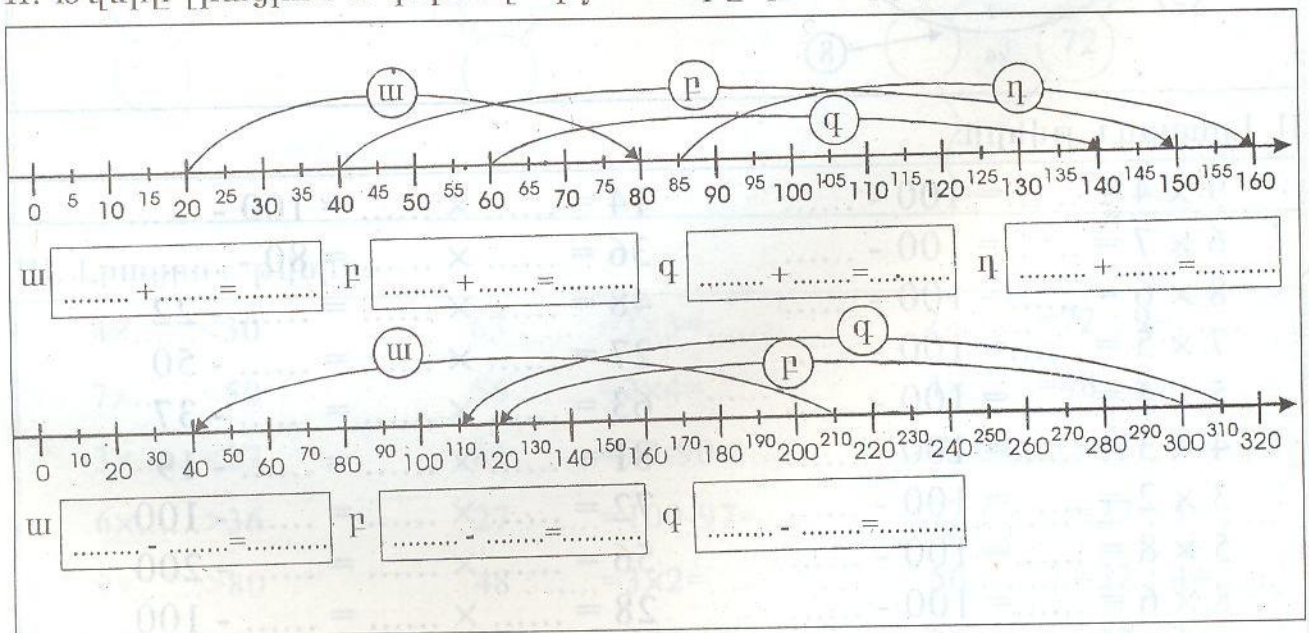
I. Կատարի՛ր գործողությունները և աղյուսակներում պակասող թվերը լրացրո՛ւ:

283	187	462	767	507	632	1000	$\oplus$ 13
296							$\ominus$ 54
242							

156	68	172	344	768	562	1000	$\oplus$ 100
256							$\ominus$ 50
206							

52	83	66	147	203	341	1000	$\oplus$ 100
152							$\oplus$ 100
252							$\ominus$ 40
212							

II. Թվերը լրացրո՛ւ և գործողությունները կատարի՛ր:

III. Կարդա՛ր և գրի՛ր թվերը:

LII=

XXIV=

XXXIX=

LXV=

LIV=

XCIV=

CCIII=

CXC=

CD=

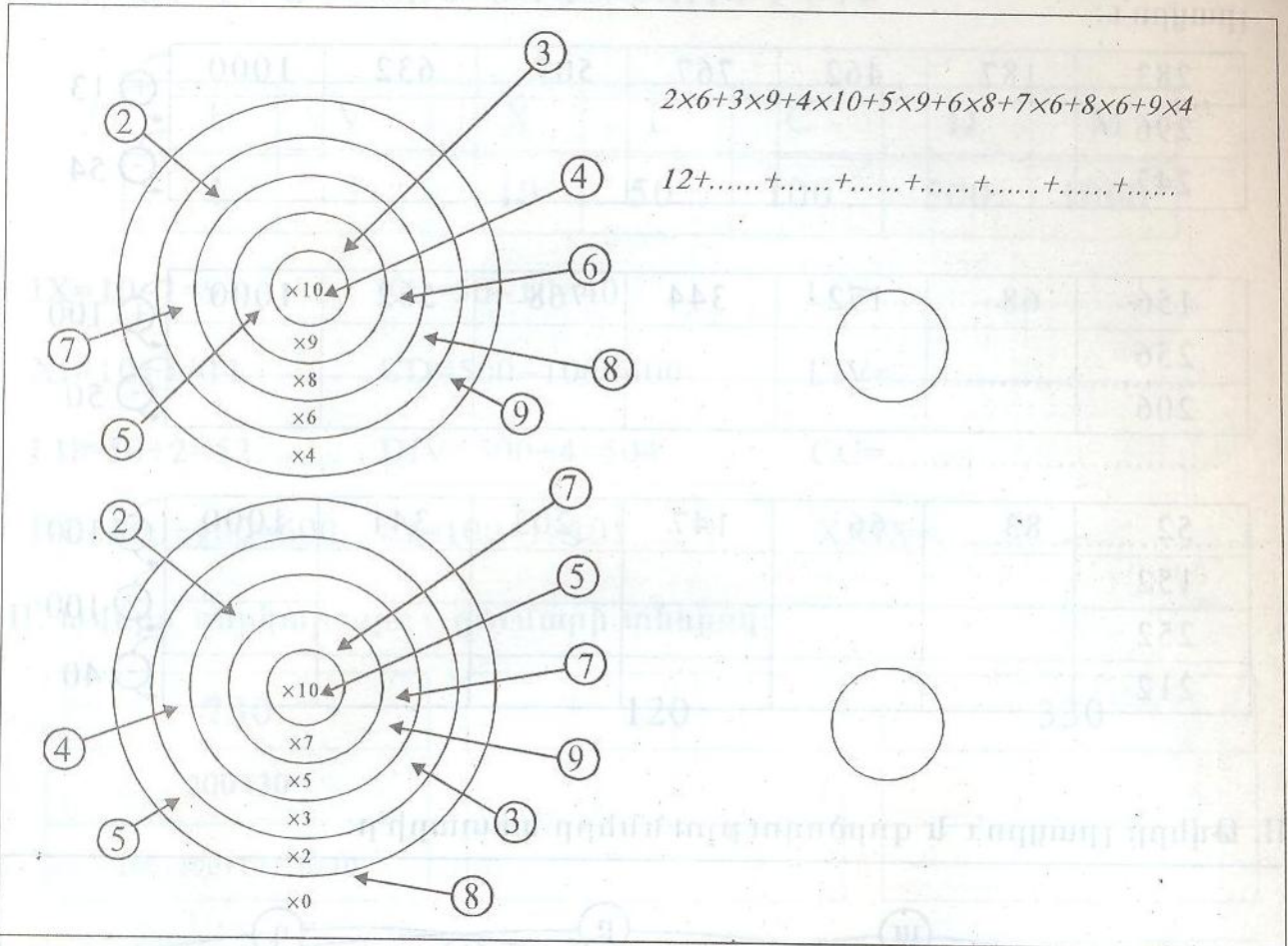
MVIII=

CLIX=

CM=

I. Հաշվի՛ր միավորները:

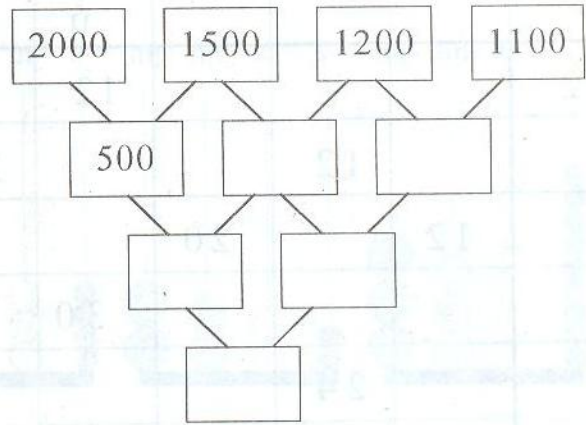
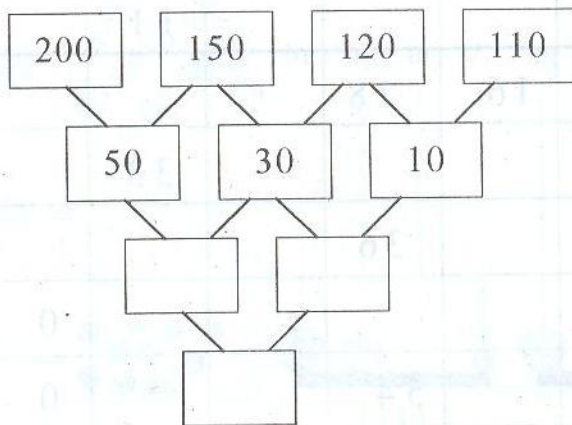
II. Լրացրո՛ւ թվերը:

$9 \times 4 = \dots = 100 - \dots$	$14 = \dots \times \dots = 100 - \dots$
$6 \times 7 = \dots = 100 - \dots$	$36 = \dots \times \dots = 80 - \dots$
$8 \times 6 = \dots = 100 - \dots$	$48 = \dots \times \dots = \dots - 22$
$7 \times 5 = \dots = 100 - \dots$	$27 = \dots \times \dots = \dots - 50$
$5 \times 4 = \dots = 100 - \dots$	$63 = \dots \times \dots = \dots - 37$
$4 \times 3 = \dots = 100 - \dots$	$81 = \dots \times \dots = \dots - 19$
$3 \times 2 = \dots = 100 - \dots$	$72 = \dots \times \dots = \dots - 100$
$5 \times 8 = \dots = 100 - \dots$	$56 = \dots \times \dots = \dots - 200$
$8 \times 6 = \dots = 100 - \dots$	$28 = \dots \times \dots = \dots - 100$

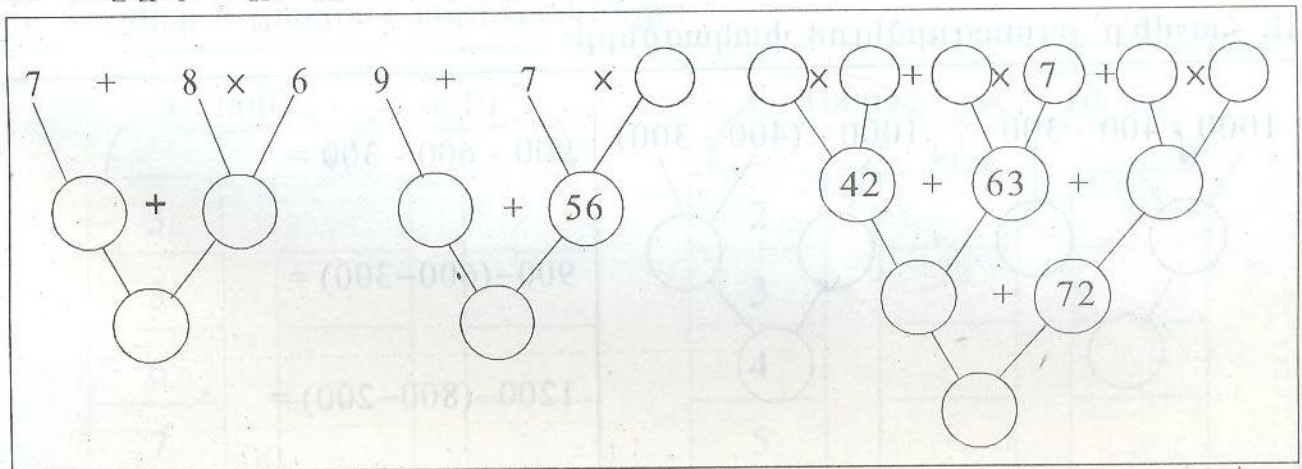
III. Արտահայտի՛ր հռոմեական թվագրու թյամբ:

11=	45=	9=	600=
101=	405=	91=	210=
1001=	450=	905=	3000=

I. Հանման գործողություն կատարելով լրացրո՛ւ թվերը:

II. Հաշվի՛ր և լրացրո՛ւ թվերը:

III. Լրացրո՛ւ թվերը:

$4 \times \dots < 30$	$63 : \dots = 3 \times 3 = \dots$	$2 \times \dots = 72 : 9 = \dots$
$7 \times \dots < 50$	$56 : \dots = 2 \times 4 = \dots$	$4 \times \dots = 48 : 6 = \dots$
$3 \times \dots < 27$	$81 : \dots = 99 - 90 = \dots$	$63 : \dots = 21 : 3 = \dots$
$6 \times \dots > 36$	$27 : \dots = 100 - 97 = \dots$	$72 : \dots = 27 : 3 = \dots$
$9 \times \dots > 80$	$48 : \dots = 3 \times 2 = \dots$	$56 : \dots = 32 : 4 = \dots$
$8 \times \dots < 70$	$90 : \dots = 100 : 10 = \dots$	$36 : \dots = 12 : 3 = \dots$

IV. Համեմատի՛ր թվերը, դի՛ր համապատասխան նշանը (>, <, =):

IX ○ XI	XC ○ CX	CLX ○ CXL
XVI ○ XIV	CD ○ CM	MMC ○ MCM

I. Աղյուսակում պակասող թվերը լրացրո՛ւ:

				6					11	
2				12		16	18			
		12			21				33	
	12		20				36			
				30	35					0
		24					54			0
			35					70	77	

II. Հաշվի՛ր՝ օգտագործելով փակագծերը:

$1000 - 400 - 300$

$1000 - (400 - 300)$

$900 - 600 - 300 =$
 $900 - (600 - 300) =$
 $1200 - (800 - 200) =$
 $2000 - (1500 - 1000) =$

III. Դի՛ր գործողության նշանը և հաշվի՛ր:

$\times$

$-$

$+$

$2500 + 1500$
 $2900 - 800$

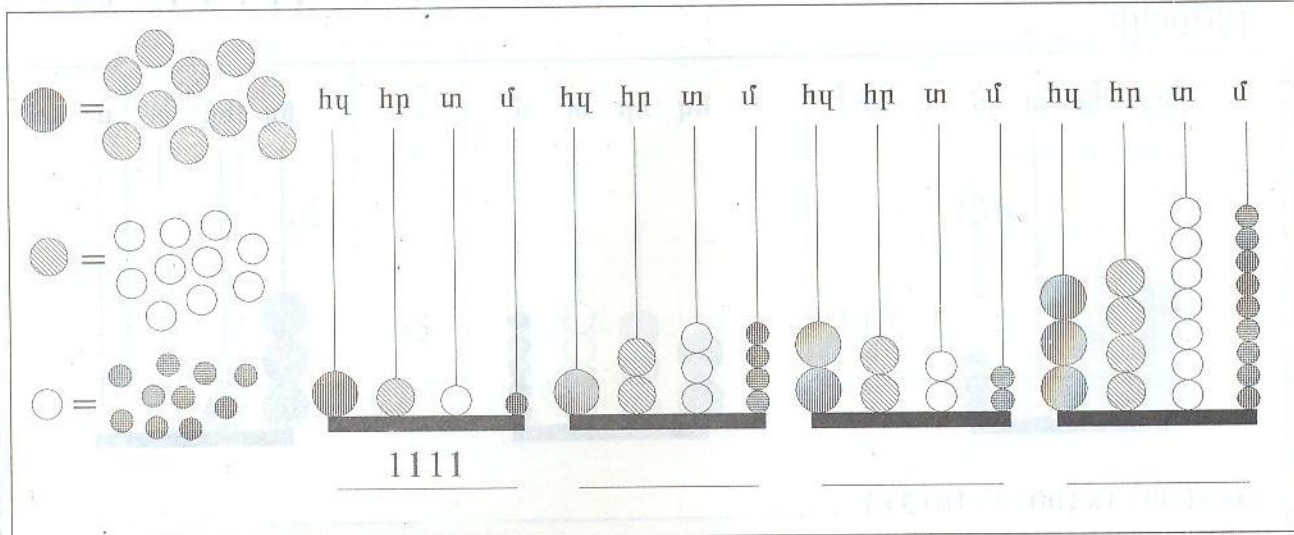
$3000 - 300$
 $1300 + 700$

1300
 $5000 - 100$

$1500 - 500$
 $48 : 8$

$1800 - 1700$
 $81 : 9$

I. Գրի՛ր թվերը:

II. Հաշվի՛ր և լրացրո՛ւ աղյուսակները:

	$\times 1000$	$+ 10$		$\times 1000$	$- 10$
3			2		
5			3		
6			4		
7			5		
8			6		
4			7		
1			9		

III. Լրացրո՛ւ պակասող թվերն ու գործողությունները:

$600 = 6 \times 100$	$3000 = 3 \times 1000$	$3650 = (3 \times 1000) + (6 \times 100) + (5 \times 10)$
$500 = 5 \times \dots$	$2000 = 2 \times 1000$	$2560 = \dots$
$400 = 4 \times \dots$	$9000 = 9 \times \dots$	$9470 = \dots$
$300 = \dots \times 100$	$7000 = \dots \times 1000$	$7390 = \dots$
$900 = \dots \times 100$	$8000 = \dots \times 1000$	$8960 = \dots$
$200 = \dots \times \dots$	$4000 = \dots \times \dots$	$4200 = \dots$
$100 = \dots \times \dots$	$6000 = \dots \times \dots$	$6020 = \dots$
$700 = \dots \times \dots$	$1000 = \dots \times \dots$	$5420 = \dots$
$800 = \dots \times \dots$	$5000 = \dots \times \dots$	$1860 = \dots$
$1000 = 10 \times \dots$	$10000 = 10 \times \dots$	$7560 = \dots$

I. Ի՞նչ թվեր են ցույց տրված համրիչի վրա. գրի՛ր այդ թվերն ըստ օրինակի:

հզ	հր	տ	մ
			
$3 \times 1000 + 3 \times 100 + 3 \times 10 + 3 \times 1$ _____			
$3000 + 300 + 30 + 3 = 3333$ _____			

II. Նշված թվերի միջև գրի՛ր I և II կարգերում մեկական միավոր ունեցող բառանիշ թվեր:

5000	<	5011 5111	<	6000
6000	<		<	7000
7000	<		<	8000
8000	<		<	9000
9000	<		<	9900

III. Համեմատի՛ր արտահայտությունների արժեքները. դի՛ր համապատասխան նշանը (> կամ <):

$5000 + 140$ ○ $5000 + 40$	$3000 + 800 + 90$ ○ $3000 + 800 + 70$
$7000 + 120$ ○ $7000 + 180$	$3000 + 200 + 60$ ○ $3000 + 400 + 60$
$4000 + 500$ ○ $4000 + 300$	$7000 + 300 + 50$ ○ $6000 + 300 + 50$
$6000 + 250$ ○ $5000 + 250$	$5000 + 600 + 70$ ○ $5000 + 400 + 30$
$7000 + 350$ ○ $7000 + 305$	$2000 + 170 + 30$ ○ $2000 + 107 + 30$

I. Լրացրո՛ւ մոզական քառակուսիների դատարկ վանդակները:

67		82
	66	
		65

142		359
	236	
113		

II. Հանման գործողություն կատարելով՝ լրացրո՛ւ պակասող թվերը:

1500	500	200	100	50
1000				

2000	1000	600	400	300

III. Հաշվի՛ր արտահայտությունների արժեքները և համեմատի՛ր: Դի՛ր համապատասխան նշանը (> կամ <):

ա)	$7 \times 1000 + 900$	☐	$9 \times 1000 + 700$
բ)	$9 \times 1000 + 2 \times 100$	☐	$9 \times 1000 + 6 \times 100$
գ)	$5 \times 1000 + 4 \times 100$	☐	$2 \times 1000 + 4 \times 100$
դ)	$8 \times 1000 + 6 \times 100 + 3 \times 10$	☐	$8 \times 1000 + 6 \times 100 + 5 \times 10$
ե)	$6 \times 1000 + 2 \times 100 + 5 \times 10$	☐	$6 \times 1000 + 4 \times 100 + 5 \times 10$
զ)	$7 \times 1000 + 5 \times 100 + 3 \times 10$	☐	$5 \times 1000 + 7 \times 100 + 3 \times 10$
է)	$5 \times 1000 + 6 \times 100 + 7 \times 10 + 4$	☐	$5 \times 1000 + 6 \times 100 + 7 \times 10 + 7$
ը)	$3 \times 1000 + 5 \times 100 + 4 \times 10 + 7$	☐	$3 \times 1000 + 6 \times 100 + 4 \times 10 + 7$

I. Խնդիրն ուշադիր կարդա՛:

12 տետրը 960 դրամ արժե: Աղջիկը 640 դրամով քանի՞ տետր գնեց:

Բերված հարցերին պատասխանի՛ր:

ա) Ի՞նչ գնեց աղջիկը: _____

բ) Որքա՞ն փող վճարեց աղջիկը: _____

գ) Եթե աղջիկը 960 դրամ վճարեր, քանի՞ տետր կգներ: _____

դ) Եթե աղջիկը 12 տետր գներ, քանի՞ դրամ պետք է վճարեր: _____

ե) Խնդրում պահանջվում է ի՞նչ գտնել:

զ) Աղջիկը 12 տետրից ավել՝ գնեց, թե՞ պակաս: _____

է) Եթե աղջիկը 24 տետր գներ, քանի՞ դրամ պետք է վճարեր: _____

ը) Եթե աղջիկը 6 տետր գներ, քանի՞ դրամ պետք է վճարեր: _____

թ) Ի՞նչ արժե մեկ տետրը: _____

ժ) Ի՞նչը անհայտ մնաց խնդրում: _____

ժա) Քանի՞ տետր գնեց աղջիկը 640 դրամով: _____

II. Խնդիրը լուծի՛ր:

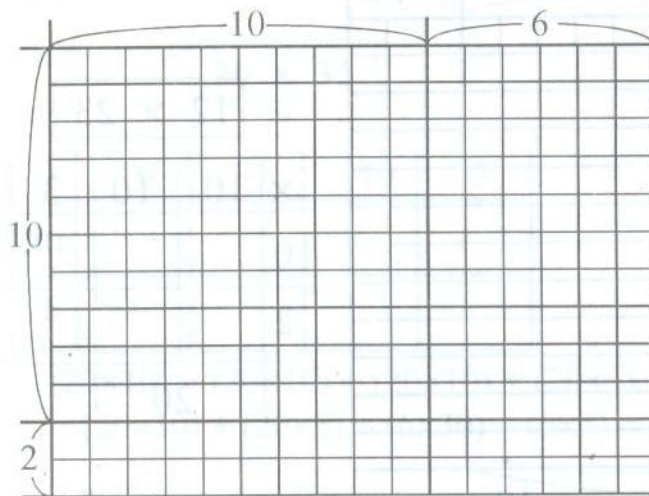
Չիու ն 7 օր կերակրելու համար 105 կգ խոտ է պետք: 225 կգ խոտով քանի՞ օր կարելի է ձիու ն կերակրել:

III. Աստղանիշերը փոխարինի՛ր թվանշաններով այնպես, որ հավասարությունը ճիշտ լինի:

ա) $**4 \div 7 = **0*$

բ) $**7 + * = 1000$

I. Բազմապատկման գործողությունը կատարի՛ր:

$$12 \times 16$$

×	10	6
10		
2		

$$(10 \times 10 + 10 \times 6) + (2 \times 10 + 2 \times 6) = (100 + 60) + (20 + 12) = 160 + 32 =$$

ա) 16×13

×	10	3
10		
6		

բ) 14×18

×		

գ) 17×15

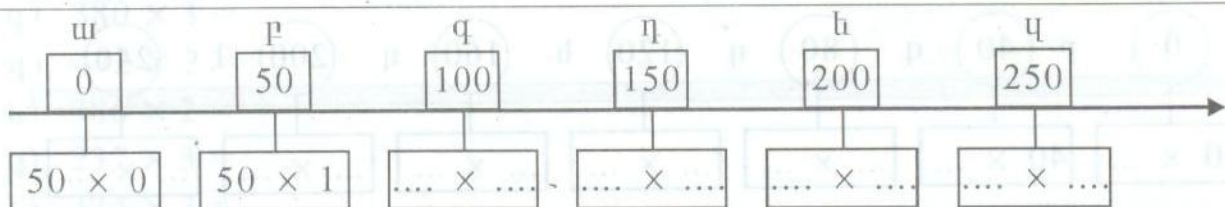
×		

ա)

բ)

գ)

II. Լրացրո՛ւ բաց թողած թվերը:

ա) $0 : 50 = 0$

բ) $50 : 50 = \dots\dots\dots$

գ) $\dots\dots\dots : \dots\dots\dots = \dots\dots\dots$

III. Հաշվի՛ր ըստ օրինակի:

$$38 \times 5 = (30 + 8) \times 5 = 30 \times 5 + 8 \times 5 = 150 + 40 = 190$$

$$47 \times 6 =$$

$$27 \times 3 =$$

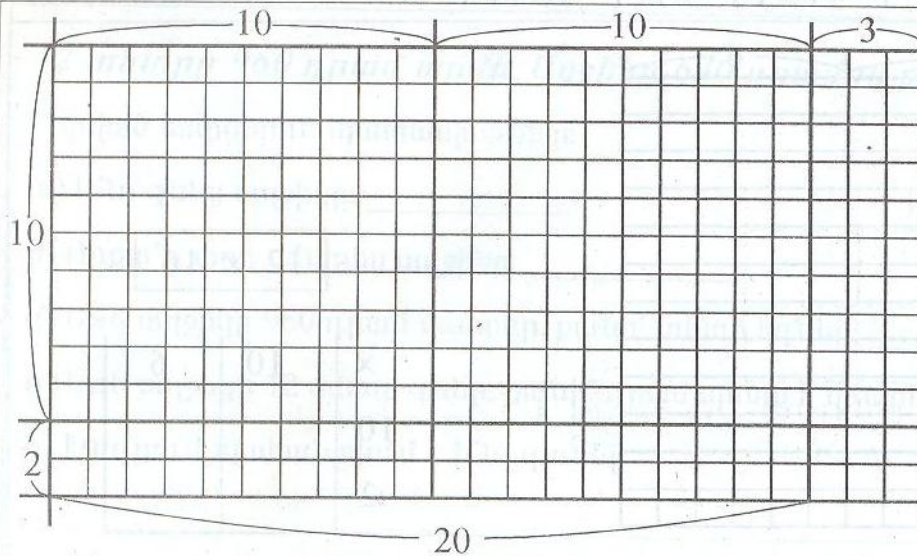
$$18 \times 4 =$$

$$25 \times 5 =$$

$$37 \times 7 =$$

I. Բազմապատկման գործողությունը կատարի՛ր:

12×23			
$\times$	10	10	3
10			
2			
	20		

$$(10 \times 20) + (10 \times 3) + (2 \times 20) + (2 \times 3) =$$

ա) 25×18

$\times$		

բ) 16×48

$\times$		

գ) 17×38

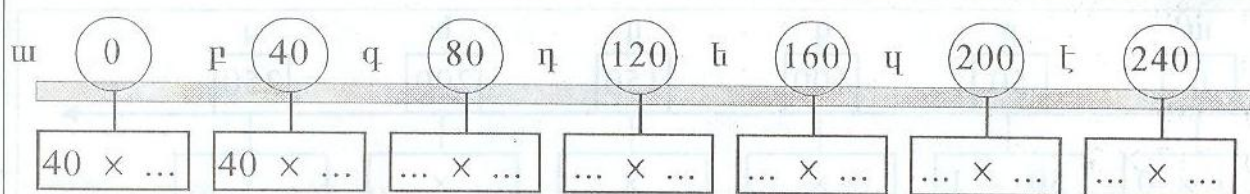
$\times$		

ա) _____

բ) _____

գ) _____

II. Լրացրո՛ւ բայ թողած թվերը:

ա) $0 : 40 = 0$

բ) $40 : 40 = \dots\dots$

գ) $\dots\dots : \dots\dots = \dots\dots$

III. Հաշվի՛ր ըստ օրինակի:

ա) $123 \times 2 = (100+20+3) \times 2 = (100 \times 2) + (20 \times 2) + (3 \times 2) = 200+40+6 = 246$

բ) $134 \times 3 =$

գ) $147 \times 5 =$

դ) $165 \times 8 =$

ե) $124 \times 9 =$

I. Բազմապատկման գործողությունը կատարի՛ր:

$$26 \times 35$$

×	10	10	10	5
20				
6				

×	30	5
20		
6		

$$(20 \times 10) + (20 \times 10) + (20 \times 10) + (20 \times 5) + (6 \times 10) + (6 \times 10) + (6 \times 10) + (6 \times 5) = \\ = (20 \times 30) + (20 \times 5) + (6 \times 30) + (6 \times 5) =$$

ա)

բ)

գ)

×	30	4
20		
6		

×	20	3
40		
2		

×	20	8
20		
5		

ա) _____

բ) _____

գ) _____

II. Հաշվի՛ր ըստ օրինակի:

ա) $312 \times 3 = 300 \times 3 + 10 \times 3 + 2 \times 3 = 900 + 30 + 6 =$

բ) $206 \times 4 =$

գ) $380 \times 3 =$

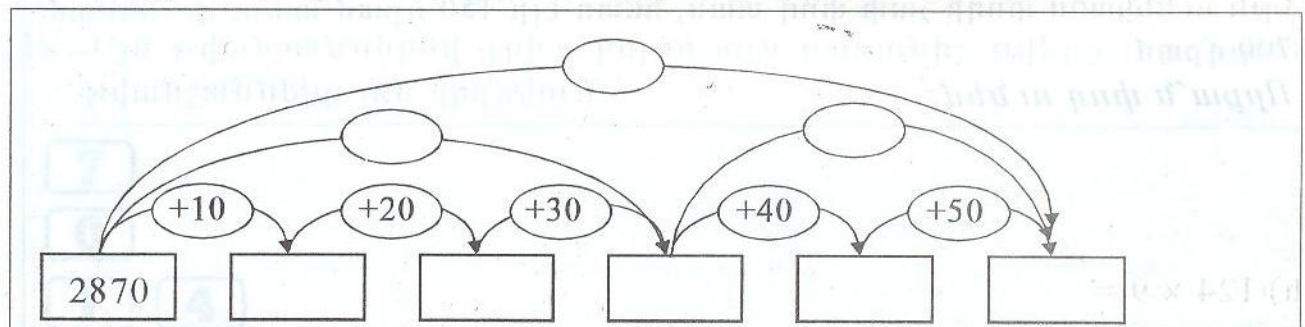
դ) $472 \times 2 =$

ե) $386 \times 2 =$

զ) $237 \times 3 =$

է) $324 \times 2 =$

III. Լրացրո՛ւ պակասող թվերն ու գործողություններն նշանները:

I. Խնդիրն ուշադիր կարդա՛:

Արկղում ինչ-որ քանակի գրիչ կար: Երբ դրանց նույնքան գրիչ ավելացրին, հետո էլի 17-ը, արկղում 75 գրիչ եղավ:

Արկղում սկզբում քանի՞ գրիչ կար:

Բերված հարցերին պատասխանի՛ր:

ա) Ի՞նչ կար արկղում: _____

բ) Վերջում ինչքա՞ն ավելացրին: _____

գ) Մինչ այդ ինչքա՞ն էին ավելացրել: _____

դ) Քանի՞ գրիչ եղավ արկղում: _____

ե) Ի՞նչ պետք է գտնենք:

զ) Եթե արկղում 30 գրիչ լիներ և նույնքան էլ ավելացնեինք, այնտեղ քանի՞ գրիչ կդառնար: _____

է) Քանի՞ գրիչ պետք է լինի արկղում, որպեսզի եղած գրիչներին նույնքան էլ ավելացնելուց հետո այնտեղ դառնա 80 գրիչ: _____

ը) Քանի՞ գրիչ կար արկղում, եթե 17-ն ավելացրին և այնտեղ եղավ 75 գրիչ: _____

թ) Սկզբում քանի՞ գրիչ կար արկղում: _____

Ստուգում.

Արկղում սկզբում եղած գրիչների թիվը (գտածդ թիվը) բազմապատկի՛ր 2-ով, ստացված թվին գումարի՛ր 17: Եթե ստացար 75, ուրեմն խնդիրը ճիշտ ես լուծել:

Պատասխան. _____

II. Խնդիրը լուծի՛ր:

Եթե ունեցածս փողի չափ փող տան, հետո էլի 150 դրամ տան, կունենամ 700 դրամ:

Որքա՞ն փող ունեմ:

I. Բազմապատկի՛ր:

$$4 \times 153$$

×	100	50	3
4			

$$(4 \times 100) + (4 \times 50) + (4 \times 3)$$

$$400 + 200 + 12$$

$$600 + 12 =$$

$$\boxed{}$$

×	100	30	5
3			

II. Հաշվի՛ր ըստ օրինակի:

$$645 \times 2 = (600 + 40 + 5) \times 2 = 600 \times 2 + 40 \times 2 + 5 \times 2 = 1200 + 80 + 10 =$$

$$492 \times 3 =$$

$$852 \times 4 =$$

$$500 \times 5 =$$

$$709 \times 6 =$$

$$633 \times 7 =$$

$$351 \times 8 =$$

$$555 \times 9 =$$

III. Հաշվի՛ր՝ հետևելով օրինակին:

$$365 + 267 + 142 = \boxed{}$$

$$3\text{հր.} + 6\text{տս.} + 5\text{մվ.} + 2\text{հր.} + 6\text{տս.} + 7\text{մվ.} + 1\text{հր.} + 4\text{տս.} + 2\text{մվ.} =$$

$$= 6\text{հր.} + 16\text{տս.} + 14\text{մվ.} = 7\text{հր.} + 7\text{տս.} + 4\text{մվ.} =$$

$$248 + 179 + 342 = \boxed{}$$

$$275 + 97 + 659 = \boxed{}$$

IV. Այս թվանշաններով գրի՛ր բոլոր այն քառանիշ թվերը, որոնցում թվանշանները չեն կրկնվում:

7

0

1

4

I. Բազմապատկի՛ր, պակասող թվերը լրացրո՛ւ:

3 × 3 × 100 100 40 3				
3				
	200			

..... × × 200 40 3			
3			

$$(3 \times 100) + (3 \times 100) + (3 \times 40) + (3 \times 3) = 300 + 300 + 120 + 9 =$$

$$(3 \times 200) + (..... \times) + (..... \times) =$$

II. Պակասող թվերը լրացրո՛ւ:

$$125 = (10 \times) +$$

$$637 = (100 \times) +$$

$$243 = (10 \times) +$$

$$821 = (100 \times) +$$

$$500 = (10 \times) +$$

$$999 = (100 \times) +$$

$$207 = (10 \times) +$$

$$507 = (100 \times) +$$

$$350 = (10 \times) +$$

$$1000 = (100 \times) +$$

III. Բազմապատկի՛ր, պակասող թվերը լրացրո՛ւ:

168 × 4	
×	4
100	100 × 4
60	60 × 4
8	8 × 4

×	3
200	
40	
5	

×	2
200	
8	

$$100 \times 4 + 60 \times 4 + 8 \times 4$$

$$_____$$

$$_____$$

$$_____$$

$$_____$$

$$_____$$

$$_____$$

I. Բազմապատկի՛ր:

$$\dots \times \dots = \dots$$

$\times$	4
30	$30 \times 4 = 120$
8	$8 \times 4 = 32$

$$\dots \times \dots = \dots$$

$\times$	30	8
4	$4 \times 30 =$	$4 \times 8 =$

II. Հաշվի՛ր՝ հետևելով օրինակին:

ա) $645 - 234 =$

դ) $578 - 346 =$

6հր.4տ.5մ. - 2հր.3տ.4մ. =

4հր.1տ.1մ. =

բ) $864 - 352 =$

ե) $367 - 161 =$

գ) $497 - 137 =$

զ) $999 - 588 =$

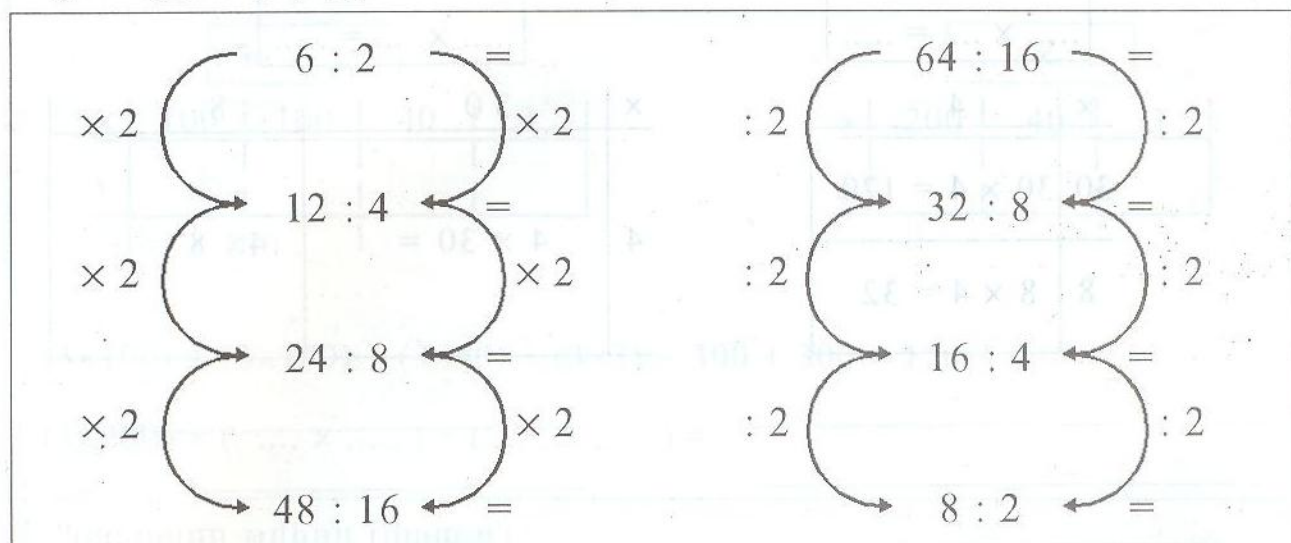
III. Այս թվանշաններով քառանիշ թվեր գրի՛ր (թվանշաններից մեկը նույն թվում կարող ես կրկնել):

5

2

9

I. Հաշվի՛ր, փորձի՛ր հասկանալ, թե ինչ են ցույց տալիս սլաքները և նրանց վրա նշված թվերը:

II. Աղյուսակի բոլոր շարքերում և սյունակներում թվերի գումարը նույնը պետք է լինի: Հաշվի՛ր և լրացրո՛ւ թվերը:

279	307	305	285
301	289		295
293		299	

ա) $279 + 307 + 305 + 285 = 1176$

բ) $1176 - (301 + 289 + 295) =$

գ) $1176 - (279 + 301 + 293) =$

դ) _____

ե) _____

զ) _____

է) _____

III. Հաշվի՛ր՝ հետևելով օրինակին:

ա) $709 - 283 =$

գ) $803 - 540 =$

7հր.9մվ. - 2հր.8տ.3մվ. = _____

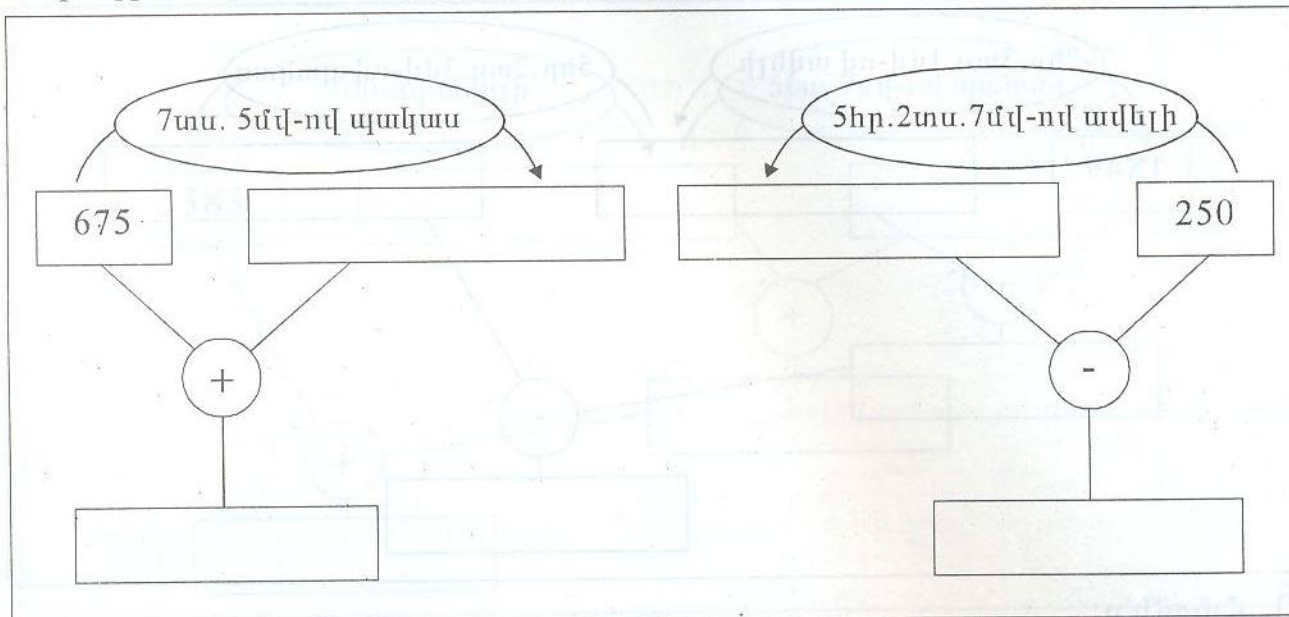
6հր.10տ.9մվ. - 2հր.8տ.3մվ. = _____

4հր.2տ.6մվ. = _____

բ) $506 - 342 =$

դ) $904 - 84 =$

I. Լրացրո՛ւ պակասող թվերը և կատարի՛ր գործողությունները:

II. Հաշվի՛ր:

ա) $47 + 85 + 129 + 164 - 58 =$

հր.	տս.	մվ.
2	15	17
3	6	7

գ) $234 + 71 + 35 + 105 - 38 =$

հր.	տս.	մվ.

բ) $345 - 67 - 89 - 154 - 8 =$

հր.	տս.	մվ.

դ) $276 - 189 + 345 - 79 - 54 =$

հր.	տս.	մվ.

III. Հաշվի՛ր:

ա) $500 - 346 =$

գ) $600 - 346 =$

5հր. - 3հր. 4տ. 6մ. =

= 4հր. 9տ. 10մ. - 3հր. 4տ. 6մ. =

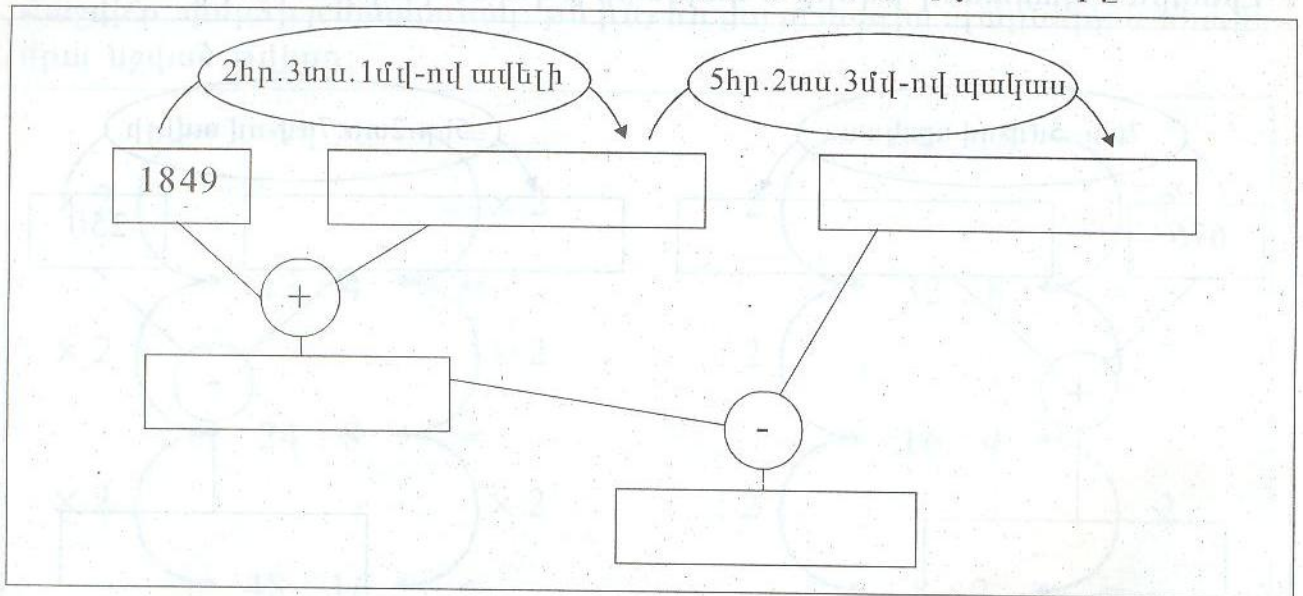
= 1հր. 5տ. 4մ. =

բ) $700 - 528 =$

դ) $900 - 447 =$

I. Լրացրո՛ւ պակասող թվերը և կատարի՛ր գործողությունները:

II. Հաշվի՛ր:

ա) $498 + 876 + 265 + 48 + 9 =$

հզ.	հր.	տս.	մվ.
	14	26	36
1	6	9	6

գ) $639 + 1298 + 2034 + 356 =$

հզ.	հր.	տս.	մվ.

բ) $589 - 377 + 493 - 72 + 647 =$

հզ.	հր.	տս.	մվ.

դ) $239 + 456 - 349 - 87 + 403 =$

հզ.	հր.	տս.	մվ.

III. Հաշվի՛ր՝ հետևելով օրինակին:

ա) $1967 - 1453 =$

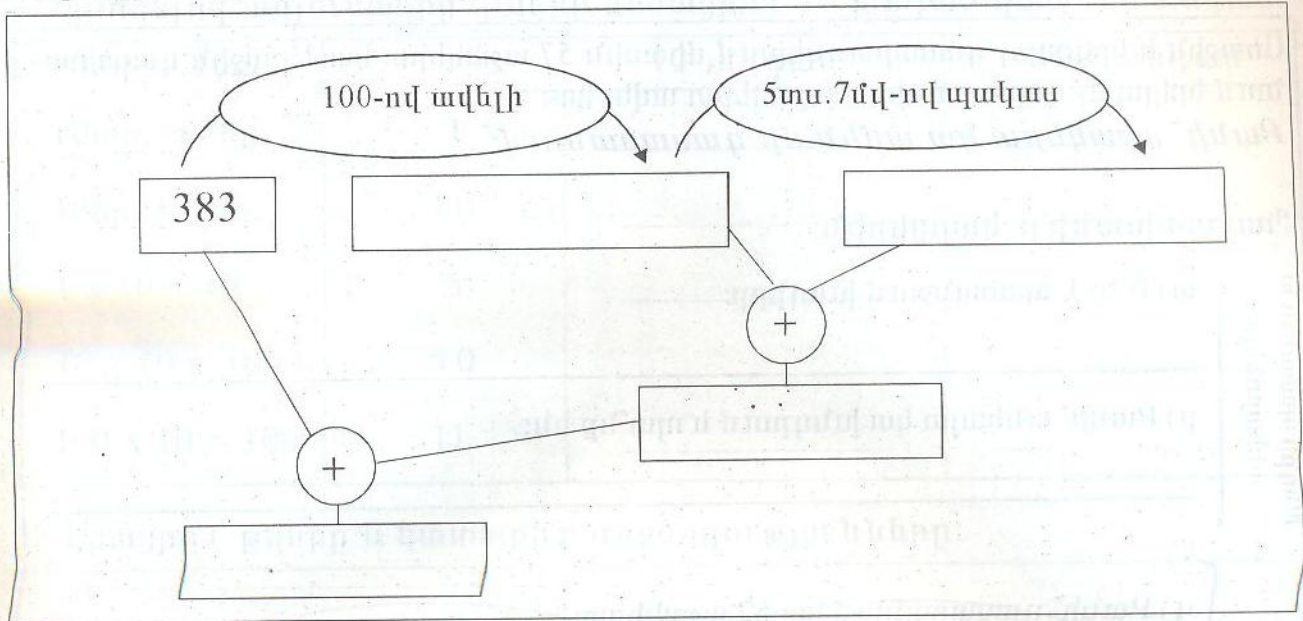
գ) $1962 - 783 =$

1հզ.9հր.6տ.7մվ. - 1հզ.4հր.5տ. 3մվ. =
5հր.1տ.4մվ. =

բ) $1873 - 1285 =$

դ) $1900 - 872 =$

I. Լրացրո՛ւ պակասող թվերը և կատարի՛ր գործողությունները:

II. Բազմապատկի՛ր:

ա)

×	30	4
20	600	80
8	240	24

բ)

×	60	8
40	2400	320
7	420	56

գ)

×	70	3
60	5600	180
1	70	3

դ)

×		

ե)

×		

զ)

×		

$49 \times 17 =$

$82 \times 49 =$

$78 \times 28 =$

III. Հաշվի՛ր՝ հետևելով օրինակին:

ա) $1875 + 942 =$	գ) $1451 + 1654 =$
1հզ. 8հր. 7տս. 5մվ. + 9հր. 4տս. 2մվ. =	
1հզ. 17հր. 11տս. 7մվ. =	
2հզ. 8հր. 1տս. 7մվ. =	
բ) $1231 + 1462 =$	դ) $1786 + 1825 =$

1. Խնդիրն ուշադիր կարդա՛:

Առաջին և երկրորդ դասարաններում միասին 57 աշակերտ կա: Առաջին դասարանում երկրորդ դասարանից 5 աշակերտ ավել կա:

Քանի՞ աշակերտ կա ամեն մի դասարանում:

Պատասխանի՛ր հարցերին:

Խնդրի պահանջն ու
անհայտները:

ա) Ի՞նչ է պահանջում խնդիրը:

բ) Քանի՞ անհայտ կա խնդրում և որո՞նք են:

Խնդրի պայմաններն
ու տվյալները:

գ) Քանի՞ դասարանում կա 57 աշակերտ:

դ) Երկու դասարանում միասին քանի՞ աշակերտ կա:

ե) Դասարաններում հավասար՞ր քանակությամբ աշակերտներ կան:

զ) Ո՞ր դասարանում շատ աշակերտ կա և քանիստ՞վ:

է) Ո՞ր դասարանում քիչ աշակերտ կա և քանիստ՞վ:

Հարցերին պատասխանելով՝ փորձի՛ր խնդիրը լուծել:

ա) Եթե առաջին դասարանում էլ լինեք այնքան աշակերտ, որքան երկրորդում (5 աշակերտը դասի չգալին), երկու դասարաններում միասին քանի՞ աշակերտ կլինեն:

բ) Քանի՞ աշակերտ կար երկրորդ դասարանում:

գ) Քանի՞ աշակերտ կար առաջին դասարանում:

Ստուգում:

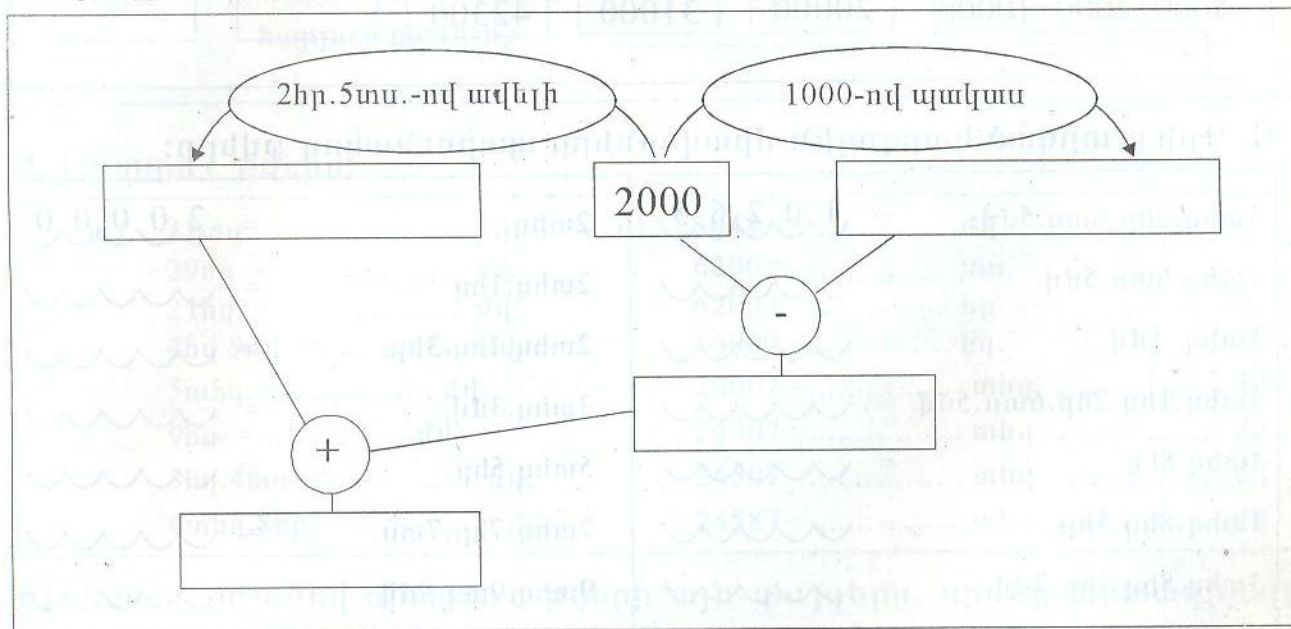
Եթե առաջին և երկրորդ դասարաններում աշակերտների թիվը գումարեա, պետք է 57 ստանա: Եթե առաջին դասարանի աշակերտների թվից հանեա երկրորդ դասարանի աշակերտների թիվը, պետք է 5 ստանա:

Պատասխան.

I. Օգտվելով աղյուսակից՝ թվերը մեծացրո՛ւ 10 անգամ կամ 100 անգամ:

10մվ. = 1տս.		10 անգամ	100 անգամ
10տս. = 1հր.	1	_____	_____
10հր. = 1հզ.	10	_____	_____
1 x 10 = 10	5	_____	_____
10 x 10 = 100	50	_____	_____
100 x 10 = 1000	11	_____	_____

II. Լրացրո՛ւ թվերը և կատարի՛ր գործողությունները:

III. Հաշվի՛ր՝ հետևելով օրինակին:

ա) $2089 - 1090 =$

գ) $1040 - 360 =$

2հզ.8տս.9մվ. - 1հզ.9տս. = _____

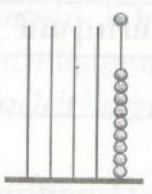
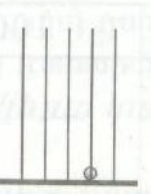
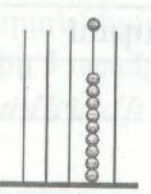
= 1հզ.9հր.18տս.9մվ. - 1հզ.9տս. = _____

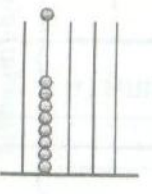
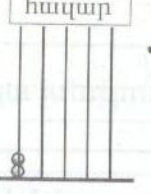
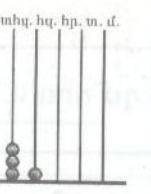
= 9հր.9տս.9մվ. = _____

բ) $1003 - 261 =$

դ) $1780 - 1090 =$

I. Գրի՛ր համրիչի վրա ցույց տրված թվերը:

			
$9 + 1 =$	$90 + 10 =$	$900 + 100 =$	

			
$8000 + 2000 = 10000$	20000	31000	42300

II. Գրի՛ր տրված կարգային միավորները պարունակող թվերը:

1տհզ. 2հր. 6տս. 5մվ.	=	1 0 2 6 5	2տհզ.	=	2 0 0 0 0
1տհզ. 6տս. 5մվ.	=		2տհզ. 1հզ.	=	
1տհզ. 5մվ.	=		2տհզ. 1հզ. 3հր.	=	
1տհզ. 1հզ. 2հր. 6տս. 5մվ.	=		3տհզ. 3մվ.	=	
1տհզ. 8հզ	=		5տհզ. 5հր.	=	
1տհզ. 8հզ. 3հր.	=		7տհզ. 7հր. 7տս.	=	
1տհզ. 8հզ. 3հր. 7մվ.	=		9տհզ. 9տս. 9մվ.	=	
1տհզ. 1հզ. 3տս. 7մվ.	=		9տհզ. 9հզ. 9հր. 9տս. 9մվ.	=	
1տհզ. 8հզ. 3հր. 7տս.	=		1տհզ. 2հզ. 3հր. 4տս. 5մվ.	=	

III. Այս թվանշաններով գրի՛ր հնարավոր բոլոր եռանիշ թվերը և դրանք դասավորի՛ր փոքրից մեծ կարգով:

0

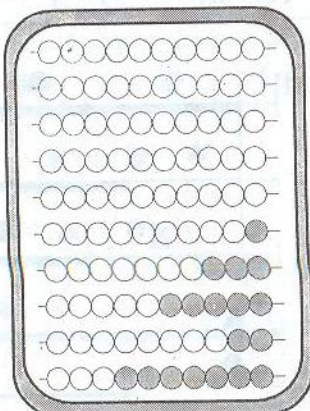
2

1

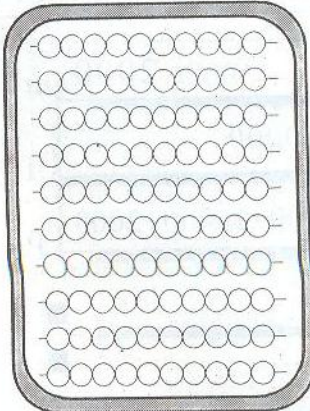
I. Կարդա՛, գրի՛ր և համրի՛չի գնդիկները նկարելով՝ ցո՛ւյց տուր թվերը:

I դաս

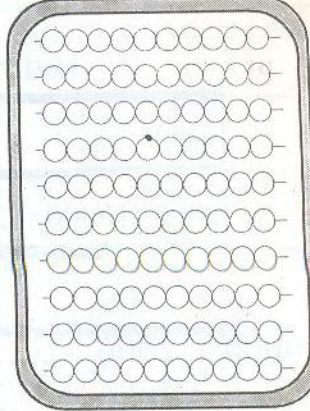
- V կարգ
- IV կարգ
- III կարգ
- II կարգ
- I կարգ

13527

10324

15267

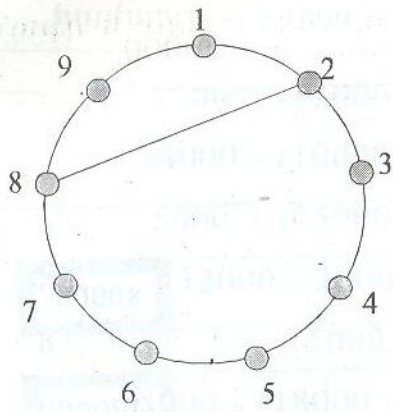
տասանները հազար հինգ

հարյուր բառնյութ

II. Լրացրո՛ւ թվերը:

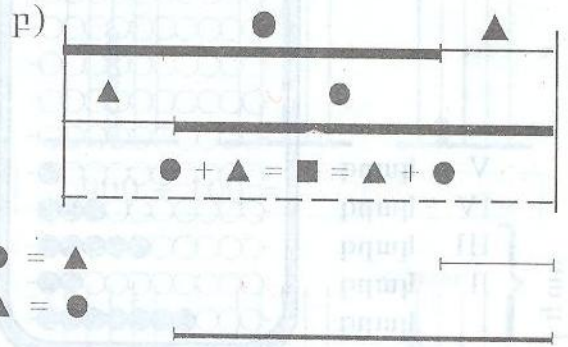
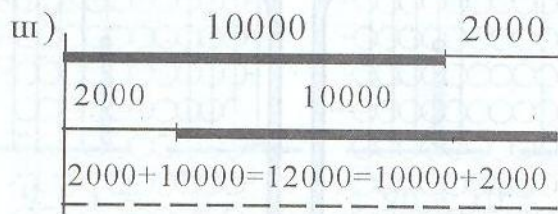
ա) 31տս. = մվ. 29հր. = մվ. 21հզ. = մվ. 4հզ.9մվ. = մվ. 5տհզ. = մվ. 9հզ. = մվ. 3հզ.4տս. = մվ. 4տհզ.8հր. = մվ.	բ) 3048 = մվ. 6200 = տս. 6200 = հր. 16000 = հզ. 20007 = տհզ. մվ. 24007 = տհզ. մվ. 24507 = տհզ. մվ. 24587 = տհզ. մվ.
---	---

III. Կապույտ գծով միացրո՛ւ թվերի այն զույգերը, որոնց արտադրյալը բաժանվում է 4-ի, կարմիր գծով՝ այն զույգերը, որոնց արտադրյալը բաժանվում է 6-ի:

$(8 \times 2) : 4 =$

I. Օգտվելով գծագրված օրինակներից՝ լրացրո՛ւ պակասող թվերը:

10000 + 2000 =
 - 2000 =
 - 10000 =

գ)
 10000 + 2850 =
 - 10000 =
 - 2850 =

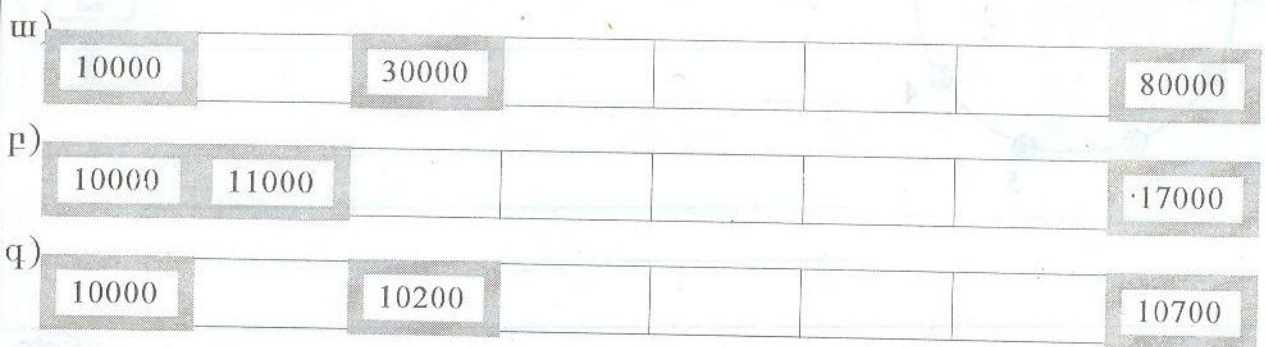
դ)
 10000 + = 21560
 21560 - 10000 =
 21560 - = 10000

II. Լրացրո՛ւ պակասող թվերը:

ա) 21000 + = 21500
 54200 + = 54300
 35260 + = 35400
 18007 + = 18100
 21005 + = 21300
 32200 + = 33500
 89999 + = 90000

բ) 19647 - = 19640
 19647 - = 19600
 19647 - = 19000
 19647 - = 10000
 34640 - = 24640
 34640 - = 30000
 34640 - = 20000

III. Լրացրո՛ւ պակասող թվերը:

I. Օգտվելով գծագրված օրինակներից՝ լրացրո՛ւ թվերը և գործողությունները:

	ա) բ) գ)
$\triangle + \bullet + \blacksquare = \blacklozenge$ $\triangle + (\bullet + \blacksquare) = \blacklozenge$ $(\triangle + \bullet) + \blacksquare = \blacklozenge$	ա) _____ բ) _____ գ) _____

II. Լրացրո՛ւ պակասող թվերը:

ա) $3 \times 3 + 1 = \dots + 1 = 10$ $3 \times 33 + \dots = \dots + \dots = 100$ $3 \times 333 + \dots = \dots + \dots = 1000$ $3 \times 3333 + \dots = \dots + \dots = 10000$	բ) $2 \times 4 + 2 = \dots + 2 = 10$ $2 \times 44 + \dots = \dots + \dots = 100$ $2 \times 444 + \dots = \dots + \dots = 1000$ $2 \times 4444 + \dots = \dots + \dots = 10000$
գ) $3 \times 4 - 2 = \dots - 2 = 10$ $3 \times 44 - \dots = \dots - \dots = 100$ $3 \times 444 - \dots = \dots - \dots = 1000$	դ) $2 \times 6 - 2 = \dots - 2 = 10$ $2 \times 66 - \dots = \dots - \dots = 100$ $2 \times 666 - \dots = \dots - \dots = 1000$

III. Հաշվի՛ր արտահայտությունների արժեքները, համեմատի՛ր և դի՛ր համապատասխան նշանը ($>$, $<$, $=$):

ա) $500 + (12000 + 5000)$ բ) $54000 - (10000 + 4000)$ գ) $5000 + (25000 + 5000)$ դ) $32000 - 2000 - 10000$ ե) $15000 + 15000$ զ) $28000 - (18000 + 10000)$ է) $99999 - 9999$ ը) $77000 + 7077$	$5000 + 12000 + 5000$ $54000 - 10000 + 4000$ $5000 + 25000 + 5000$ $32000 - (2000 + 10000)$ $10000 + 10000 + 10000$ $28000 + (18000 - 10000)$ $99999 - 999$ $77000 + 7707$
--	--

I. Խնդիրն ուշադիր կարդա՛:

Դրամապանակից սկսվում 1632 դրամ վերցրին, հետո՝ 135 դրամով ավել, և այնտեղ 683 դրամ մնաց:

Դրամապանակում որքա՞ն փող կար:

Պատասխանի՛ր հարցերին:

Խնդրի պայմաններն ու ավարտները:

- ա) Քանի՞ անգամ փող վերցրին դրամապանակից: _____
- բ) Քանի՞ դրամ վերցրին սռաջին անգամ: _____
- գ) Խնդրում ի՞նչ է աավում երկրորդ անգամ վերցված փողի մասին: _____
- դ) Վերջում ինչքա՞ն փող մնաց դրամապանակում: _____

Խնդրի պահանջն ու անհայտները:

- ե) Ո՞րն է խնդրի պահանջը: _____
- զ) Ի՞նչն է անհայտ խնդրում: _____

Լուծի՛ր խնդիրը:

Ստուգում.

Ստացածդ թվից հանի՛ր 1632, հետո արդյունքից հանի՛ր 1632-ից 135-ով մեծ թիվը: Եթե արդյունքում ստանաս 683, ուրեմն ճիշտ ես լուծել:

Պատասխան _____

I. Լրացրո՛ւ աղյուսակները:

նախորդ		հաջորդ
	10000	
	20000	
	31000	
	50999	
	42009	
	19999	
10009		
		11111

-1000		+1000
	10000	
	10200	
	21000	
		52000
27000		
32567		
		11000
	90000	

II. Բազմապատկի՛ր՝ հետևելով օրինակին:

ա)

×	3000	400	20	6
2				

$$2 \times 3426 = 6000 + 800 + 40 + 12 =$$

=

բ)

×	3000	300	50	8
3				

գ)

×	2000	200	80	8
4				

դ)

×	1000	200	20	2
5				

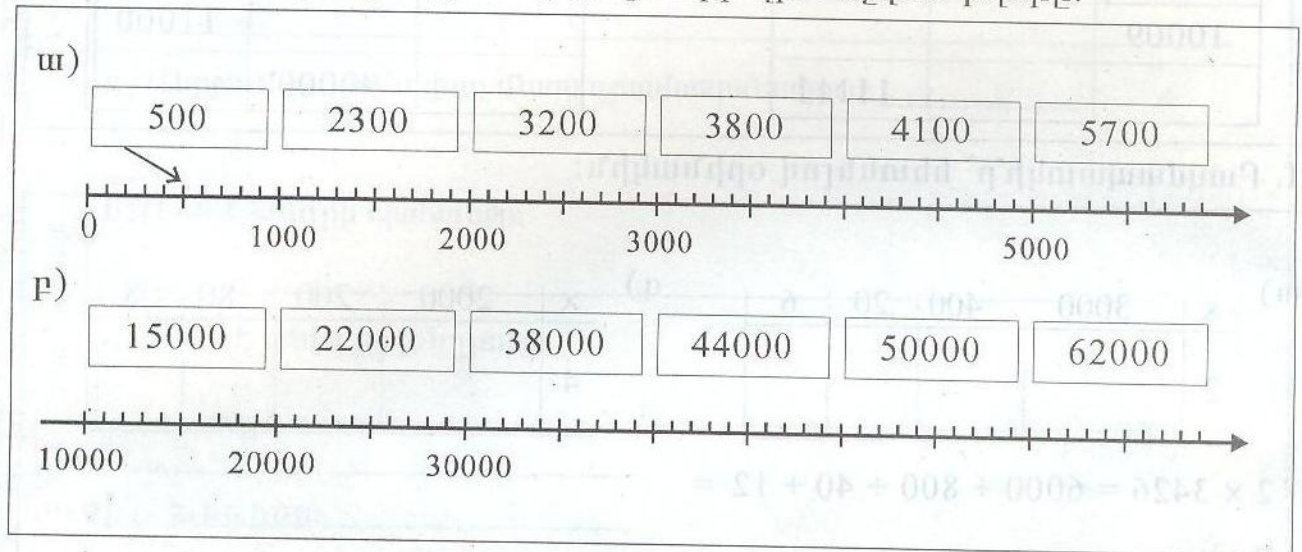
III. Գծագրված օրինակի օգնությամբ լրացրո՛ւ թվերը:

15000 10000 7000	15000 + 10000 + 7000 (..... +) + = + (..... +) =
--	---

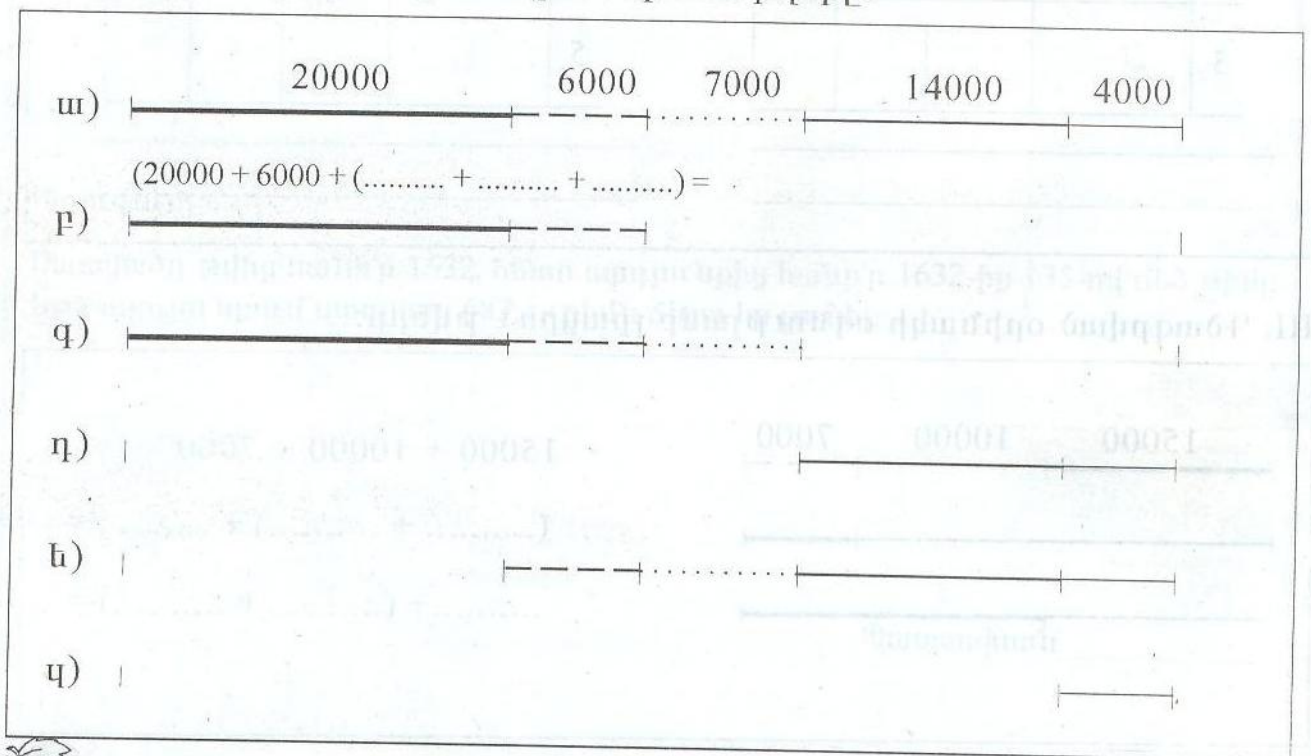
I. Լրացրո՛ւ աղյուսակը:

թվանշաններով	տհգ.	հգ.	հր.	տս.	մվ.	էքտանկոթ
37				3	7	
$37 \times 10 =$			3	7	0	
$37 \times 100 =$		3	7	0	0	
$37 \times 1000 =$	3	7	0	0	0	

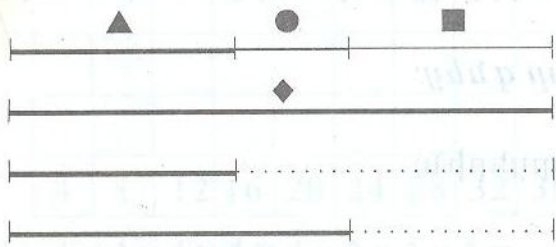
II. Սանդղակի վրա ցո'ւյց տուր քարտերի վրա նշված թվերը:

III. Լրացրո՛ւ պակասող հատվածներն ու թվերը:

I. Գծագրված օրինակի օգնությամբ լրացրո՛ւ թվերն ու գործողությունները:

	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <tr> <td style="width: 33.33%;">25000</td> <td style="width: 33.33%;">11000</td> <td style="width: 33.33%;">22000</td> </tr> </table>	25000	11000	22000
25000	11000	22000		
$\triangle + \bullet + \blacksquare = \blacklozenge$				
$\blacklozenge - \blacksquare = \triangle + \bullet$				
$\blacklozenge - (\bullet + \blacksquare) = \triangle$				
$\blacklozenge - (\triangle + \bullet) = \blacksquare$				
$\blacklozenge - \triangle = \blacksquare + \bullet$				

II. Հաշվի՛ր ըստ օրինակի:

ա) $10000 + 15 + 6000 + 37 + 2000 + 300 = 10000 + (6000 + 2000) + 300 + (15 + 37) =$
 $7000 + 300 + 12000 + 600 + 150 =$
 $63 + 10000 + 180 + 6000 + 27 =$
 $720 + 21000 + 380 + 4000 =$

բ) $349 + 349 + 349 + 349 = (300 \times 4) + (40 \times 4) + (9 \times 4) =$
 $1637 + 1637 + 1637 + 1637 =$
 $4095 + 4095 + 4095 + 4095 =$
 $10824 + 10824 + 10824 =$

III. Հաշվի՛ր, լրացրո՛ւ թվերը:

ա) $718 + 4708 + 56 + 15080 =$
 $10000 + 9000 + 1400 + 140 + 22 =$

տհզ	հզ	հր	տս	մվ
2	0	5	6	2

20562

դ) $28 + 3161 + 45703 + 819 =$

տհզ	հզ	հր	տս	մվ

բ) $41607 + 19821 + 5618 =$

տհզ	հզ	հր	տս	մվ

ե) $35600 + 117 + 5437 + 10674 =$

տհզ	հզ	հր	տս	մվ

գ) $56452 + 839 + 3744 + 12052 =$

տհզ	հզ	հր	տս	մվ

զ) $81 + 345 + 6477 + 12891 + 59 =$

տհզ	հզ	հր	տս	մվ

I. Խնդիրն ուշադիր կարդա՛:

Գայանեն ու Գաբրիելը 32 տետր գնեցին: Գաբրիելը Գայանեից 3 անգամ ավել գնեց:

Նրանցից յուրաքանչյուրը քանի՞ տետր գնեց:

Խնդրից օգտվելով՝ պատասխանի՛ր հարցերին:

Խնդրի պայմաններն ու տվյալները:

- ա) Քանի՞ հոգով 32 տետր գնեցին: _____
- բ) Գաբրիելն ու Գայանեն քանի՞ տետր գնեցին: _____
- գ) Նրանցից ո՞վ ավելի շատ տետր գնեց: _____
- դ) Խնդրում ի՞նչ է աավում նրանց գնած տետրերի քանակի մասին: _____

Խնդրի պահանջն ու անհայտները:

- ե) Ի՞նչ է պահանջում խնդիրը: _____
- զ) Քանի՞ անհայտ կա խնդրում և ո՞րոնք են: _____

Հարցերին պատասխանելով՝ խնդիրը լուծի՛ր:

Պատկերացրու, որ տետրերը կապոցներով են և ամեն մի կապոցում կա ճիշտ սյնաբան տետր, ինչքան գնել է Գայանեն:

ա) Քանի՞ կապոց գնեց Գայանեն: _____

բ) Քանի՞ կապոց գնեց Գաբրիելը: _____

գ) Գնված 32 տետրը քանի՞ կապոցում է դասավորված: _____

դ) Քանի՞ տետր գնեց Գայանեն: _____

ե) Քանի՞ տետր գնեց Գաբրիելը: _____

Ստուգի՛ր լուծումը:

Պատասխան. _____

I. Հաշվի՛ր և արդյունքները համեմատի՛ր:

4	8	12	16	20	24	28	32	36

$$4 \times 4 \times 4 \times 4 \times 4 \times 4 \times 4 \times 4 \times 4 =$$

$$4 \times 9 =$$

$$9 + 9 + 9 + 9 =$$

$$9 \times 4 =$$

$$4 \times 9 \bigcirc 9 \times 4$$

9	18	27	36

II. Հաշվի՛ր՝ հետևելով օրինակին:

$$2 \times 94 = 94 \times 2 = (90 \times 2) + (4 \times 2) = \dots + \dots = \dots$$

$$7 \times 65 =$$

$$5 \times 317 =$$

$$4 \times 710 =$$

$$3 \times 1206 =$$

$$2 \times 7568 =$$

$$9 \times 14621 =$$

$$6 \times 12739 =$$

III. Լրացրո՛ւ պակասող թվերը:

ա) $90 : 45 = \dots$

$100 : 20 = \dots$

$51 : 17 = \dots$

$54 : 18 = \dots$

$60 : 15 = \dots$

$96 : 24 = \dots$

$96 : 32 = \dots$

$75 : 25 = \dots$

$81 : 27 = \dots$

բ) $45 \times \dots = 90$

$20 \times \dots = 100$

$17 \times \dots = 51$

$18 \times \dots = 54$

$15 \times \dots = 60$

$24 \times \dots = 96$

$32 \times \dots = 96$

$25 \times \dots = 75$

$27 \times \dots = 81$

գ) $96 : 12 : 4 = 8 : 4 =$

$75 : 25 : 3 =$

$81 : 9 : 3 =$

$60 : 15 : 2 =$

$96 : 24 : 2 =$

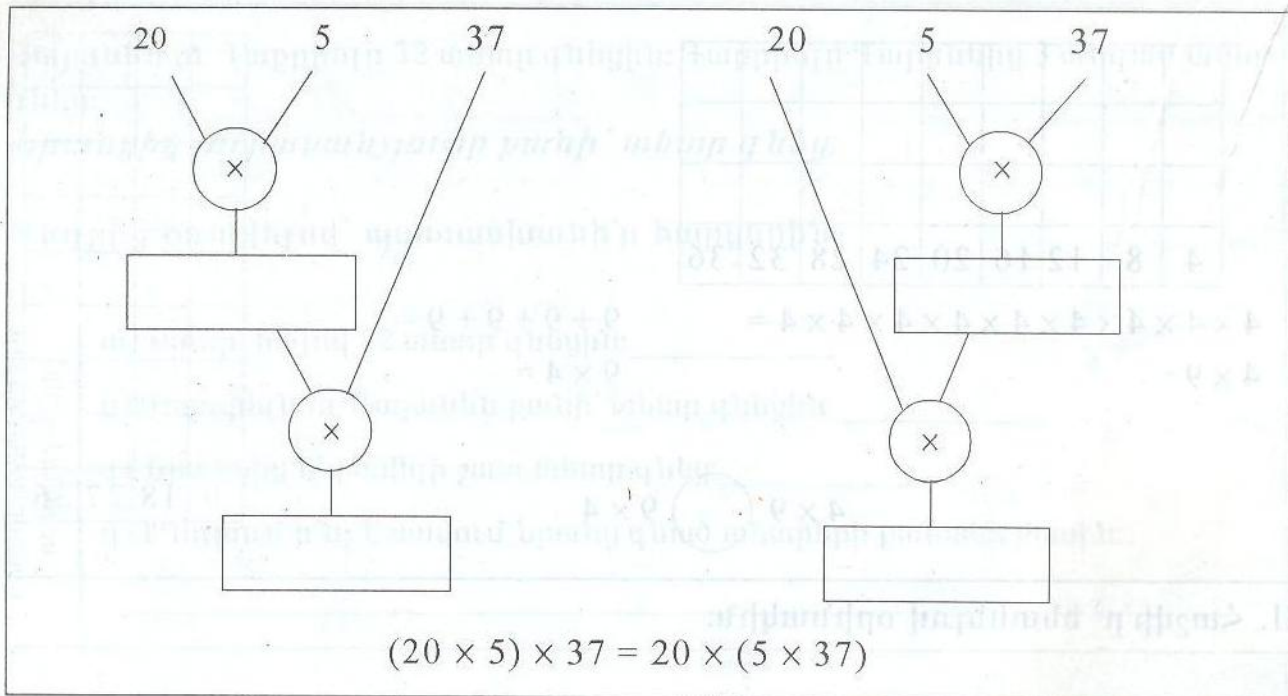
$100 : 5 : 4 =$

$90 : 30 : 1 =$

$72 : 18 : 2 =$

$54 : 18 : 3 =$

I. Լրացրո՛ւ թվերը:

II. Լրացրո՛ւ թվերը և հաշվի՛ր:

$$54 \times 12 = 12 \times \dots =$$

$$\dots \times 15 = \dots \times 26 =$$

$$13 \times (18 \times 5) = (13 \times 18) \times \dots =$$

$$(\dots \times 8) \times 4 = 12 \times (\dots \times \dots) =$$

$$(5 \times 13) \times 100 = \dots \times (\dots \times \dots) =$$

$$21 \times (3 \times 30) = (\dots \times \dots) \times \dots =$$

$$(15 \times 5) \times 18 = \dots \times (\dots \times \dots) =$$

$$(\dots \times 25) \times \dots = \dots \times (25 \times 4) = \dots \times \dots = 10000$$

III. Համեմատի՛ր, դի՛ր համապատասխան նշանը (<, >, =):

ա) $15728 + 12831$ $13177 + 14382$

գ) $12518 + 4327$ $2108 + 14738$

տհ	հ	հր	տս	մվ
2	8	5	5	9

տհ	հ	հր	տս	մվ
2	7	5	5	9

տհ	հ	հր	տս	մվ

տհ	հ	հր	տս	մվ

բ) $24862 + 21785$ $3894 + 22753$

դ) $21825 + 7812$ $25318 + 4319$

տհ	հ	հր	տս	մվ

տհ	հ	հր	տս	մվ

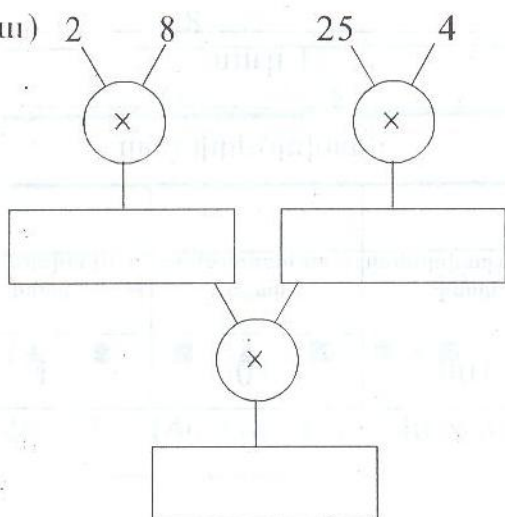
տհ	հ	հր	տս	մվ

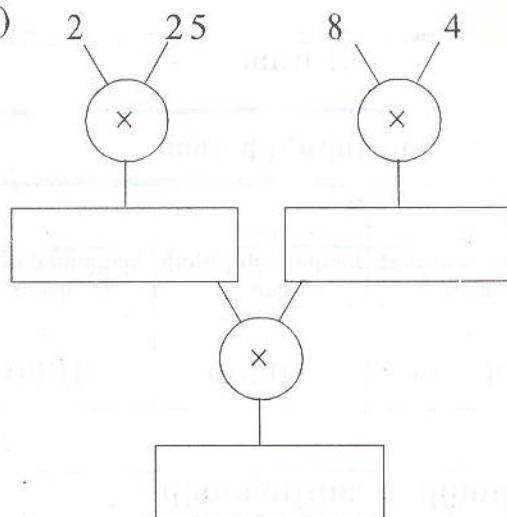
տհ	հ	հր	տս	մվ

I. Լրացրո՛ւ թվերը:

ա) 2 8

բ) 2 25

ա) $(2 \times 8) \times (25 \times 4) = \dots \times \dots =$

բ) $2 \times 8 \times 25 \times 4 = 2 \times 25 \times 8 \times 4 = \dots \times \dots =$

II. Բազմապատկի՛ր՝ հետևելով օրինակին:

ա) $5 \times 9 \times 4 \times 20 = 5 \times 20 \times 9 \times 4 = 100 \times \dots =$

բ) $25 \times 7 \times 4 \times 9 =$

գ) $9 \times 2 \times 3 \times 25 =$

դ) $8 \times 13 \times 5 \times 2 =$

ե) $20 \times 9 \times 5 \times 7 =$

զ) $30 \times 25 \times 11 \times 40 =$

է) $23 \times 12 \times 7 \times 4 =$

III. Հաշվի՛ր՝ հետևելով օրինակին:

$753 - 402 = 3\text{հր.}5\text{տս.}1\text{մվ.} = 351$

$634 - 386 =$

$793 - 258 =$

$3816 - 948 =$

$1573 - 829 =$

$5393 - 2700 =$

$4381 - 2957 =$

$8409 - 3815 =$

$27142 - 10031 = 1\text{տհզ.}7\text{հզ.}1\text{հր.}1\text{տս.}1\text{մվ.} = 17111$

$470063 - 170050 =$

$24748 - 12748 =$

$19592 - 5550 =$

$47315 - 21310 =$

$93707 - 52500 =$

$83628 - 33608 =$

$92837 - 41425 =$

II դաս			I դաս		
հազարավորների դաս			միավորների դաս		
հարյուր հազարավորների կարգ	տաս հազարավորների կարգ	հազարավորների կարգ	հարյուրավորների կարգ	տասնավորների կարգ	միավորների կարգ
100000	10000	1000	100	10	1

II. Լրացրո՛ւ աղյուսակը:

1 մեկ	10 տասը	100 հարյուր	1000 հազար	10000 տաս հազար	
					$\times 1$
					$\times 10$
					$\times 100$
					$\times 1000$

III. Կարդա՛ և գրի՛ր թվերը՝ թվանշաններով և բառերով:

127569	
368208	
696382	
915874	
874083	
748317	
	ինը հարյուր վաթսուներես հազար հինգ հարյուր հիսունութ
	վեց հարյուր հինգ հազար երեք հարյուր տասնինը
	ութ հարյուր վաթսունմեկ հազար հինգ հարյուր տասնմեկ
	հիսունվեց հազար ինը հարյուր ութսուներես
	երկու հարյուր քսաներեք հազար յոթ հարյուր մեկ

I. Գծագրված օրինակի օգնությամբ հաշվիր:

48

48

48

40

8

40

40

40

8

8

8

▲ + ●

×

■

=

▲

×

■

+

●

×

■

48

×

3

=

40

+

8

×

3

=

40

×

3

+

8

×

3

=

II. Բազմապատկիր՝ հետևելով օրինակին:

ա) $45 \times 5 = (40 + 5) \times 5 = 40 \times 5 + 5 \times 5 =$

բ) $45 \times 5 = (20 + 25) \times 5 = 20 \times 5 + 25 \times 5 =$

$86 \times 3 =$

$86 \times 3 =$

$92 \times 6 =$

$92 \times 6 =$

$75 \times 4 =$

$75 \times 4 =$

III. Լրացրո՛ւ պակասող թվերը:

ա)

14000

800

9000

+

+

$(14000+800)+9000 =$

$=$

բ)

22000

13000

7000

+

+

$22000+(13000+7000)=$

$=$

գ)

52200

819

7947

+

+

I. Ուշադիր կարդա՛ ինդիրը:

865 մ կտավը բաժանի՛ր երկու այնպիսի մասերի, որ մեկը մյուսից 16 մ-ով երկար լինի:

Առանձնացրո՛ւ ինդրի պահանջն ու անհայտները:

Առանձնացրո՛ւ ինդրի պայմաններն ու տվյալները:

Լուծի՛ր ինդիրը:

Ստուգի՛ր լուծումը:

Պատասխան. _____

I. Լրացրո՛ւ աղյուսակը:

նախորդը		հաջորդը
	480100	
	367315	
	249990	
767598		
509905		
		999999

II. Բազմապատկի՛ր՝ հետևելով օրինակին:

$$354 \times 7 = (300 + 50 + 4) \times 7 = 300 \times 7 + 5 \times 7 + 4 \times 7 =$$

$$(18 + 23 + 45) \times 3 =$$

$$(47 - 21 - 12) \times 5 =$$

$$4 \times 7421 = 7421 \times 4 =$$

$$6 \times (24 + 16 + 19) =$$

$$2 \times (84 - 63 - 21) =$$

$$5 \times 2765 =$$

$$3 \times (273 + 21) =$$

$$(321 - 110) \times 4 =$$

$$8 \times (99 - 63 - 17) =$$

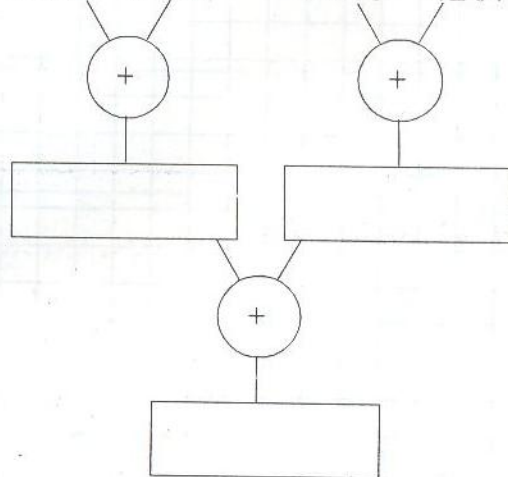
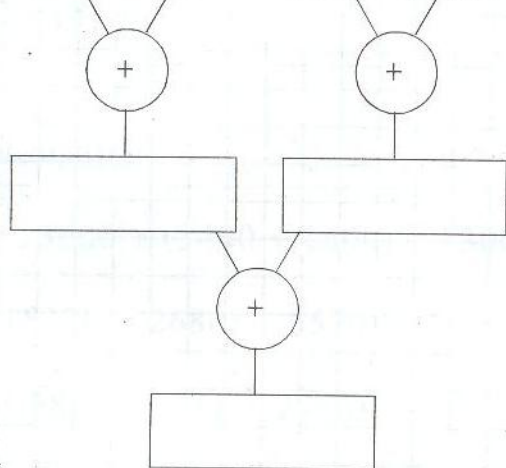
III. Լրացրո՛ւ պակասող թվերը:

8170 5490

2750 6880

2804 5409

9003 4207

$$(8170 + 5490) + (2750 + 6880) =$$

=

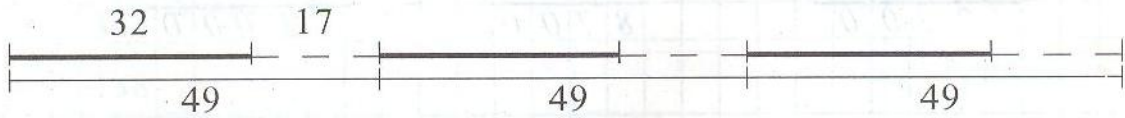
$$\begin{array}{r} 3400 \\ + 1600 \\ \hline 5000 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 73000 \\ + 5000 \\ \hline 78000 \end{array}$$

I. Ուշադիր նայի՛ր գծագրերին և հաշվի՛ր:

ա) $(32 + 17) + (32 + 17) + (32 + 17) = (32 + 17) \times 3 = 32 \times 3 + 17 \times 3 =$

բ) $(49 - 17) + (49 - 17) + (49 - 17) = (49 - 17) \times 3 = 49 \times 3 - 17 \times 3 =$

գ) $(49 - 17) \times 3 = 32 \times 3 =$

II. Հաշվի՛ր:

$(14 \times 23) \times 2 =$

$(35 - 16) \times 6 =$

$7 \times (25 + 18) = (25 + 18) \times 7 =$

$12 \times (9 - 2) = 12 \times 7 =$

$6 \times (37 + 13) =$

$(48 - 28) \times 4 =$

$(13 + 37) \times 3 =$

$18 \times 5 - 12 \times 2 =$

$4 \times (25 - 15) = (25 - 15) \times 4 =$

$(22 - 13) \times 8 =$

$9 \times (21 + 12) =$

$(42 - 18) \times 4 =$

III. Հաշվի՛ր:

ա) $73000 + (3400 + 1600) = 73000 + \dots\dots\dots = \dots\dots\dots$

բ) $(8320 + 2680) + 5570 =$

գ) $4786 + (7641 + 2786) =$

դ) $(3791 + 8260) + 9763 =$

ե) $7843 + 3377 + 2894 =$

u)

$$\begin{array}{r} 5917 \\ + 6383 \\ \hline 12300 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 3721 \\ + 4979 \\ \hline 8700 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 12300 \\ + 8700 \\ \hline 21000 \end{array}$$

I. Լրացրո՛ւ աղյուսակը:

	$\times 2$	$\times 1000$	$+ 222$
44			
344			
138			
69			
384			
94			
239			

II. Առանց բազմապատկման գործողությունը կատարելու համեմատի՛ր արտահայտությունների արժեքները, դի՛ր համապատասխան նշանը ($>$, $<$, $=$):

$$48 \times 3 \bigcirc (40 + 7) \times 3 \Rightarrow 48 > 40 + 7$$

$$(12 + 31) \times 3 \bigcirc (31 + 12) \times 3 \Rightarrow 12 + 31 = 31 + 12$$

$$(24 + 18) \times 4 \bigcirc 24 \times 4 + 18 \times 4 \Rightarrow$$

$$3 \times (58 - 23) \bigcirc 3 \times (58 - 28) \Rightarrow$$

$$2750 \times 3 \bigcirc (2700 + 50) \times 3 \Rightarrow$$

$$(48 - 12 - 6) \times 5 \bigcirc (48 - 12) \times 5 \Rightarrow$$

$$(10000 + 800 + 40 + 7) \times 2 \bigcirc (10000 + 8000 + 40 + 7) \times 2 \Rightarrow$$

$$(12000 - 7000 - 600) \times 3 \bigcirc (12000 - 700 - 600) \times 3 \Rightarrow$$

$$(587 - 87) \times 6 \bigcirc (587 - 80 - 7) \times 6 \Rightarrow$$

$$27567 \times 7 \bigcirc 7 \times (27000 + 560) \Rightarrow$$

III. Հաշվի՛ր:

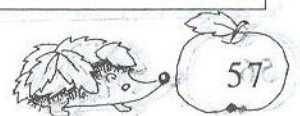
ա) $(5917 + 6383) + (3721 + 4979) = \dots + \dots = \dots$

բ) $(3185 + 2815) + (6448 + 3552) =$

գ) $(12774 + 3569) + (27648 + 34168) =$

դ) $(6743 + 92160) + (24617 + 19712) =$

ե) $5312 + 9127 + 1874 + 7573 =$

I. Ուշադիր կարդա՛ խնդիրը:

Եթե ունեցածս փողը կրկնապատկեմ և 6 դրամ ավելացնեմ, 40 դրամ կստացվի:
Ինչքա՞ն փող ունեմ:

Առանձնացրո՛ւ խնդրի պահանջն ու անհայտները:

Առանձնացրո՛ւ խնդրի պայմաններն ու տվյալները:

Լուծի՛ր խնդիրը:

Ստուգի՛ր լուծումը:

Պատասխան. _____

III)

$$\begin{array}{r} 24000 \\ - 12000 \\ \hline 12000 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 12000 \\ - 6850 \\ \hline 5150 \end{array}$$

I. Գրի՛ր թվերը:

հրկ	տիկ	կ	հր	տա	մվ
II դաս	I դաս				

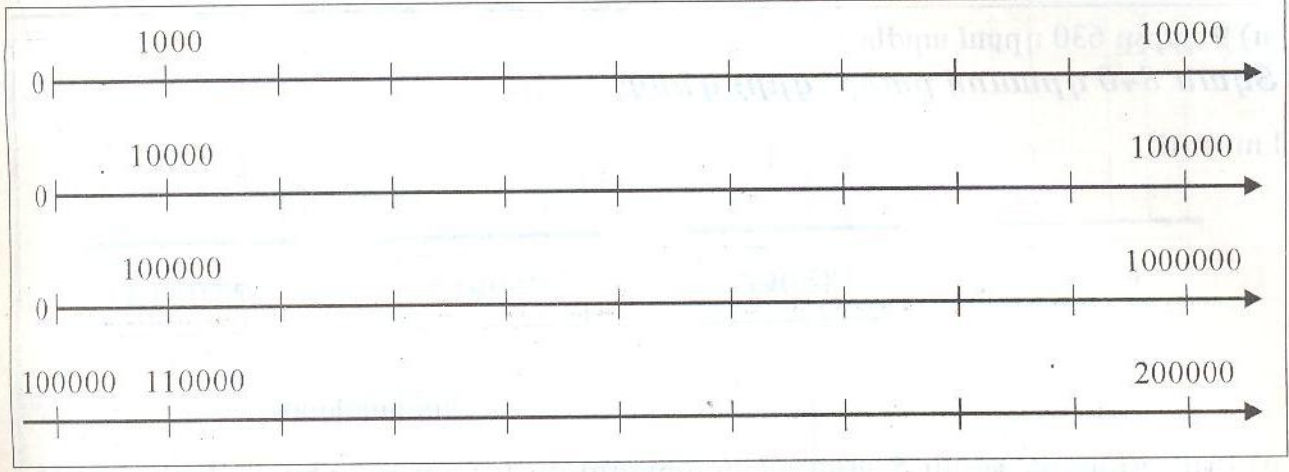
II. Կատարի՛ր գործողությունները:

- 65078 - 65հկ. =
- 127068 - 100հկ.68մվ. =
- 714632 + 6հկ. =
- 960451 - 60հկ.451մվ. =
- 238542 + 58մվ. =
- 562894 + 3հկ.6մվ. =
- 536768 - 36հկ.68մվ. =
- 635785 - 635հկ. =
- 100000 - 30հկ. =

III. Հաշվի՛ր:

- ա) $(24000 - 12000) - 6850 =$
- բ) $85000 - (8760 - 5440) =$
- գ) $(35000 + 4540) - 7200 =$
- դ) $(11298 - 9315) + 21715 =$
- ե) $64073 - 9027 - 9136 =$
- զ) $94043 + 1068 - 57092 =$

I. Գրի՛ր թվերը:

II. Քարտերի վրա գրված թվերը տեղադրի՛ր թվազույգերի միջև:

640000	819200	544544	752006
$700500 < \rule{1cm}{0.4pt} < 800500$	$300600 < \rule{1cm}{0.4pt} < 320000$	$999998 < \rule{1cm}{0.4pt} < 1000000$	$639000 < \rule{1cm}{0.4pt} < 640006$
$752004 < \rule{1cm}{0.4pt} < 762000$	$530530 < \rule{1cm}{0.4pt} < 550550$		
$564600 < \rule{1cm}{0.4pt} < 565700$			
$815000 < \rule{1cm}{0.4pt} < 819230$			
800000	315627	564700	999999

III. Հաշվի՛ր, լրացրո՛ւ պակասող թվերը:

ա) 4200 1400 1860 - - $(4200 - 1400) - 1860 =$	բ) 72000 42000 2200 - -	գ) 19000 31000 50000 + -
---	--	---

I. Խնդիրները լուծի՛ր:

ԾԱՆՈԹ

ա) 9 գրիչը 630 դրամ արժե:

Տղան 840 դրամով քանի՞ գրիչ գնեց:

Լուծում՝

Պատասխան. _____

բ) Եթե անհայտ թիվը 5 անգամ փոքրացնենք և արդյունքից 12 հանենք, 15 կստանանք:

Գտի՛ր անհայտ թիվը:

Լուծում՝

Պատասխան. _____

գ) Եթե դասարանում եղած աշակերտների թիվը բազմապատկենք 8-ով և ստացված թվից հանենք 11, կստանանք 149:

Քանի՞ աշակերտ կա դասարանում:

Լուծում՝

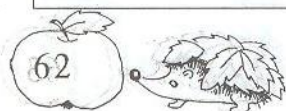
Պատասխան. _____

դ) Գլխարկը ձեռնոցից 4 անգամ թանկ է: Գլխարկի ու ձեռնոցի համար 2500 դրամ վճարեցին:

Ի՞նչ արժի գլխարկը: Ի՞նչ արժի ձեռնոցը:

Լուծում՝

Պատասխան. _____

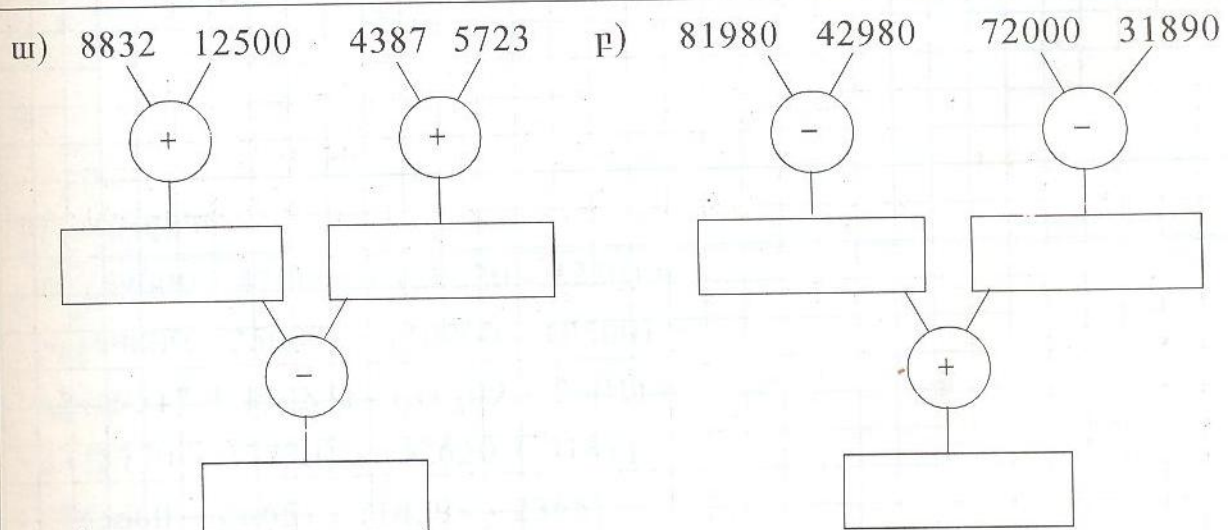
I. Թվերը ցույց տուր համրիչի վրա:

610075	519047	39058	72194
46354	503401	300214	101003

II. Կատարի՛ր գործողությունները:

- 2հրկ. 4տսհկ. 6հկ. 3հր. 4տս. 8մվ. + 32 =
 5հրկ. 3տսհկ. 5հկ. 7հր. 6տս. + 119 =
 4հրկ. 5տսհկ. 8հկ. 6հր. - 94 =
 2հրկ. 7տսհկ. 9հկ. 5տս. - 7350 =
 7հրկ. 5տսհկ. 3հկ. 7մվ. - 70000 =
 3հրկ. 2տսհկ. 7հկ. - 107000 =
 2հրկ. 9տսհկ. 4հկ. 7մվ. - 94000 =

III. Հաշվի՛ր, լրացրո՛ւ պակասող թվերը:

$(8832 + 12500) - (4387 + 5723) =$

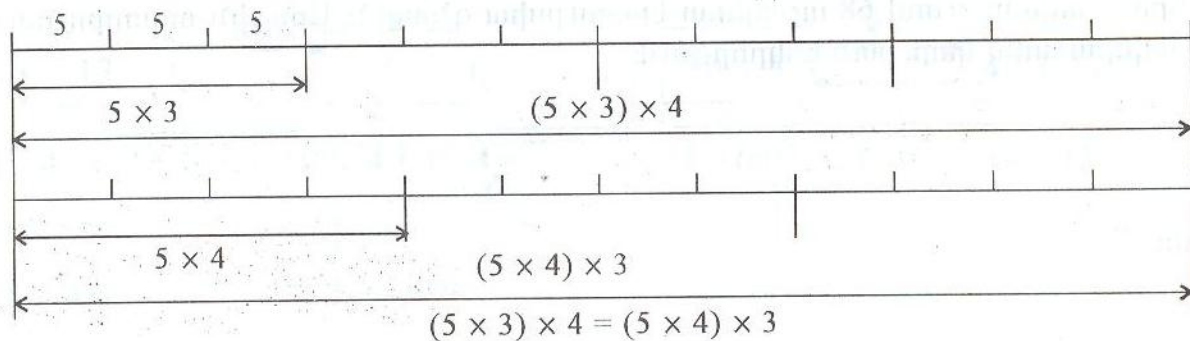
III)

$$\begin{array}{r} 59000 \\ - 42000 \\ \hline 17000 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 22220 \\ - 2220 \\ \hline 20000 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 17000 \\ + 20000 \\ \hline 37000 \end{array}$$

I. Օգտվելով գծագրված օրինակից՝ հաշվի՛ր:

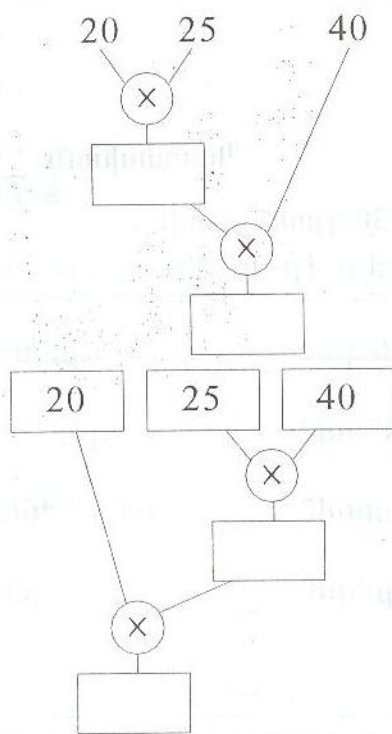

ա) $(5 \times 3) \times 4 = 15 \times 4 = (10 + 5) \times 4 = 10 \times 4 + 5 \times 4 = 40 + 20 =$

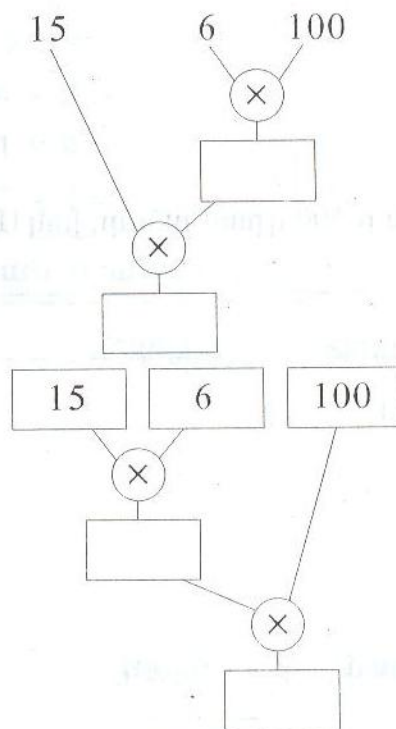
բ) $(5 \times 4) \times 3 =$

II. Հաշվի՛ր, լրացրո՛ւ պակասող թվերը:

ա)

բ)

III. Հաշվի՛ր:

ա) $(59000 - 42000) + (22220 - 2220) =$

բ) $(50800 - 25000) + (10700 - 10500) =$

գ) $(49517 + 11483) - (31509 + 2601) =$

դ) $(3770 + 37770) + (52620 + 3189) =$

ե) $(5660 + 6665) + (14598 - 2365) =$

զ) $(19270 - 894) - (10260 + 2994) =$

է) $(89321 - 9500) - (64320 - 52170) =$

I. Լրացրո՛ւ խնդրի պահանջը և լուծի՛ր խնդիրը:

ա) Երկու ավտոբուսով 68 աշակերտ էրսկուրսիա գնացին: Առաջին ավտոբուսում 6 աշակերտ ավել կար, քան երկրորդում:

Լուծում՝

Ստուգում՝

Պատասխան. _____

բ) Աշտար 600 դրամ ուներ, իսկ Արամը՝ նրանից 130 դրամով ավել:

Լուծում՝

Ստուգում՝

Պատասխան. _____

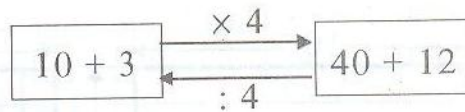
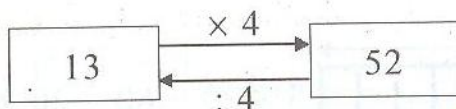
II. Լուծի՛ր թվաբանական ռեբուսները:

$$\begin{array}{r} \text{ա) } ***4* \\ + 397*5 \\ \hline 50035 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \text{բ) } 3*63* \\ - *25*6 \\ \hline 1*54 \end{array}$$

I. Գործողությունները կատարի՛ր ըստ օրինակի:

$$13 \times 4 = (10 + 3) \times 4 = 10 \times 4 + 3 \times 4 =$$

$$52 : 4 = (40 + 12) : 4 = 40 : 4 + 12 : 4 =$$

ա) $54 : 3 =$

բ) $56 : 4 =$

գ) $84 : 6 =$

դ) $105 : 7 =$

II. Կատարի՛ր գործողությունները:

ա) $99 : 11 =$

$88 : 22 =$

$66 : 33 =$

$88 : 44 =$

$99 : 33 =$

բ) $33 \times 3 =$

$22 \times 3 =$

$444 \times 2 =$

$111 \times 9 =$

$222 \times 4 =$

III. Համեմատի՛ր թվերը, դի՛ր համապատասխան նշանը ($>$, $<$, $=$):

5հրկ.8տսկ.

5հկ.8հր.

580000

5800

9հրկ.7հկ.6մվ.

9հկ.7հր.6մվ.

3հրկ.2տսկ. 7հկ.

3հրկ.3տսկ.7հր.

3տսկ.9հկ.

3հրկ.9տս.

30990

300990

IV. Հաշվի՛ր:

ա) $47893 - 2596 - 943 - 1759 =$

1) $\begin{array}{r} 47893 \\ - 2596 \\ \hline \end{array}$

2)

3)

բ) $68396 - 57803 - 8976 - 1263 - 192 =$

1)

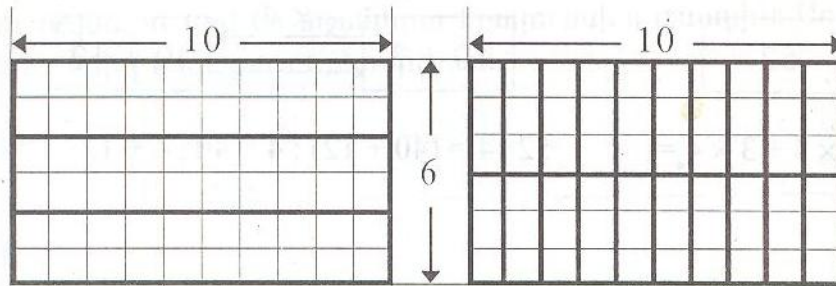
2)

3)

4)

I. Ուշադիր նայի՛ր գծագրերին և հաշվի՛ր:

$$3 \times 20 = 60 = 20 \times 3$$

$$60 : 3 = 20$$

$$60 : 20 = 3$$

ա) $60 : 3 = 6\text{տս.} : 3 = (6 \times 10) : 3 = 6 : 3 \times 10 = 2 \times 10 =$

բ) $900 : 3 = 9\text{հր.} : 3 = (9 \times 100) : 3 =$

գ) $8000 : 4 = 8\text{հզ.} : 4 =$

II. Կատարի՛ր գործողությունները, լրացրո՛ւ պակասող թվերը:

ա) $(33 + 60) : 3 = 33 : 3 + 60 : 3 = \dots + \dots = \dots$

$(550 + 200) : 5 =$

$(420 + 240) : 4 =$

$(\dots + 180) : 6 =$

$(420 + \dots) : 7 =$

$(810 + \dots) : 9 =$

$(\dots + \dots) : 8 =$

$(\dots + \dots) : 8 =$

բ) $92 : 4 = (80 + 12) : 4 = 80 : 4 + 12 : 4 =$

$57 : 3 =$

$75 : 5 =$

$114 : 6 =$

$135 : 9 =$

$126 : 7 =$

$104 : 8 =$

$96 : 2 =$

III. Հաշվի՛ր:

ա) $8475 - 2146 + 3720 + 297 - 1189 - 760 =$

$$\begin{array}{r} 8475 \\ - 2146 \\ \hline \end{array}$$

բ) $6372 + 129 - 489 - 907 + 58 - 2916 =$

գ) $2394 - 1756 + 5082 - 3985 - 843 + 279 =$

$$\begin{array}{r} 16319 \\ - 6748 \\ \hline 9571 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 9516 \\ - 867 \\ \hline \end{array}$$

✓ I. Լրացրո՛ւ խնդրի պայմանները և լուծի՛ր խնդիրը:

ա) 106 գիրքը դասավորված են երկու դարակներում:

Քանի՞ գիրք կա յուրաքանչյուր դարակում:

Լուծում՝

Ստուգում՝

Պատասխան. _____

բ) Վարդանը գնեց 18 տետր:

Քանի՞ տետր գնեցին Վարդանն ու Նվարդը միասին:

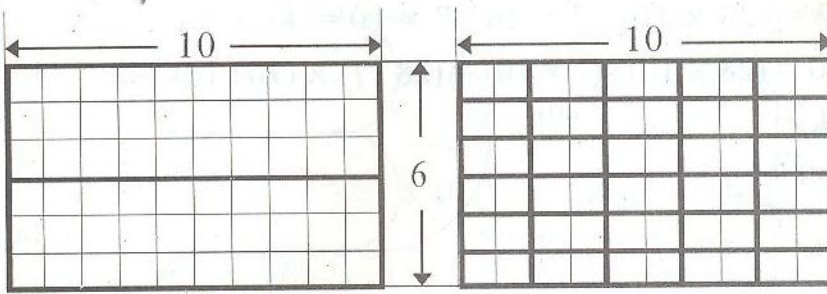
Լուծում՝

Ստուգում՝

Պատասխան. _____

I. Ուշադիր նայի՛ր գծագրին և հաշվի՛ր:

$$\begin{aligned} 2 \times 30 &= 60 = 30 \times 2 \\ 60 : 2 &= 30 \\ 60 : 30 &= 2 \end{aligned}$$

ա) $60 : 30 = 60 : (3 \times 10) = (60 : 3) : 10 = 20 : 10 =$

բ) $900 : 30 = 900 : (3 \times 10) = (900 : 3) : 10 =$

գ) $8000 : 40 = 8000 : (4 \times 10) = (8000 : 4) : 10$

II. Կատարի՛ր գործողությունները:

$210 : 3 + 30 =$

$450 : 5 + 50 =$

$560 : 7 + 70 =$

$480 : 6 + 60 =$

$360 : 4 + 40 =$

$720 : 8 + 80 =$

$810 : 9 + 90 =$

$200 : 2 + 20 =$

$420 : 7 - 40 =$

$540 : 6 - 60 =$

$350 : 5 - 50 =$

$900 : 3 - 30 =$

$320 : 4 - 40 =$

$800 : 2 - 20 =$

$810 : 9 - 90 =$

$640 : 8 - 80 =$

III. Հաշվի՛ր և լրացրո՛ւ պակասող թվերը:

ա) $(16319 - 6748) + (9516 - 867 - 6493 + 729) =$

տհզ	հզ	հր	տս	մվ

+

տհզ	հզ	հր	տս	մվ

տհզ	հզ	հր	տս	մվ

բ) $(93250 - 17348 + 593) - (6381 + 28423 - 7952) =$

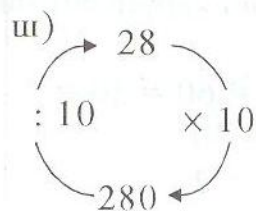
տհզ	հզ	հր	տս	մվ

-

տհզ	հզ	հր	տս	մվ

տհզ	հզ	հր	տս	մվ

I. Հաշվի՛ր՝ հետևելով օրինակին:

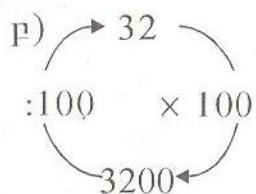

$$280 : 7 = (28 \times 10) : 7 = 28 : 7 \times 10 =$$

$$280 : 70 = (28 \times 10) : (7 \times 10) = (28 : 7) \times (10 : 10) =$$

$$360 : 9 =$$

$$360 : 90 =$$

$$3200 : 80 = (32 \times 100) : (8 \times 10) = (32 : 8) \times (100 : 10) =$$

$$3200 : 800 =$$

$$4900 : 70 =$$

$$4900 : 700 =$$

II. Բազմապատկի՛ր:

$$2 \times 100 = 200 = 100 \times 2$$

$$3 \times 100 = 300 = 100 \times 3$$

$$24 \times 2 =$$

$$33 \times 3 =$$

$$24 \times 100 =$$

$$33 \times 100 =$$

$$(24 \times 2) \times 100 = 48 \times 100 =$$

$$(33 \times 3) \times 100 =$$

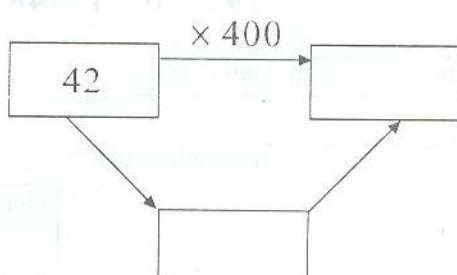
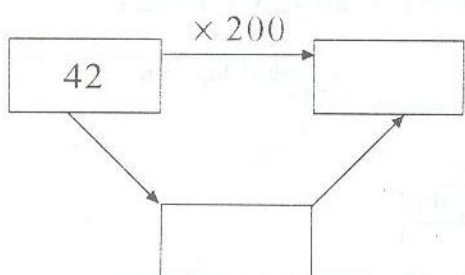
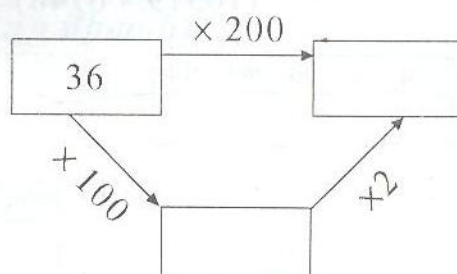
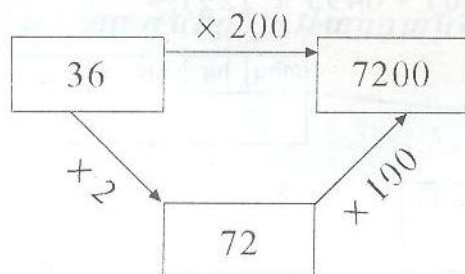
$$(24 \times 100) \times 2 = 2400 \times 2 =$$

$$(33 \times 100) \times 3 =$$

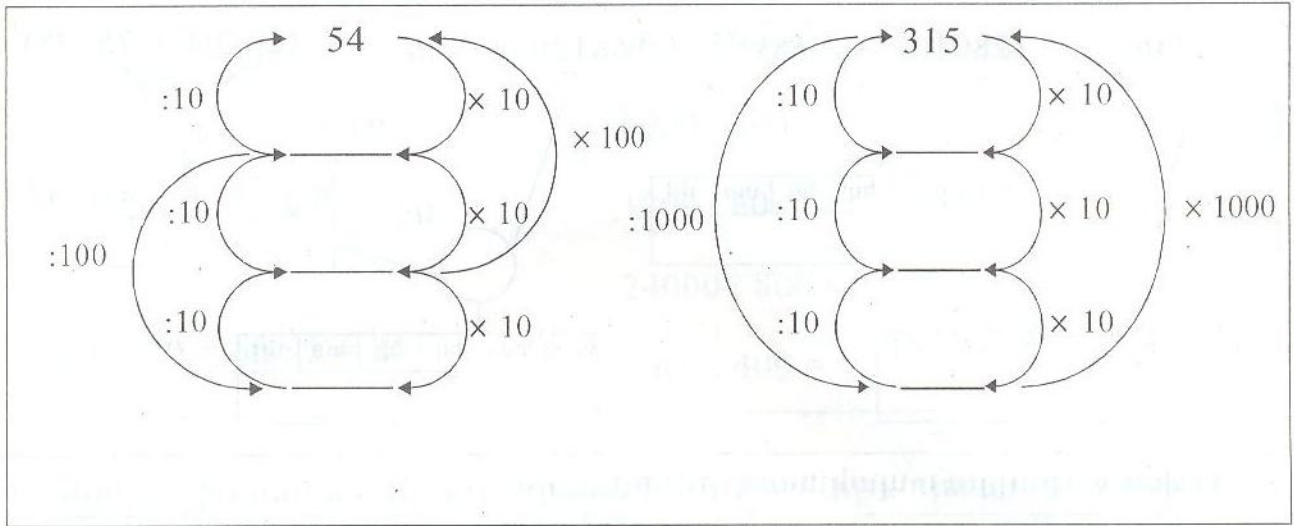
$$24 \times (2 \times 100) = 24 \times 200 =$$

$$33 \times (3 \times 100) =$$

III. Լրացրո՛ւ պակասող թվերը:

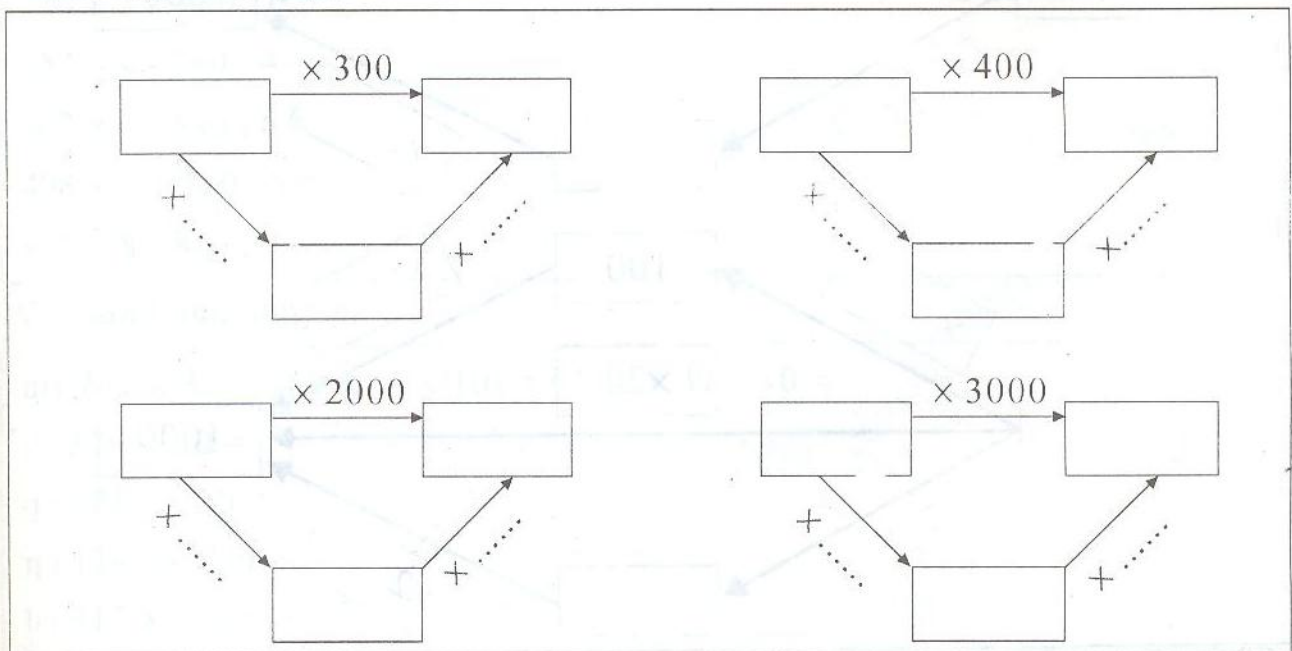
I. Հաշվի՛ր և լրացրո՛ւ պակասող թվերը:

II. Կատարի՛ր գործողությունները՝ հետևելով օրինակին:

$3200 : 100 = 32$	$28000 : 100 =$
$3260 : 100 = 32$ և 60 մն.	$47320 : 100 =$
$12000 : 1000 =$	$86543 : 1000 =$
$12300 : 1000 =$	$720240 : 1000 =$
$24000 : 1000 =$	$925300 : 10000 =$
$24072 : 1000 =$	$561237 : 100000 =$

III. Լրացրո՛ւ թվերը:

I. Հաշվի՛ր:

375246

(280100 - 6758)

+

հրիզ	տիզ	հզ	հր	տս	մվ

հրիզ	տիզ	հզ	հր	տս	մվ

681200

(23704 + 75398)

-

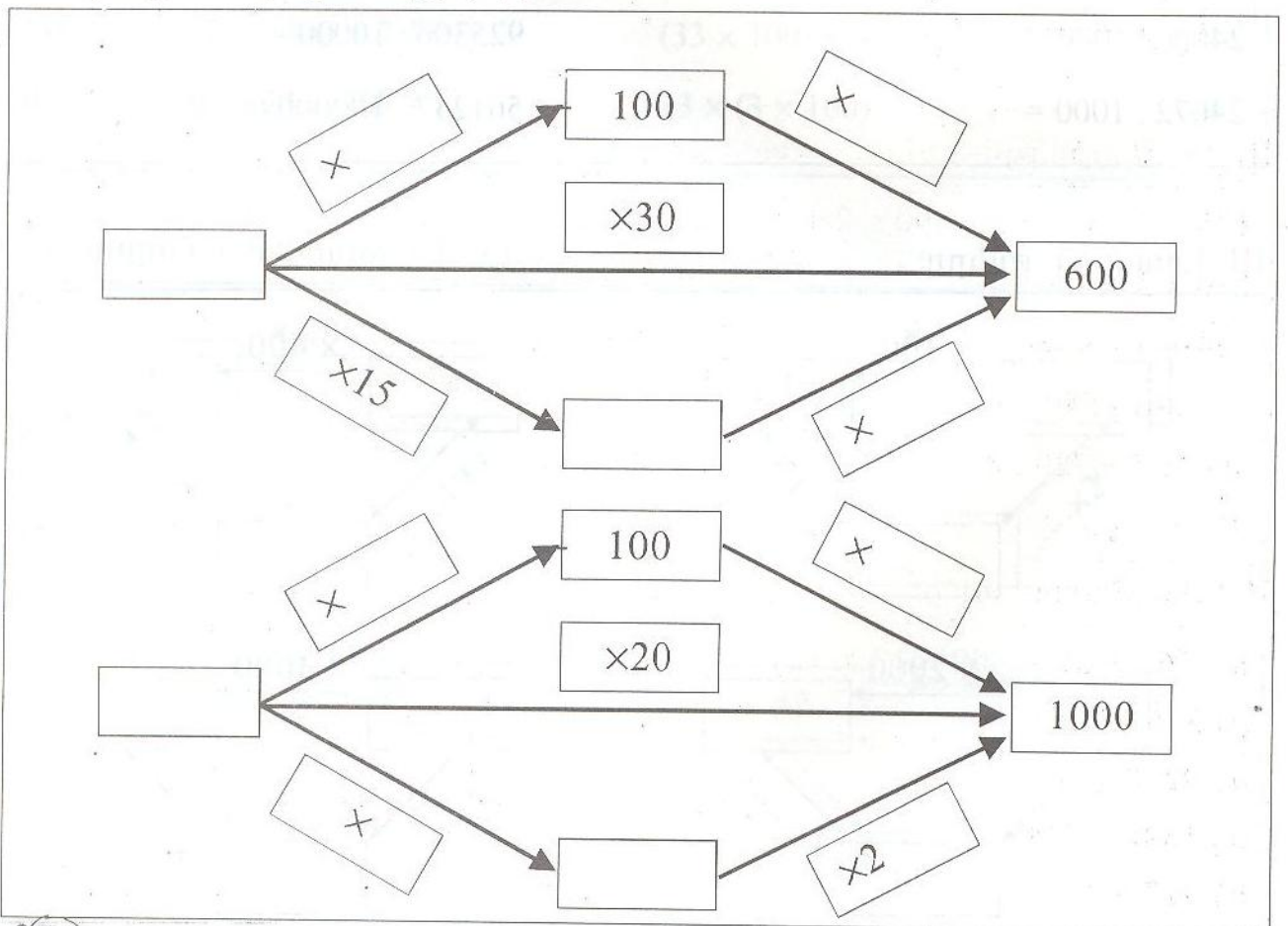
տիզ	հզ	հր	տս	մվ

հրիզ	տիզ	հզ	հր	տս	մվ

II. Գտի՛ր և լրացրո՛ւ պակասող թվերը:

$12 \times \dots = 48$ $14 \times \dots = 84$ $18 \times \dots = 54$ $17 \times \dots = 85$ $19 \times \dots = 76$ $15 \times \dots = 90$ $16 \times \dots = 96$	$85 : 17 \times (88 : 22) =$ $76 : 19 \times (66 : 33) =$ $48 : 12 \times (99 : 33) =$ $96 : 16 \times (66 : 22) =$ $84 : 14 \times (88 : 44) =$ $54 : 18 \times (44 : 11) =$ $90 : 15 \times (44 : 22) =$
--	--

III. Լրացրո՛ւ պակասող թվերը:

I. Հաշվի՛ր: Փորձի՛ր բացատրել:

$$\begin{array}{ccc} 600 : 30 & = & 20 \\ : 10 & & : 10 \\ 60 : 3 & = & 20 \end{array}$$

$$600 : 30 = 60 : 3 = 20$$

$$900 : 300 =$$

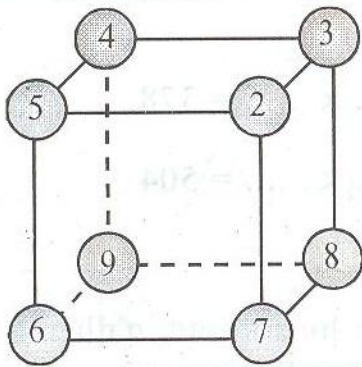
$$6000 : 200 =$$

$$1200 : 60 =$$

$$24000 : 800 =$$

$$3600 : 400 =$$

II. Ներկի՛ր խորանարդի այն նիստերը (երեսները), որոնց գագաթներին գրված թվերը բազմապատկելով՝ կստանաս հետևյալ թվերը:

ա) $\times$ $\times$ $\times$ = 864

բ) $\times$ $\times$ $\times$ = 3024

գ) $\times$ $\times$ $\times$ = 1080

դ) $\times$ $\times$ $\times$ = 336

III. Գործողությունները կատարի՛ր ըստ օրինակի:

$$125 \times 2 + 630 : 9 = 100 \times 2 + 20 \times 2 + 5 \times 2 + 70 = 200 + 40 + 10 + 70 =$$

$$230 \times 3 + 420 : 6 =$$

$$754 \times 4 - 360 : 4 =$$

$$862 \times 6 - 540 : 6 =$$

$$408 \times 7 + 720 : 8 =$$

$$917 \times 8 - 810 : 9 =$$

IV. Բազմապատկի՛ր:

ա) $762 \times 30 = 762 \times (3 \times 10) = (762 \times 3) \times 10 =$

բ) $376 \times 50 =$

գ) $9218 \times 30 =$

դ) $1340 \times 700 =$

ե) $917 \times 600 =$

I. Թվերը ներկայացրո՛ւ կարգային գումարելիների գումարի տեսքով:

ա) $326237 = 300000 + 20000 + \dots$

բ) $712150 =$

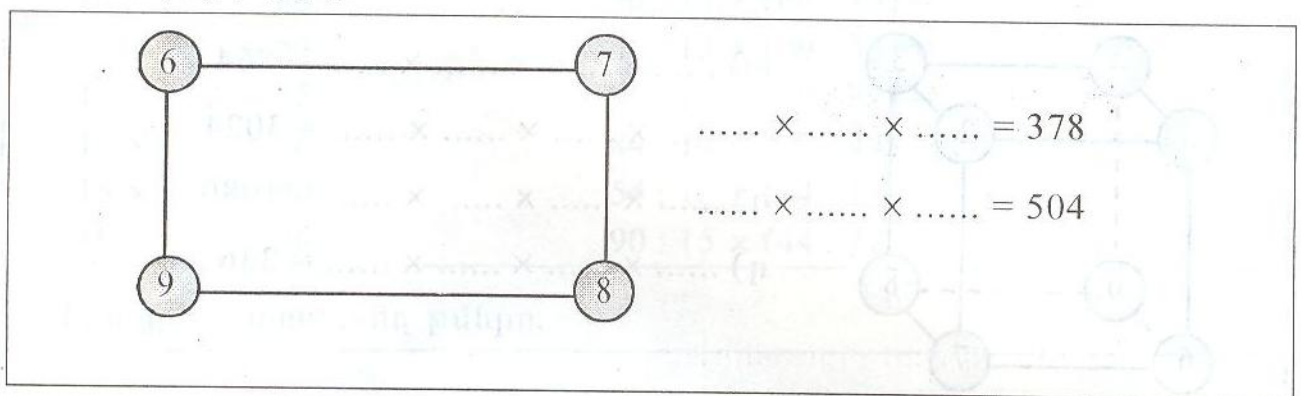
գ) $615010 =$

դ) $240267 =$

ե) $917007 =$

զ) $800326 =$

II. Գծի՛ր ուղղանկյան այն անկյունագիծը, որ ստացված երկու եռանկյունների գագաթներին գրված թվերը բազմապատկելիս ստացվեն հետևյալ թվերը.

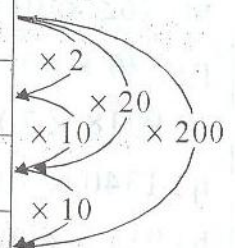

III. Որոշի՛ր թվերը: Վանդակների բանակը հուշում է, թե բանի նիշ ունի պահված թիվը:

ա) + 7 =	գ) - = 1
բ) + 1 2 =	դ) - = 1

IV. Լրացրո՛ւ աղյուսակը:

Օրինակ	ա	բ	գ	դ	ե
638	497	385	462	264	573
1276					
12760					
127600					

I. Թվերը ներկայացրո՛ւ դասային գումարելիների գումարի տեսքով:

ա) $841265 = 841000 + 265$

$12765 =$

բ) $972604 =$

$702006 =$

գ) $280219 =$

$921008 =$

դ) $57694 =$

$500000 =$

ե) $129671 =$

$369080 =$

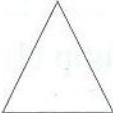
զ) $900100 =$

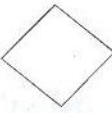
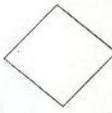
$999999 =$

II. Լրացրո՛ւ թվերը: Հիշի՛ր, որ նույն պատկերները նույն թիվն են ցույց տալիս:

+ + + 10000 = 100000

 × = 1600

 + = 100000

 × × = 8000

III. Հաշվի՛ր՝ հետևելով օրինակին:

ա) $50200 + 37092 =$

$87000 + 292 =$

հրիզ	տիզ	հզ	հր	տս	մլ

գ) $954387 - 642158 =$

հրիզ	տիզ	հզ	հր	տս	մլ

բ) $62754 + 41356 =$

հրիզ	տիզ	հզ	հր	տս	մլ

դ) $807564 - 352426 =$

հրիզ	տիզ	հզ	հր	տս	մլ

IV. Հաշվի՛ր՝ հետևելով օրինակին:

ա) $120 : 3 = 12$ տս. : 3 = 4տս. = 40

$160 : 4 =$

$240 : 6 =$

$560 : 8 =$

$640 : 8 =$

$210 : 7 =$

$360 : 9 =$

$720 : 9 =$

բ) $120 : 30 = 4$

$180 : 30 =$

$280 : 40 =$

$540 : 90 =$

$630 : 70 =$

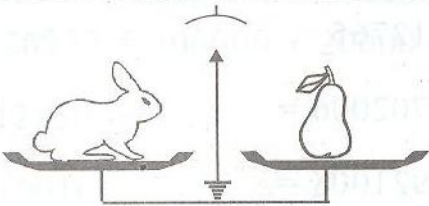
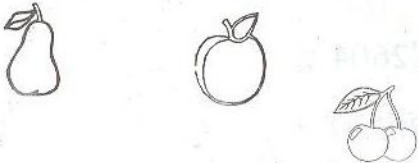
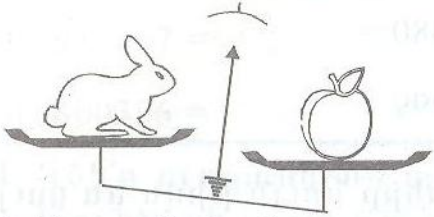
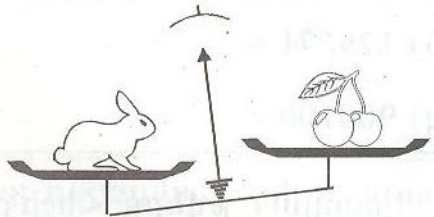
$270 : 30 =$

$320 : 80 =$

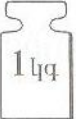
$810 : 90 =$

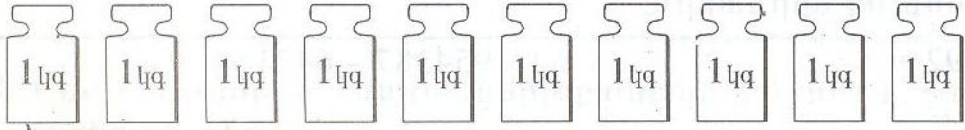

I. Մրգերն ըստ զանգվածների աճման կարգի համարակալի՞ր:

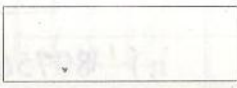
 Հավասար զանգված ունեն:	
 Խնձորը ծանր է:	 Բալը թեթև է:

II. Որոշի՛ր, թե զանգվածի չափման ի՞նչ միավորներ են ստացվում:

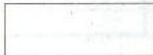
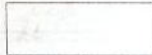
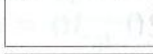
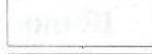
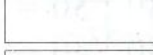
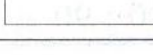
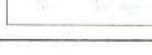
 - 1 կիլոգրամ - 1 գրամ	1000 գրամ = 1 կիլոգրամ (1կգ)
	100 կիլոգրամ = 1 ցենտներ (1ց)
	10 ցենտներ = 1 տոննա (1տ)

 $\times 10 =$

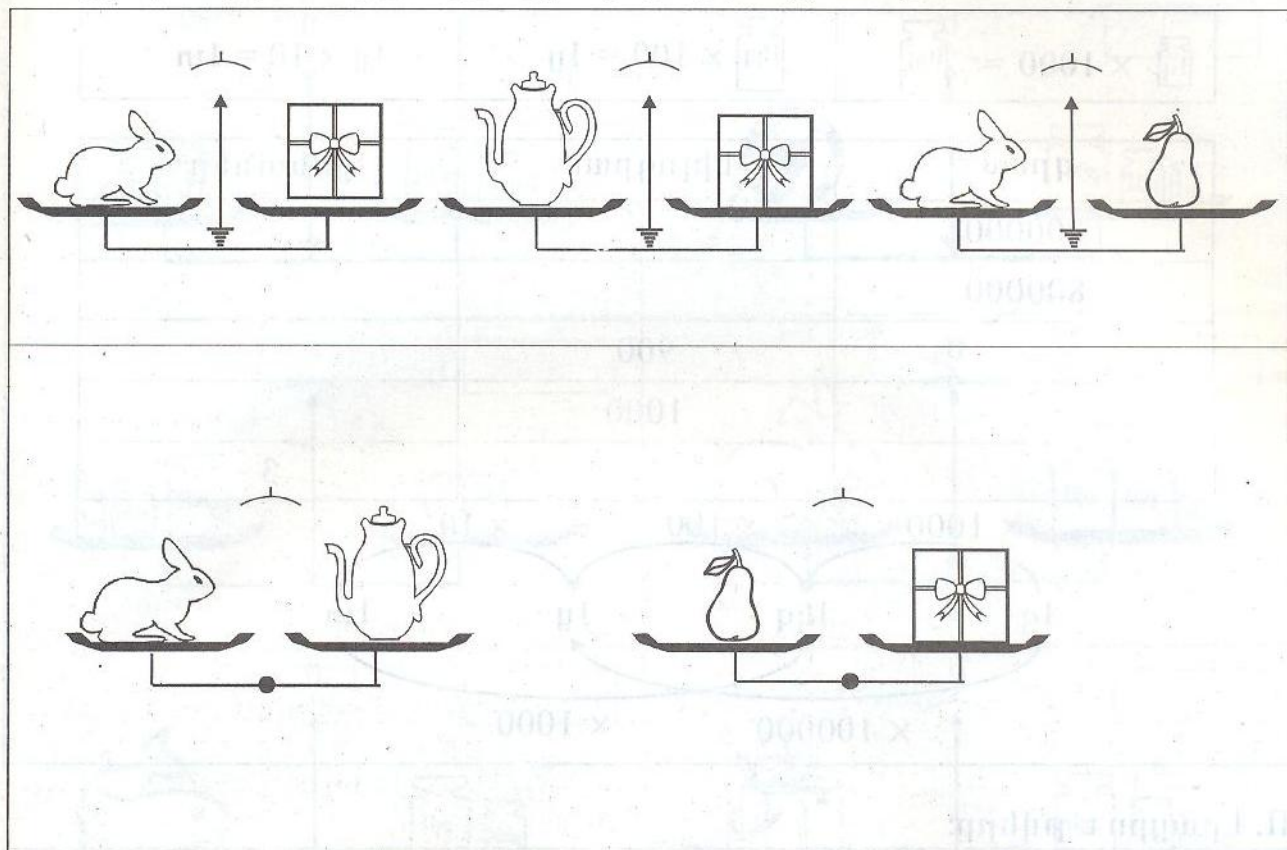
 $\times 10$

$(10 \text{ կգ} \times 10) \times 10 =$

III. Հաշվի՛ր, լրացրո՛ւ թվերը:

ա) $12000 : 1000 =$ 	բ) $2\text{տ} =$ կգ
$9000 : 1000 =$ 	$10\text{կգ} =$ գ
$247000 : 1000 =$ 	$30\text{ց} =$ կգ
$506000 : 1000 =$ 	$5\text{տ} =$ ց
$206100 : 100 =$ 	$1\text{տ } 7\text{ց} =$ կգ
$432800 : 100 =$ 	$3\text{կգ } 500\text{գ} =$ գ
$84300 : 100 =$ 	$2\text{տ } 5\text{ց} =$ ց
$571500 : 100 =$ 	$10\text{ց } 2\text{կգ} =$ կգ

I. Օգտվելով օրինակներից՝ համեմատի՛ր ներքևում նկարված առարկաների գանգվածները և կշեռքի սլաքով ցո՛ւյց տուր:

II. Հաշվի՛ր, լրացրո՛ւ արդյունքներ:

1 տոննա										1տ
10 ցենտներ										10ց
100կգ	100կգ	100կգ	100կգ	100կգ	100կգ	100կգ	100կգ	100կգ	100կգ	100կգ
1000 կիլոգրամ										1000 կգ
100000գ	100000գ	100000գ	100000գ	100000գ	100000գ	100000գ	100000գ	100000գ	100000գ	100000գ
գրամ										
1 կիլոգրամ = գրամ 1 ցենտներ = կիլոգրամ = գրամ 1 տոննա = ցենտներ = կիլոգրամ = գրամ										

I. Լրացրո՛ւ աղյուսակը:

$\boxed{1\text{գ}} \times 1000 = \boxed{1\text{կգ}}$	$\boxed{1\text{կգ}} \times 100 = 1\text{տ}$	$1\text{տ} \times 10 = 10\text{տ}$
--	---	------------------------------------

գրամ	կիլոգրամ	ցենտներ
200000		
800000		
	900	
	1000	
		3

Diagram illustrating unit conversions:

- $1\text{գ} \xrightarrow{\times 1000} 1\text{կգ}$
- $1\text{կգ} \xrightarrow{\times 100} 1\text{տ}$
- $1\text{տ} \xrightarrow{\times 10} 10\text{տ}$
- $1\text{գ} \xrightarrow{\times 100000} 1\text{տ}$
- $1\text{կգ} \xrightarrow{\times 1000} 1\text{տ}$

II. Լրացրո՛ւ թվերը:

ա) $18000\text{գ} = \boxed{} \text{կգ}$ $207000\text{գ} = \boxed{} \text{կգ}$ $900000\text{գ} = \boxed{} \text{տ}$ բ) $61700\text{կգ} = \boxed{} \text{տ}$ $205400\text{կգ} = \boxed{} \text{տ}$ $957000\text{կգ} = \boxed{} \text{տ}$	գ) $2\text{կգ } 105\text{գ} = \boxed{} \text{գ}$ $8\text{կգ } 64\text{գ} = \boxed{} \text{գ}$ $12\text{կգ } 9\text{գ} = \boxed{} \text{գ}$ դ) $24\text{տ } 15\text{կգ} = \boxed{} \text{կգ}$ $10\text{տ } 9\text{կգ} = \boxed{} \text{կգ}$ $5\text{տ } 28\text{կգ} = \boxed{} \text{կգ}$
--	--

III Տրված թվերն արտահայտի՛ր դասային գումարելիների գումարի տեսքով:

$575096 = 575000 + 96$ $194008 = + $ $480100 = + $ $54291 = + $ $700625 = + $ $109004 = + $	$900009 = + $ $620007 = + $ $94009 = + $ $800024 = + $ $502070 = + $ $69027 = + $
--	---

I. Որոշի՛ր առարկաների զանգվածները:

II. Լրացրո՛ւ թվերը:

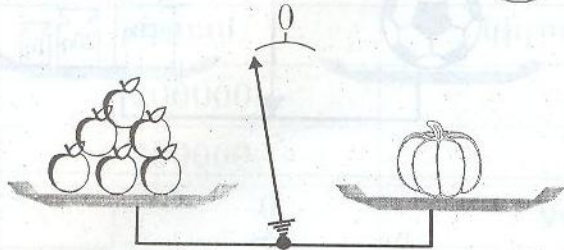
ա)	$(1\text{g} \times \dots) + (1\text{kg} \times \dots) = 1\text{t}$
բ)	$(1\text{g} \times \dots) + (1\text{kg} \times \dots) = 1\text{t}$
գ)	$(1\text{g} \times \dots) + (1\text{kg} \times \dots) = 1\text{t}$
դ)	$(1\text{g} \times \dots) + (1\text{kg} \times \dots) = 1\text{t}$

I. Որոշի՛ր շշի և խնձորների պանգվածները:

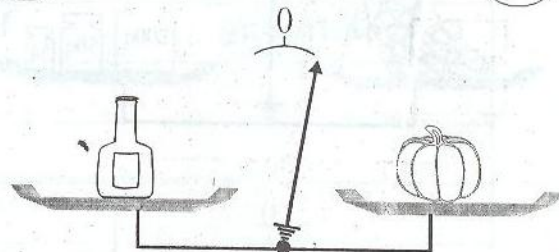
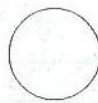
Խնձորները 2 անգամ ծանր են դդմից:

8կգ

Դդոււմը 2 անգամ ծանր է շշից:

ա) խնձորներ $\Rightarrow 8 \times 2 =$

բ) շիշ $\Rightarrow$

Շիշը անգամ խնձորներից:

II. Արտահայտի՛ր կիլոգրամներով:

58g = կգ

12տ = կգ

105g = կգ

102տ = կգ

617տ = կգ

120տ = կգ

2տ = կգ

10տ = կգ

690տ = կգ

4369g = կգ

3406g = կգ

2803g = կգ

1000g = կգ

927g = կգ

987տ = կգ

7000g = կգ

III. Հաշվի՛ր:

ա) $(8310 - 310) : 4 =$

բ) $8000 \times 3 : 6 =$

$(6030 - 2030) : 8 =$

$(1500 \times 4 + 30) : 5 =$

$(10000 - 640) : 9 =$

$(2100 \times 2 + 70) : 7 =$

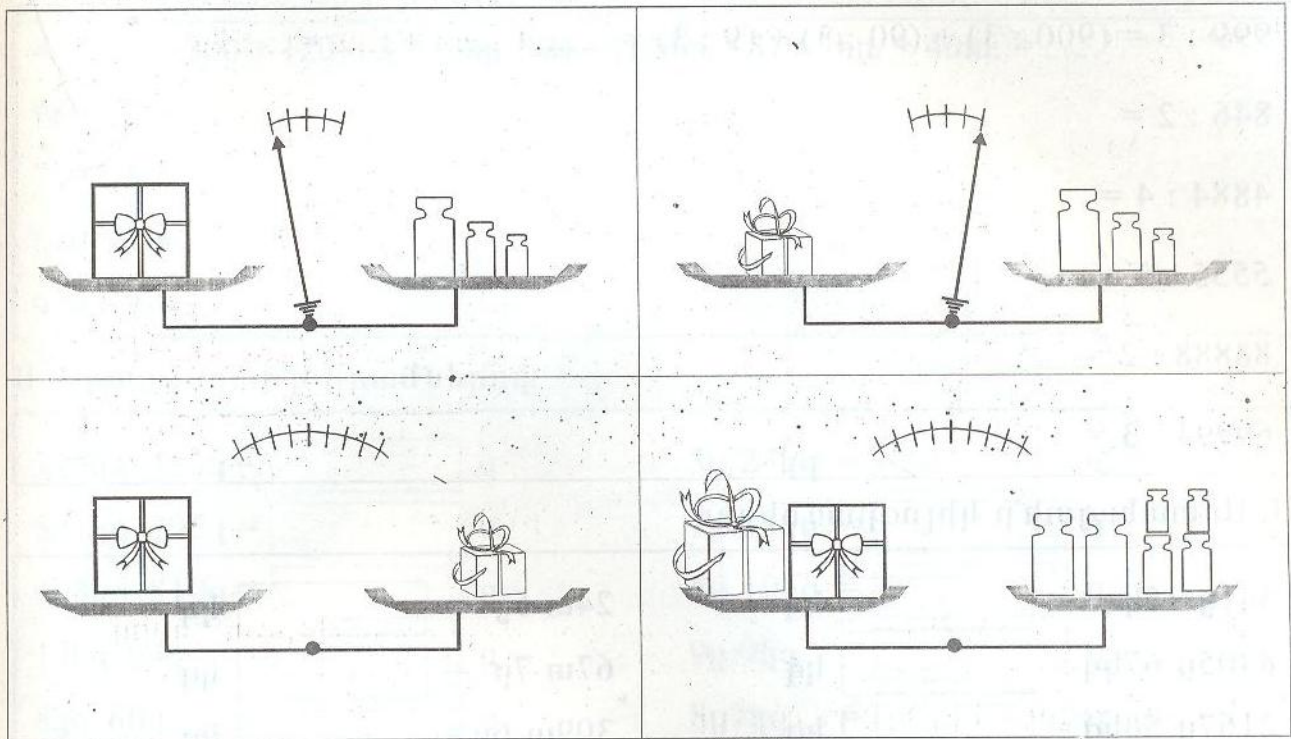
$(1470 + 7530) : 3 =$

$(2300 \times 3 - 500) : 8 =$

$(2660 + 1540) : 7 =$

$3300 \times 3 : 9 =$

I. Որոշի՛ր, թե ինչ ցուլյց կտան կշեռքի սլաքները:

II. Արտահայտի՛ր գրամներով:

90կգ = գ	2լկգ = գ
7կգ = գ	400կգ = գ
120կգ = գ	503կգ = գ
708կգ = գ	82կգ = գ
999կգ = գ	6կգ = գ
7յ = գ	222կգ = գ
4յ = գ	5յ = գ
264կգ = գ	10յ = գ

III. Հաշվի՛ր:

ա) $4900 : 7 \times 9 - 3700 =$	բ) $140000 + 24000 : 8 - 60 =$
$90000 - 900000 : 3 =$	$48000 : 80 \times 2 - 570 =$
$4800 : 4 + 21000 : 3 =$	$26000 : 2 + 179 \times 0 =$
$72000 : 90 + 81000 : 9 =$	$64000 : 100 : 20 \times 0 =$
$2000 - 16000 : 8 + 88 : 22 =$	$96 : 32 + 18000 : 6 =$

I. Բաժանի՛ր՝ հետևելով օրինակին:

$$999 : 3 = (900 : 3) + (90 : 3) + (9 : 3) = \dots + \dots + \dots = \dots$$

$$846 : 2 =$$

$$4884 : 4 =$$

$$5555 : 5 =$$

$$88888 : 2 =$$

$$69993 : 3 =$$

II. Արտահայտի՛ր կիլոգրամներով:

$$541\text{y } 15\text{կգ} = \boxed{} \text{ կգ}$$

$$24\text{տ } 5\text{y} = \boxed{} \text{ կգ}$$

$$8405\text{y } 67\text{կգ} = \boxed{} \text{ կգ}$$

$$67\text{տ } 7\text{y} = \boxed{} \text{ կգ}$$

$$2167\text{y } 56\text{կգ} = \boxed{} \text{ կգ}$$

$$309\text{տ } 6\text{y} = \boxed{} \text{ կգ}$$

$$127\text{y } 19\text{կգ} = \boxed{} \text{ կգ}$$

$$17\text{տ } 8\text{y} = \boxed{} \text{ կգ}$$

$$81\text{y } 74\text{կգ} = \boxed{} \text{ կգ}$$

$$804\text{տ } 4\text{y} = \boxed{} \text{ կգ}$$

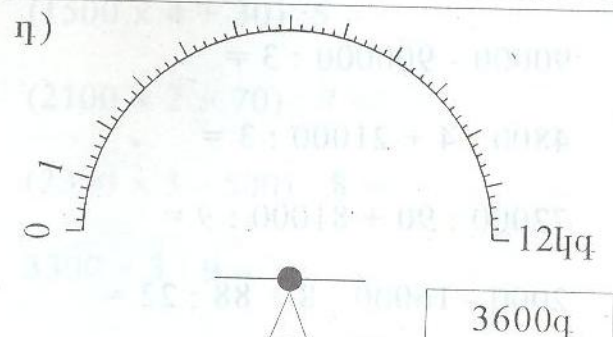
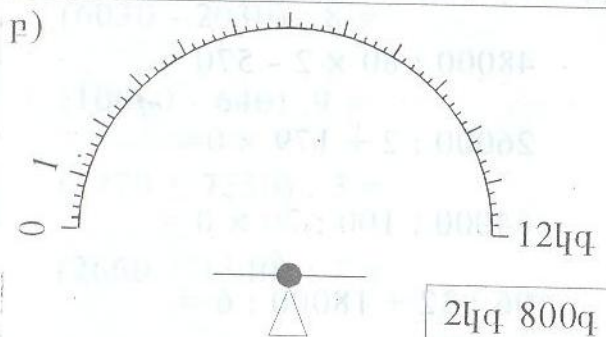
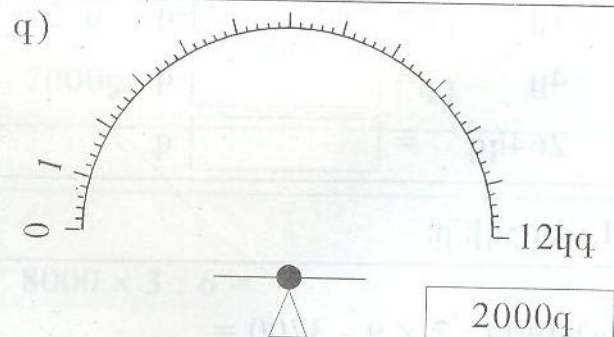
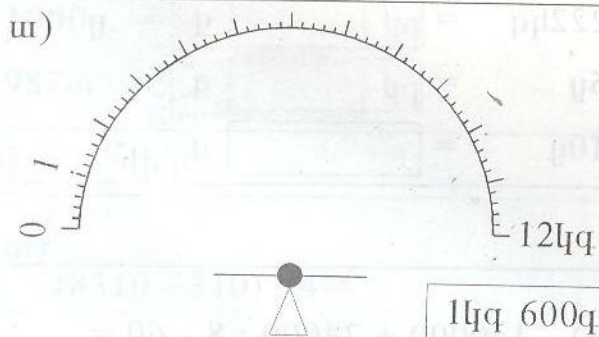
$$1205\text{y } 3\text{կգ} = \boxed{} \text{ կգ}$$

$$311\text{տ } 3\text{y} = \boxed{} \text{ կգ}$$

$$7770\text{y } 8\text{կգ} = \boxed{} \text{ կգ}$$

$$999\text{տ } 9\text{y} = \boxed{} \text{ կգ}$$

III. Նշված են կշռվող իրերի զանգվածները: Ցուցիչով (սլաքով) ցո՛ւյց տուր կշռոքի վրա:

I. Բաժանի՛ր՝ հետևելով օրինակին:

$$420 : 3 = (300 + 120) : 3 = (3\text{հր.} : 3) + (12\text{տս.} : 3) = 1\text{հր.} + 4\text{տս.} = \dots\dots$$

$$980 : 2 =$$

$$750 : 5 =$$

$$640 : 4 =$$

$$910 : 7 =$$

II. Արտահայտի՛ր գրամներով:

$$215\text{կգ } 450\text{գ} = \boxed{} \text{ գ}$$

$$3\text{ց } 24\text{կգ} = \boxed{} \text{ գ}$$

$$597\text{կգ } 305\text{գ} = \boxed{} \text{ գ}$$

$$7\text{ց } 81\text{կգ} = \boxed{} \text{ գ}$$

$$403\text{կգ } 810\text{գ} = \boxed{} \text{ գ}$$

$$5\text{ց } 10\text{կգ} = \boxed{} \text{ գ}$$

$$19\text{կգ } 94\text{գ} = \boxed{} \text{ գ}$$

$$9\text{ց } 9\text{կգ} = \boxed{} \text{ գ}$$

$$8\text{կգ } 60\text{գ} = \boxed{} \text{ գ}$$

$$8\text{ց } 7\text{կգ} = \boxed{} \text{ գ}$$

$$730\text{կգ } 8\text{գ} = \boxed{} \text{ գ}$$

$$4\text{ց } 91\text{կգ} = \boxed{} \text{ գ}$$

III. Որոշի՛ր կենդանիների վանգվածները և լրացրո՛ւ աղյուսակը:

$$75\text{գ} \times 9 = \dots\dots\text{գ}$$

				
գ	75			

I. Բաժանի՛ր՝ հետևելով օրինակին:

$$721 : 7 = (700 + 21) : 7 = (7\text{հր.} : 7) + (21\text{մլ.} : 7) = 1\text{հր.} + 3\text{մլ.} = \dots\dots$$

$$5505 : 5 =$$

$$9036 : 3 =$$

$$9009 : 9 =$$

$$6180 : 6 =$$

II. Համեմատի՛ր, դի՛ր համապատասխան նշանը (>, <, =):

$$15\text{տ} \quad \bigcirc \quad 150\text{ց}$$

$$3\text{տ } 560\text{կգ} \quad \bigcirc \quad 35\text{ց } 6\text{կգ}$$

$$2600\text{գ} \quad \bigcirc \quad 26\text{կգ}$$

$$24\text{ց } 7\text{կգ} \quad \bigcirc \quad 247\text{կգ}$$

$$3\text{ց} \quad \bigcirc \quad 3000\text{կգ}$$

$$8\text{տ } 3\text{ց} \quad \bigcirc \quad 8000\text{կգ}$$

$$840\text{կգ} \quad \bigcirc \quad 800000\text{գ}$$

$$5\text{ց } 60\text{կգ} \quad \bigcirc \quad 56\text{ց}$$

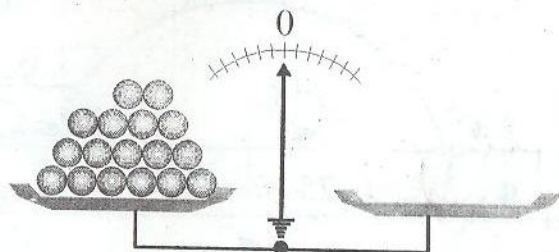
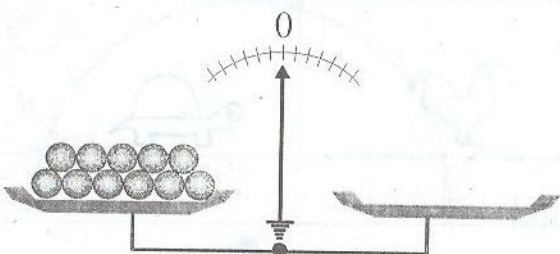
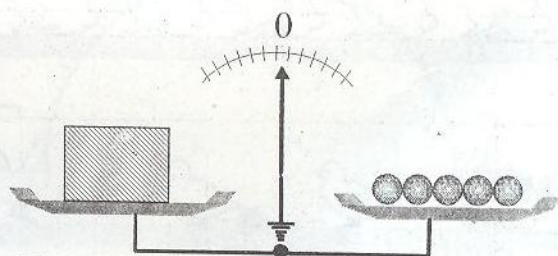
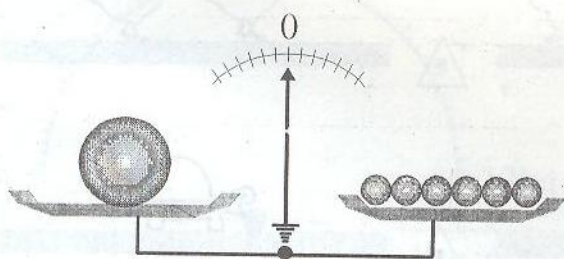
$$54\text{տ} \quad \bigcirc \quad 50000\text{գ}$$

$$650 \text{ կգ } 318\text{գ} \quad \bigcirc \quad 660000\text{գ}$$

$$105\text{ց} \quad \bigcirc \quad 105000\text{կգ}$$

$$20\text{տ } 500\text{կգ} \quad \bigcirc \quad 205\text{ց}$$

III. Կշեռքների աջ նժարներին անհրաժեշտ թվով գու՛նդ կամ խորանարդ նկարի՛ր:

I. Փորձի՛ր լրացնել բայ թողած թվերը:

միլիոնոր

ստոտիոնոր

դեցիոնոր

մնոր

կիլոնոր

մմ

սմ

դմ

մ

կմ

$\times 10$

$\times 10$

$\times 10$

$\times 1000$

1մմ $\times 10 =$

1սմ $\times 10 =$

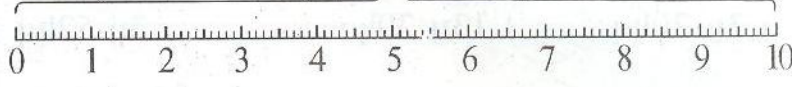
1դմ $\times 10 =$

1մ $\times 1000 =$

1սմ

1դմ

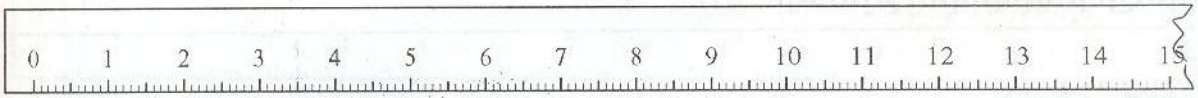
1դմ = 1սմ $\times$

1մ = 1սմ $\times$

II. Գտի՛ր մնացորդը:

$865 : 2 = 800 : 2 + 60 : 2 + (4 + 1) : 2 = 400 + 30 + 2$ և 1մն. = 432 և 1 մնացորդ
 $558 : 5 =$
 $709 : 7 =$
 $665 : 6 =$
 $483 : 4 =$

III. Այս քանոնի օգնությամբ գծի՛ր ներքևում նշված երկարության հատվածներ:

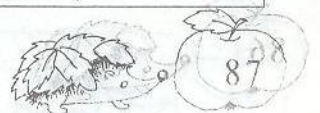

ա $7\text{սմ} = \dots\dots \text{մմ}$

բ $1\text{դմ}2\text{սմ} = \dots\dots \text{սմ}$

գ $15\text{սմ} = \dots\text{դմ}\dots\text{սմ}$

դ $115\text{մմ} = \dots \text{սմ} \dots\text{մմ}$

I. Բաժանի՛ր՝ հետևելով օրինակին:

$$528 : 3 = (300 + 210 + 18) : 3 = (9\text{հր.} + 21\text{տս} + 18\text{մլ}) : 3 = 1\text{հր.}7\text{տս.}6\text{մլ} = \dots\dots$$

$$936 : 4 =$$

$$7910 : 7 =$$

$$9775 : 5 =$$

$$8760 : 6 =$$

II. Համեմատի՛ր, դի՛ր համապատասխան նշանը (>, <, =):

$$1\text{տ } 3\text{յ } 20\text{կգ} \quad \bigcirc \quad 13\text{յ } 20\text{կգ} \qquad 3\text{յ } 52\text{կգ } 200\text{գ} \quad \bigcirc \quad 3\text{յ } 25\text{կգ } 200\text{գ}$$

$$3\text{տ } 1\text{յ } 8\text{կգ} \quad \bigcirc \quad 32\text{յ} \qquad 25\text{յ } 8\text{կգ } 250\text{գ} \quad \bigcirc \quad 2\text{տ } 6\text{յ } 8\text{կգ}$$

$$54\text{տ } 8\text{յ } 5\text{կգ} \quad \bigcirc \quad 548\text{տ } 5\text{յ} \qquad 87\text{տ } 90\text{կգ} \quad \bigcirc \quad 879\text{յ}$$

III. Հաշվի՛ր և լրացրո՛ւ թվերը:

$$10\text{մմ} = 1\text{սմ}$$

$$1\text{կմ} = \boxed{} \text{մմ}$$

$$10\text{սմ} = 1\text{դմ}$$

$$1\text{կմ} = \boxed{} \text{սմ}$$

$$10\text{դմ} = 1\text{մ}$$

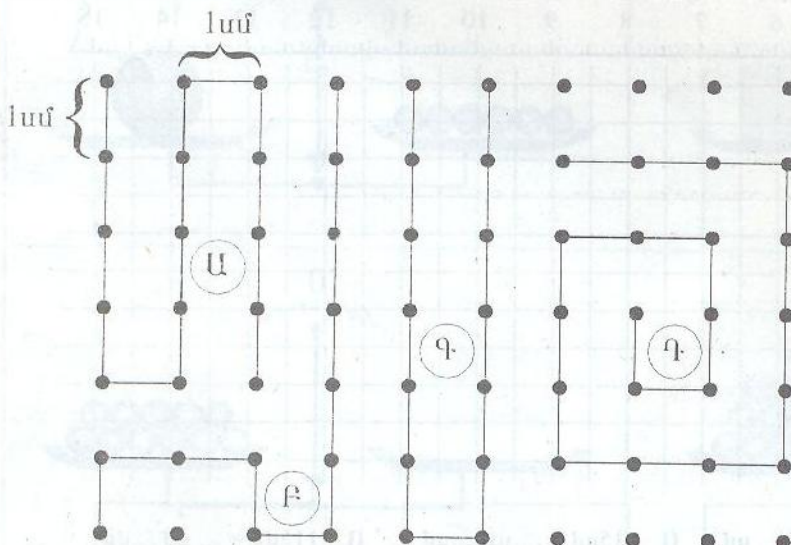
$$1\text{կմ} = \boxed{} \text{դմ}$$

$$1000\text{մ} = 1\text{կմ}$$

$$1\text{կմ} = \boxed{} \text{մ}$$

$$1\text{կմ} = 1000\text{մ} = (1000 \times 10)\text{դմ} = (10000 \times 10)\text{սմ} = (100000 \times 10)\text{մմ}$$

IV. Որոշի՛ր երկարությունը:

$$Ա = \dots\dots\text{սմ} = \dots\dots\text{մմ}$$

$$Բ = \dots\dots\text{սմ} = \dots\dots\text{մմ}$$

$$Գ = \dots\dots\text{սմ} = \dots\dots\text{մմ}$$

$$Դ = \dots\dots\text{սմ} = \dots\dots\text{մմ}$$

I. Բաժանի՛ր՝ հետևելով օրինակին:

$$8104 : 2 = (8000 + 100 + 4) : 2 = 8\text{հզ.} : 2 + 10\text{սու.} : 2 + 4\text{մլ.} : 2 = 4\text{հզ.} + 5\text{սու.} + 2\text{մլ.} = \dots\dots\dots$$

$$5025 : 5 =$$

$$9150 : 3 =$$

$$4608 : 4 =$$

$$70063 : 7 =$$

$$6018 : 6 =$$

$$8240 : 8 =$$

$$90081 : 9 =$$

II. Լրացրո՛ւ պակասող թվերը:

$$427\text{մմ} = \boxed{} \text{ սմ } \boxed{} \text{ մմ} \qquad 847\text{դմ} = \boxed{} \text{ մ } \boxed{} \text{ դմ}$$

$$709\text{սմ} = \boxed{} \text{ դմ } \boxed{} \text{ սմ} \qquad 365037\text{մ} = \boxed{} \text{ կմ } \boxed{} \text{ մ}$$

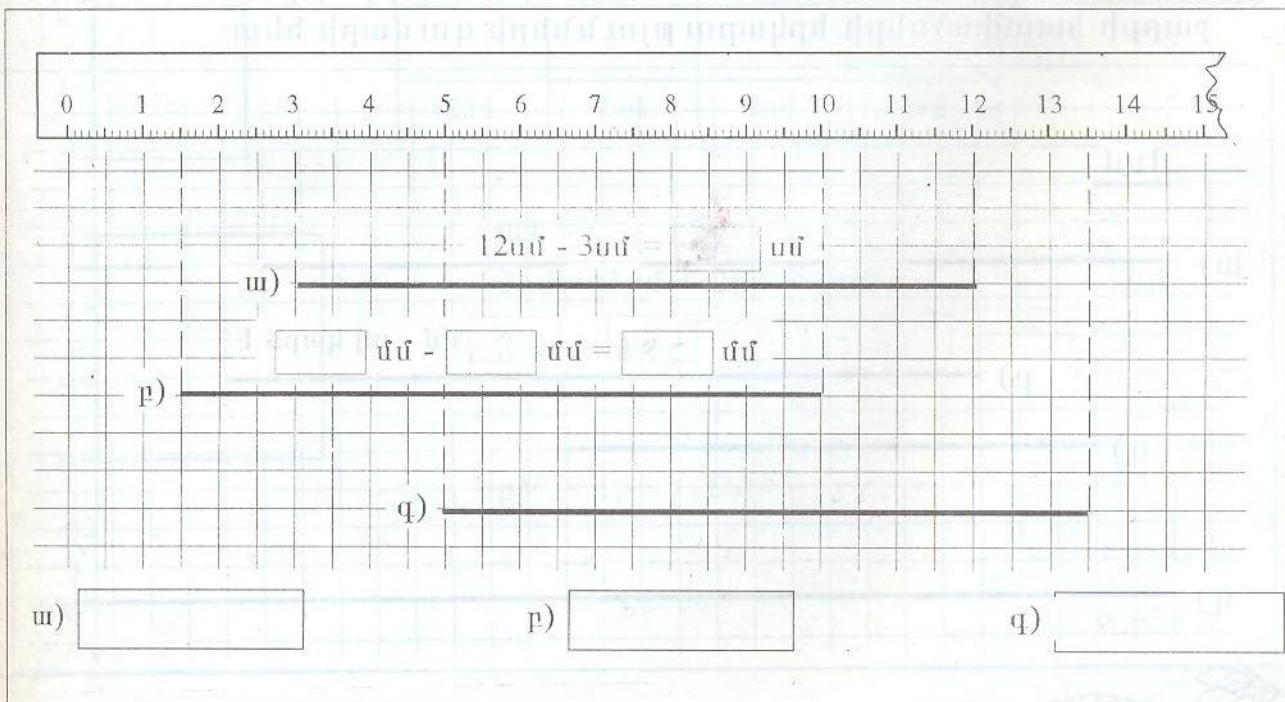
$$368\text{դմ} = \boxed{} \text{ մ } \boxed{} \text{ դմ} \qquad 917\text{սմ} = \boxed{} \text{ սմ } \boxed{} \text{ մմ}$$

$$8300\text{մ} = \boxed{} \text{ կմ } \boxed{} \text{ մ} \qquad 503\text{սմ} = \boxed{} \text{ դմ } \boxed{} \text{ սմ}$$

$$9634\text{մ} = \boxed{} \text{ կմ } \boxed{} \text{ մ} \qquad 2006\text{դմ} = \boxed{} \text{ մ } \boxed{} \text{ դմ}$$

$$1968\text{դմ} = \boxed{} \text{ մ } \boxed{} \text{ դմ} \qquad 999\text{դմ} = \boxed{} \text{ մ } \boxed{} \text{ դմ}$$

III. Այս քանոնի օգնությամբ որոշի՛ր հատվածների երկարությունները:

I. Գտի՛ր մնացորդը:

$$2222 : 3 = (2100 + 120 + 2) : 3 = (21\text{հր.} + 12\text{տս.} + 2) : 3 = 7\text{հր.} + 4\text{տս.} \text{ և } 2 \text{ մն.} = \dots\dots$$

$$3333 : 4 =$$

$$4444 : 5 =$$

$$5555 : 2 =$$

$$6666 : 7 =$$

$$7777 : 8 =$$

$$8888 : 9 =$$

$$9999 : 6 =$$

II. Չափումների արդյունքներն արտահայտի՛ր սանտիմետրերով կամ միլիմետրերով:

4110դմ	=		սմ	371սմ	=		մմ
24000դմ	=		սմ	84սմ	=		մմ
967 մ	=		սմ	69դմ	=		մմ
1215մ	=		սմ	1111դմ	=		մմ
3կմ	=		սմ	54մ	=		մմ

III. բ), գ), դ) հատվածներից ամեն մեկի երկարությունը համեմատի՛ր ա) շարքի հատվածների երկարությունների գումարի հետ:

1սմ

ա)

բ) - = մմ - ով կարճ է

գ)

դ)

I. Հաշվի՛ր:

$9 : 3 =$

$6 : 3 =$

$80 : 40 =$

$90 : 30 =$

$60 : 3 =$

$800 : 40 =$

$900 : 300 =$

$600 : 3 =$

$8000 : 40 =$

$9000 : 3000 =$

$6000 : 3 =$

$80000 : 40 =$

$90000 : 30000 =$

$60000 : 3 =$

$800000 : 40 =$

$900000 : 300000 =$

$600000 : 3 =$

$800000 : 400 =$

II. Արտահայտի՛ր կիլոմետրերով:

$1\text{մ} = 10\text{դմ}$

$41000\text{մ} = \boxed{} \text{կմ}$

$210000\text{դմ} = \boxed{} \text{կմ}$

$170000\text{մ} = \boxed{} \text{կմ}$

$370000\text{դմ} = \boxed{} \text{կմ}$

$701000\text{մ} = \boxed{} \text{կմ}$

$5060000\text{դմ} = \boxed{} \text{կմ}$

$996000\text{մ} = \boxed{} \text{կմ}$

$620000\text{դմ} = \boxed{} \text{կմ}$

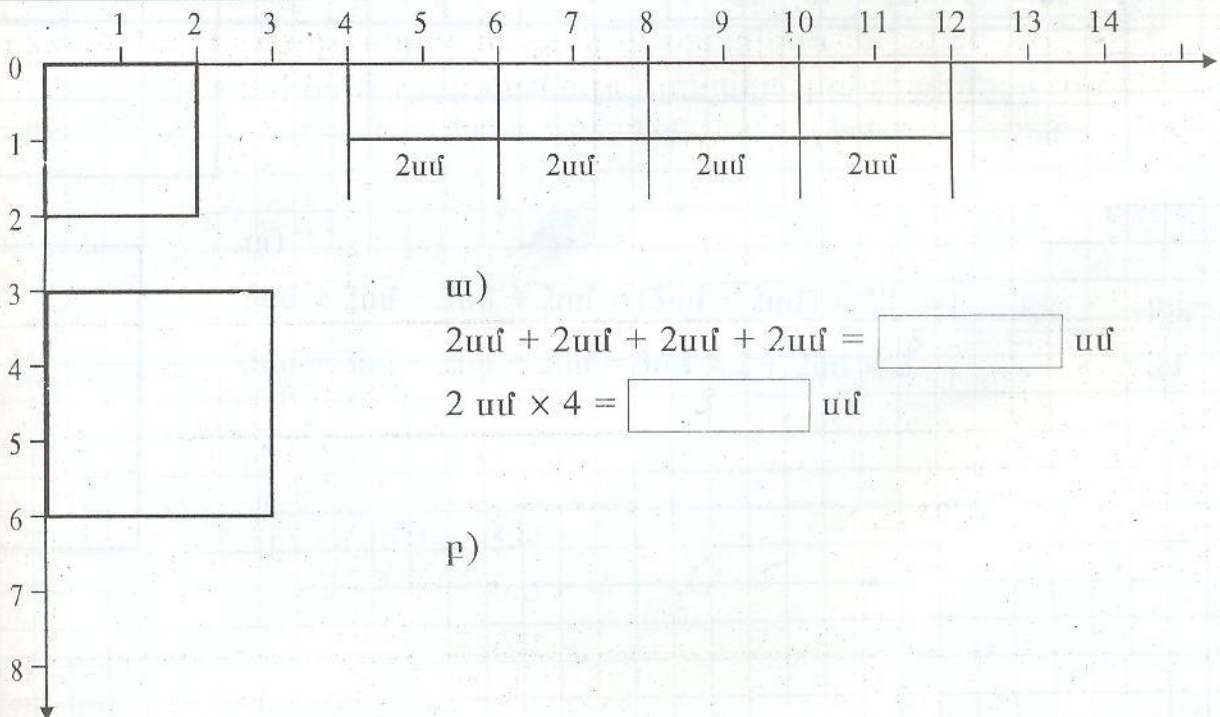
$5000\text{մ} = \boxed{} \text{կմ}$

$9180000\text{դմ} = \boxed{} \text{կմ}$

$69000\text{մ} = \boxed{} \text{կմ}$

$1000000\text{դմ} = \boxed{} \text{կմ}$

III. Փոքր քառակուսու օրինակով հաշվի՛ր մեծ քառակուսու կողմերի երկարությունների գումարը:

$$\begin{array}{r} 324 \\ + \quad 2 \\ \hline 648 \end{array}$$

I. Հաշվի՛ր:

ա) $(74518 - 74086) \times 2 =$

դ) $(65659 - 65347) \times 3 =$

բ) $(26932 - 26491) \times 2 =$

ե) $(9149 - 8917) \times 3 =$

գ) $(94873 - 94527) \times 2 =$

զ) $(7112 - 6789) \times 3 =$

II. Համեմատի՛ր, դի՛ր համապատասխան նշանը ($>$, $<$, $=$):

27մ 9դմ 2790դմ

2900սմ 3մ

4կմ 360մ 43600մ

840կմ 84000մ

81դմ 7սմ 817սմ

47մ 4700դմ

5կմ 80մ 5880մ

50000դմ 5000սմ

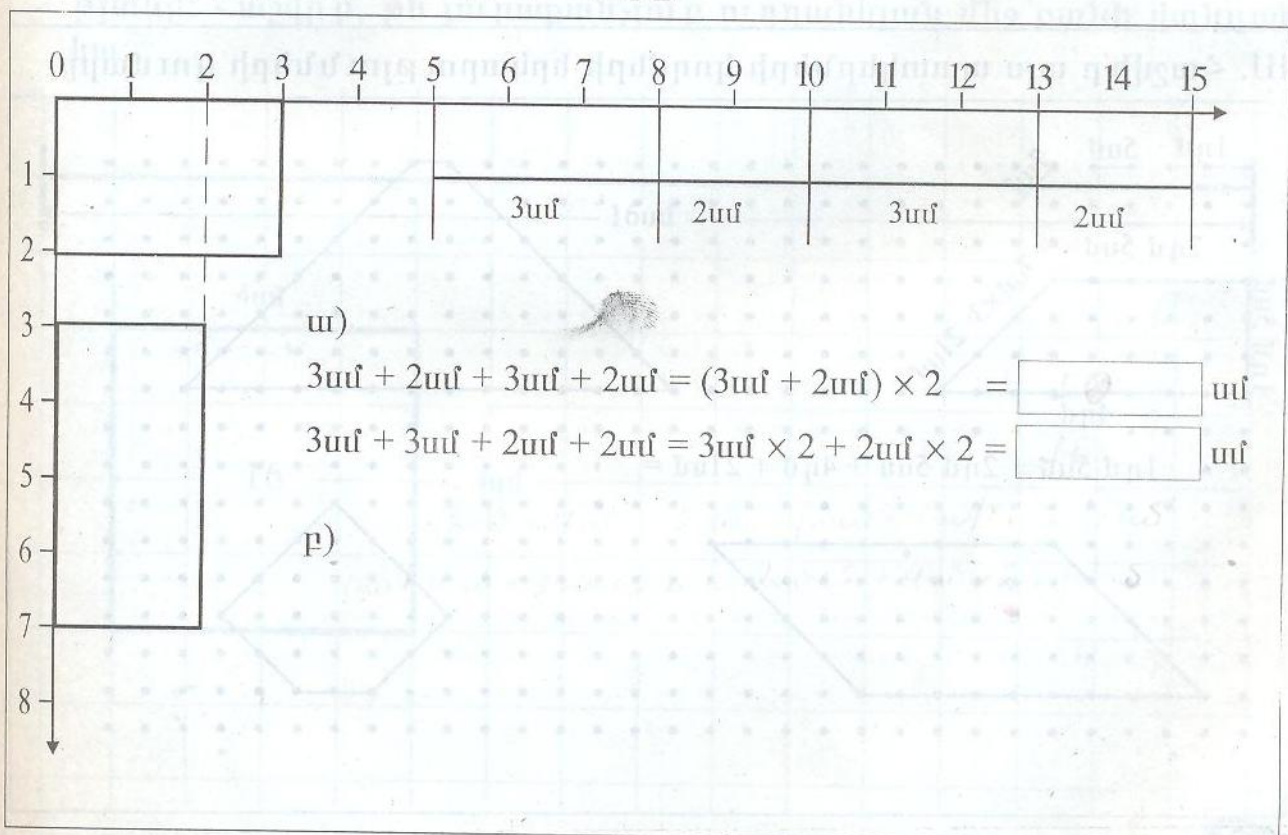
14մ 3դմ 134դմ

77770սմ 7777սմ

120սմ 60մմ 1260մմ

27000սմ 207կմ

III. Առաջին ուղղանկյան օրինակով հաշվի՛ր երկրորդ ուղղանկյան կողմերի երկարությունների գումարը:

I. Գումարի՛ր:

ա) $\begin{array}{r} 28 \\ 6538 \\ + 764 \\ \hline 67895 \end{array}$	բ) $\begin{array}{r} 27 \\ 98543 \\ + 7678 \\ \hline 875747 \end{array}$	գ) $\begin{array}{r} 563 \\ 71984 \\ + 534708 \\ \hline 38094 \end{array}$	դ) $\begin{array}{r} 17648 \\ 718316 \\ + 879 \\ \hline 171206 \end{array}$
---	--	--	---

II. Համեմատի՛ր, դի՛ր համապատասխան նշանը (>, <, =):

33300մ ☐ 333000դմ

317մ ☐ 310դմ 7սմ

71կմ ☐ 7կմ100մ

6080մ ☐ 6կմ 800մ

52մ 25սմ ☐ 52մ 26սմ

410տ ☐ 40տ 100կգ

9703յ ☐ 970յ 3կգ

7040դմ ☐ 700մ 4դմ

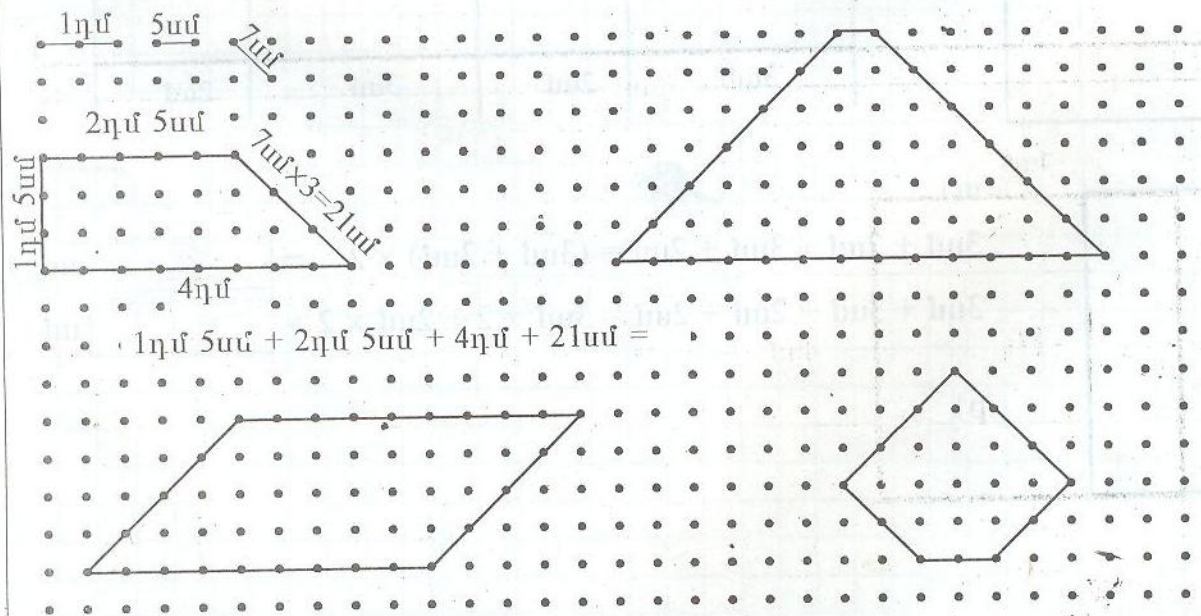
25կգ ☐ 24կգ 397գ

47500մ ☐ 574մ 60սմ

4 տ ☐ 36յ 87կգ

224տ ☐ 22տ 400կգ

III. Հաշվի՛ր այս պատկերների կողմերի երկարությունների գումարը:

I. Հաշվի՛ր՝ հետևելով օրինակին:

ա) $1092 : 3 = (9\text{հր.} + 18\text{տս.} + 12\text{մվ.}) : 3 = (900 : 3) + (180 : 3) + (12 : 3) =$

բ) $3150 : 5 =$

գ) $41072 : 8 =$

դ) $18327 : 3 =$

ե) $75789 : 9 =$

II. Հավասարեցրո՛ւ, լրացրո՛ւ բաց թողած թվերը:

73կմ 57մ $\left(= \right)$ 74կմ $-$ մ

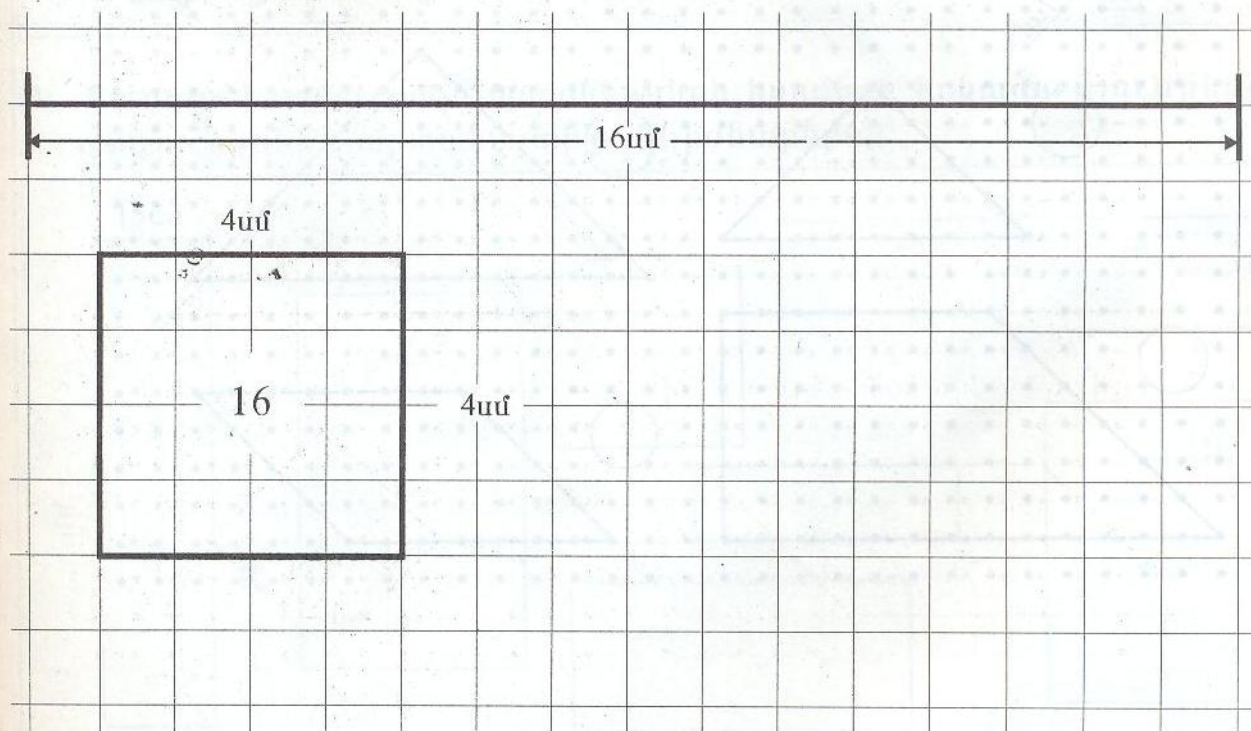
9կմ 37մ $\left(= \right)$ 10կմ $-$ մ

8մ 62սմ $\left(= \right)$ 7մ $+$ սմ

16հ 50սմ $\left(= \right)$ 20մ $-$ սմ

94սմ 8մմ $\left(= \right)$ 100սմ $-$ մմ

III. Գծի՛ր տարբեր ուղղանկյուններ, որոնցից յուրաքանչյուրի կողմերի երկարությունների գումարը հավասար լինի այս հատվածի երկարությանը: Հաշվի՛ր, թե յուրաքանչյուր ուղղանկյան մեջ քանի վանդակ կա:

I. Հաշվի՛ր:

ա)

$$363 + 648 + 750 = \dots\dots\dots$$

$$24577 + 25 + 8662 = \dots\dots\dots$$

$$9724 + 751 + 397 = \dots\dots\dots$$

$$\dots\dots\dots + \dots\dots\dots + \dots\dots\dots = \dots\dots\dots$$

բ)

$$1729 + 4086 + 655 = \dots\dots\dots$$

$$814 + 2117 + 9405 = \dots\dots\dots$$

$$3007 + 34 + 867 = \dots\dots\dots$$

$$\dots\dots\dots + \dots\dots\dots + \dots\dots\dots = \dots\dots\dots$$

II. Լրացրո՛ւ բայ թողած թվերը:

$$21\text{տ } 593\text{կգ} = \bigcirc 22\text{տ} - \boxed{} \text{կգ}$$

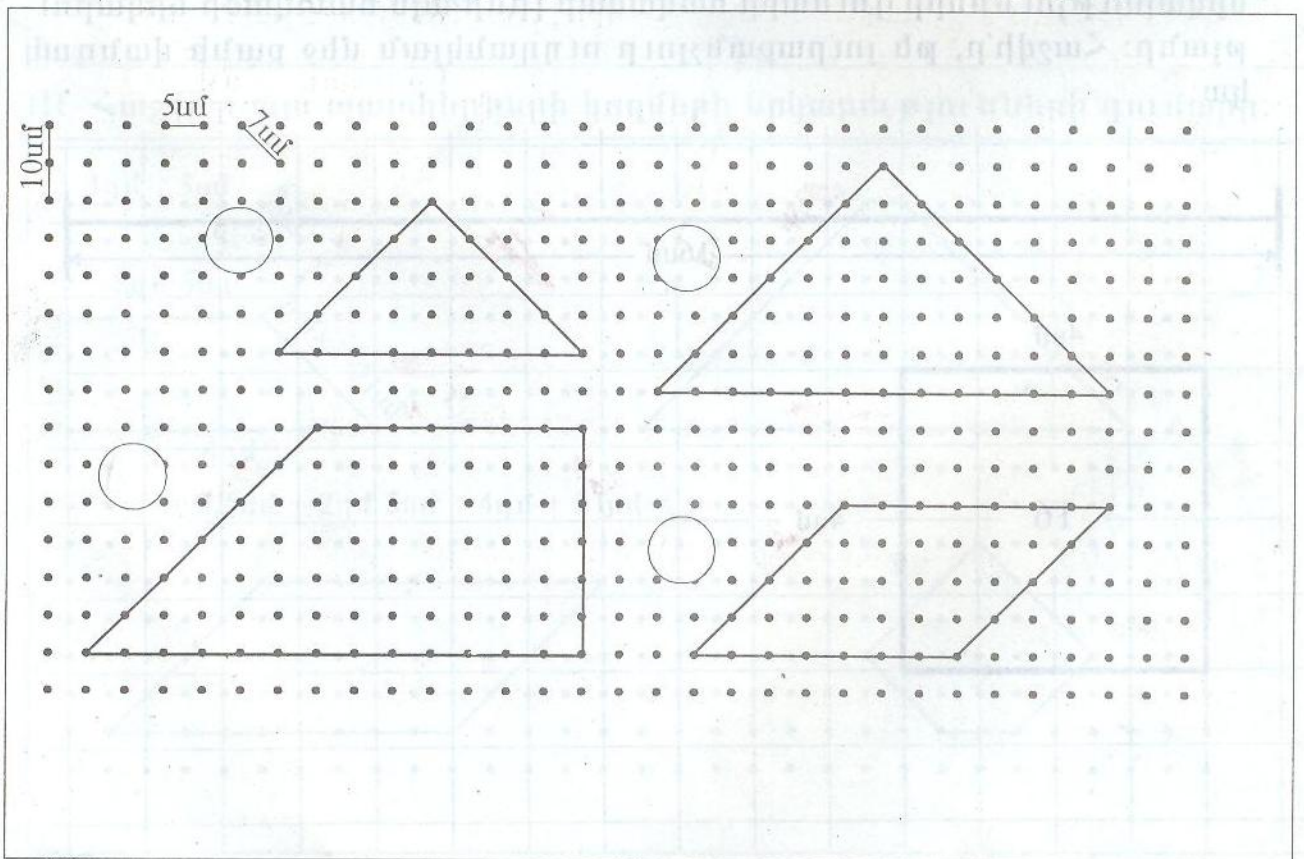
$$10\text{տ } 920\text{կգ} = \bigcirc 12\text{տ} - \boxed{} \text{կգ}$$

$$38\text{կգ } 195\text{գ} = \bigcirc 35\text{կգ} + \boxed{} \text{գ}$$

$$15\text{կմ } 400\text{մ} = \bigcirc 5\text{կմ} + \boxed{} \text{մ}$$

$$86\text{դմ } 570\text{մմ} = \bigcirc 2\text{մ} + \boxed{} \text{մմ}$$

III. Հաշվի՛ր այս պատկերներից յուրաքանչյուրի կողմերի երկարությունները գուժաբը և չափերը գրի՛ր համապատասխան օղակներում:

I. Հետևելով օրինակին՝ գտի՛ր մնացորդը:

- ա) $(324 + 563) : 8 = (320 + 560 + 4 + 3) : 8 = (320 : 8) + (560 : 8)$ և 7մն. = 7մն.
 բ) $(726 + 542) : 9 =$
 գ) $(6302 + 7004) : 7 =$
 դ) $(3043 + 6056) : 6 =$
 ե) $(6410 + 2480) : 8 =$

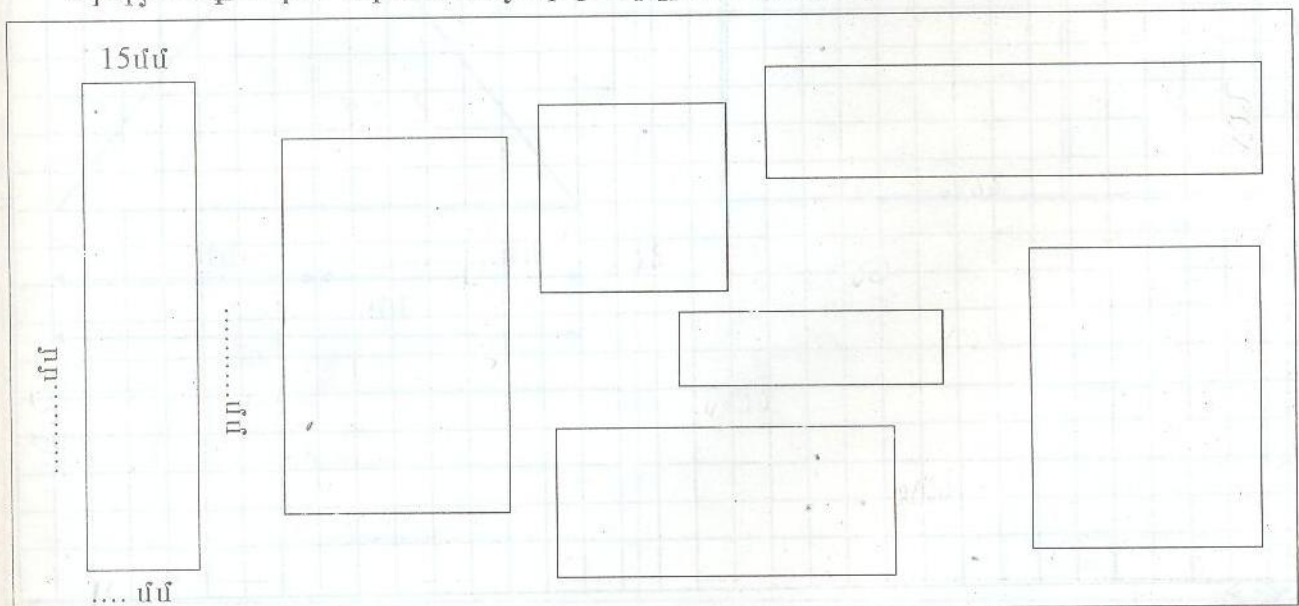
II. Լրացրո՛ւ բայ թողած թվերը:

275000գ	=		ց		կգ	2մ70սմ	=		մմ
6900մմ	=		մ		դմ	28ց39կգ	=		կգ
107500մմ	=		մ		սմ	84մ63սմ	=		սմ
207300կգ	=		տ		ց	894000մ	=		կմ
918431գ	=		կգ		գ	356000կգ	=		տ

III. Լրացրո՛ւ թվանշանները:

ա) $\begin{array}{r} 6 \quad \bigcirc \quad \bigcirc \quad 7 \\ - \\ 1 \quad 3 \quad 4 \quad 5 \\ \hline \bigcirc \quad 6 \quad 3 \quad \bigcirc \end{array}$	բ) $\begin{array}{r} 2 \quad \bigcirc \quad 2 \quad \bigcirc \\ + \\ \bigcirc \quad 5 \quad 4 \quad 8 \\ \hline 4 \quad 2 \quad \bigcirc \quad 6 \end{array}$	գ) $\begin{array}{r} 7 \quad \bigcirc \quad \bigcirc \quad 2 \\ - \\ \bigcirc \quad 4 \quad 6 \quad \bigcirc \\ \hline 2 \quad 1 \quad 5 \quad 2 \end{array}$
---	---	---

IV. Քանոնով չափի՛ր այս պատկերների կողմերի երկարությունները և արդյունքներն արտահայտի՛ր միլիմետրերով:

$$\begin{array}{r} * \quad 3 \ 7 \ 6 \ 4 \\ \quad \quad \quad 6 \\ \hline 2 \ 2 \ 5 \ 8 \ 4 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \quad \quad \quad 7 \ 0 \ 4 \ 0 \ 2 \\ * \quad \quad \quad \quad \quad 7 \\ \hline 4 \ 9 \ 2 \ 8 \ 1 \ 4 \end{array}$$

I. Հաշվի՛ր:

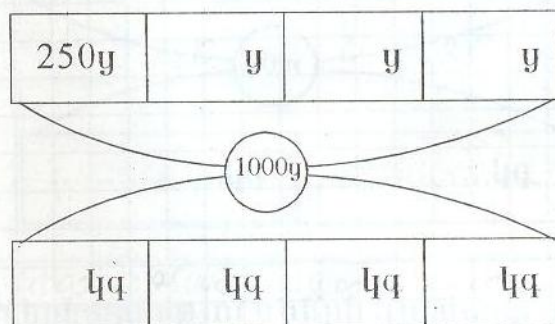
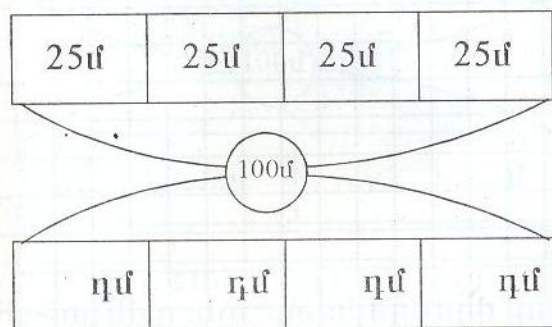
ա) $(84672 - 7591) \times 3 =$

գ) $(6246 + 935) \times 2 =$

բ) $(70328 - 62493) \times 4 =$

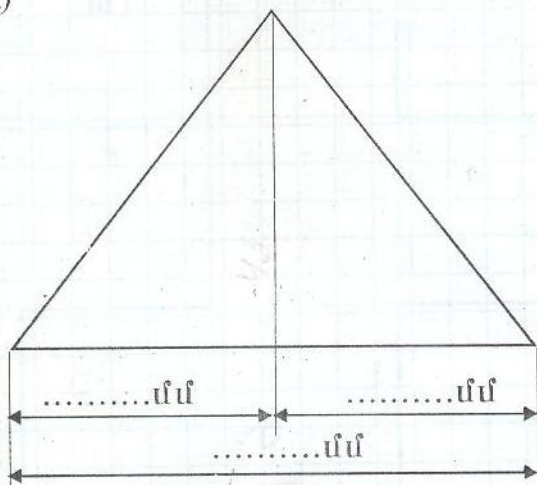
դ) $(2586 + 1313) \times 6 =$

II. Լրացրո՛ւ թվերը:

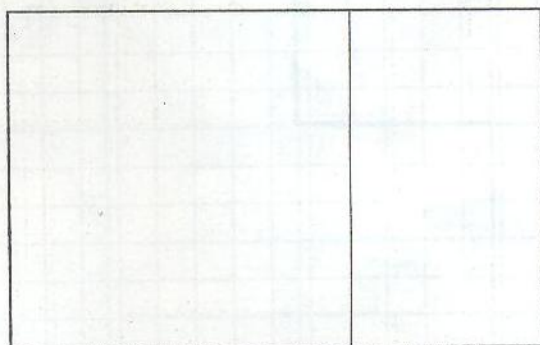

III. Քանոնով չափի՛ր այս պատկերների կողմերի երկարությունները և հաշվի՛ր դրանց գումարը. նախ՝ որպես սմբողջական պատկեր, ապա՝ որպես երկու առանձին պատկերներ:

ա)

բ)

$$\begin{array}{r} 830 \\ \times 6 \\ \hline 4980 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 13500 \\ \times 7 \\ \hline 94500 \end{array}$$

I. Հաշվի՛ր, համեմատի՛ր արժեքները և դի՛ր համապատասխան նշանը (>, <, =):

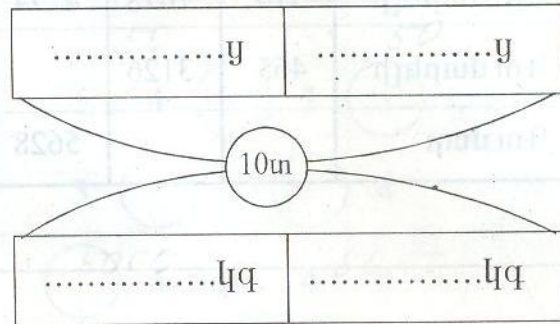
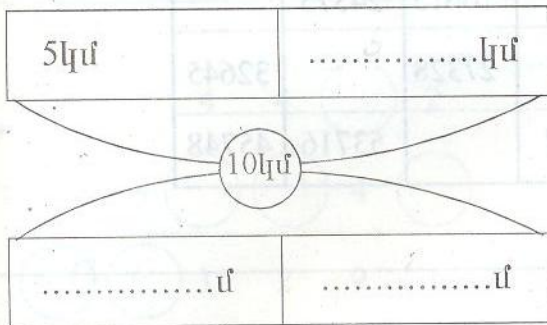
ա) 3170×8 ☐ 25370

գ) 5200×7 ☐ 9400×4

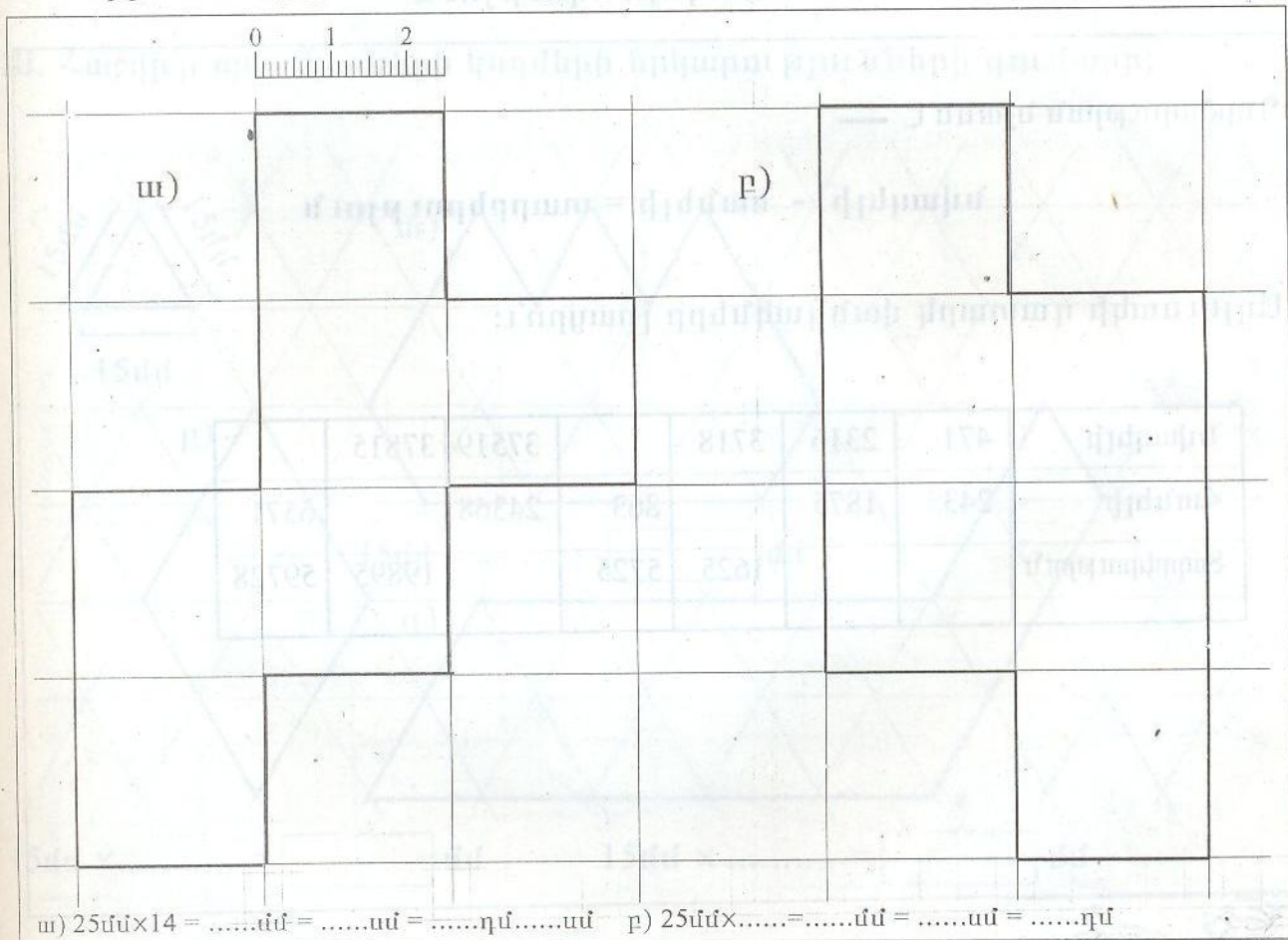
բ) 87000×7 ☐ 773000

դ) 31500×3 ☐ 10500×9

II. Լրացրո՛ւ թվերը:

III. Հաշվի՛ր այս պատկերների կողմերի երկարությունների գումարը՝ ըստ ներքևում տրված արտահայտությունների:

Գումարման գործողություն

Գործողության նշանն է **+**

գումարելի + գումարելի = գումար

Աղյուսակի դատարկ վանդակները լրացրո՛ւ:

Գումարելի	374	1078	4274		10615	24375	
Գումարելի	465	3126		769	27328		32645
Գումար			5628	4327		53716	45748

Հանման գործողություն

Գործողության նշանն է **—**

նվազելի - հանելի = տարբերություն

Աղյուսակի դատարկ վանդակները լրացրո՛ւ:

Նվազելի	471	2316	3718		37519	37815	
Հանելի	243	1875		863	24368		6571
Տարբերություն			1625	5725		19895	59728

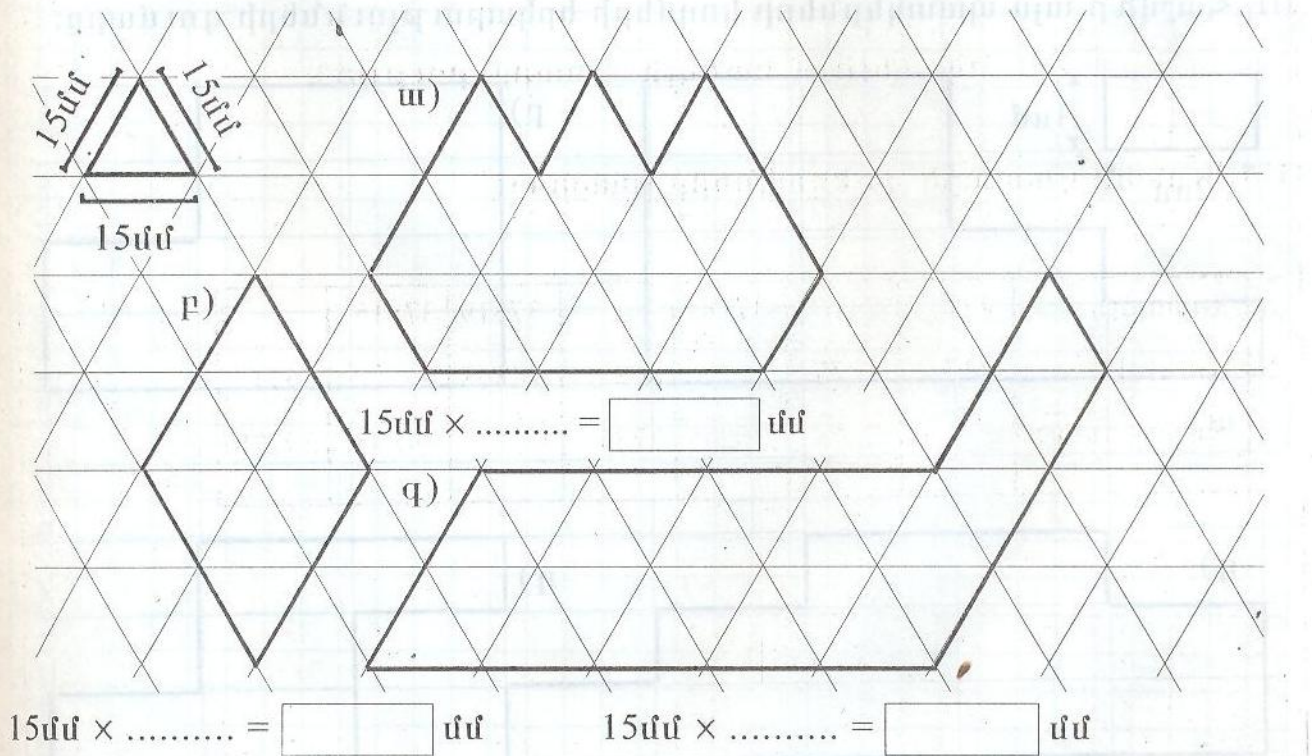
I. Հաշվի՛ր:

ա) $\begin{array}{r} 762 \\ \times 30 \\ \hline 22860 \end{array}$	գ) $\begin{array}{r} 376 \\ \times 50 \\ \hline \end{array}$	ե) $\begin{array}{r} 917 \\ \times 600 \\ \hline \end{array}$
բ) $\begin{array}{r} 9218 \\ \times 30 \\ \hline \end{array}$	դ) $\begin{array}{r} 3428 \\ \times 70 \\ \hline \end{array}$	պ) $\begin{array}{r} 1765 \\ \times 400 \\ \hline \end{array}$

II. Լրացրո՛ւ պակասող թվանշանները:

$\begin{array}{r} 44 \bigcirc 2 \\ + 9 \bigcirc \bigcirc 4 \bigcirc \\ \hline \bigcirc \bigcirc 3291 \end{array}$	$\begin{array}{r} 54 \bigcirc 7 \bigcirc \\ - 3 \bigcirc 3 \bigcirc 4 \\ \hline \bigcirc 6149 \end{array}$
---	--

III. Հաշվի՛ր պատկերների կողմերի երկարությունների գումարը:

I. Հաշվի՛ր:

iii) $492 : 12 = (480 + 12) : 12 = 480 : 12 + 12 : 12 =$

p) $231 : 21 =$

q) $384 : 16 =$

г) $672 : 32 =$

$$\text{b) } 192 : 16 =$$

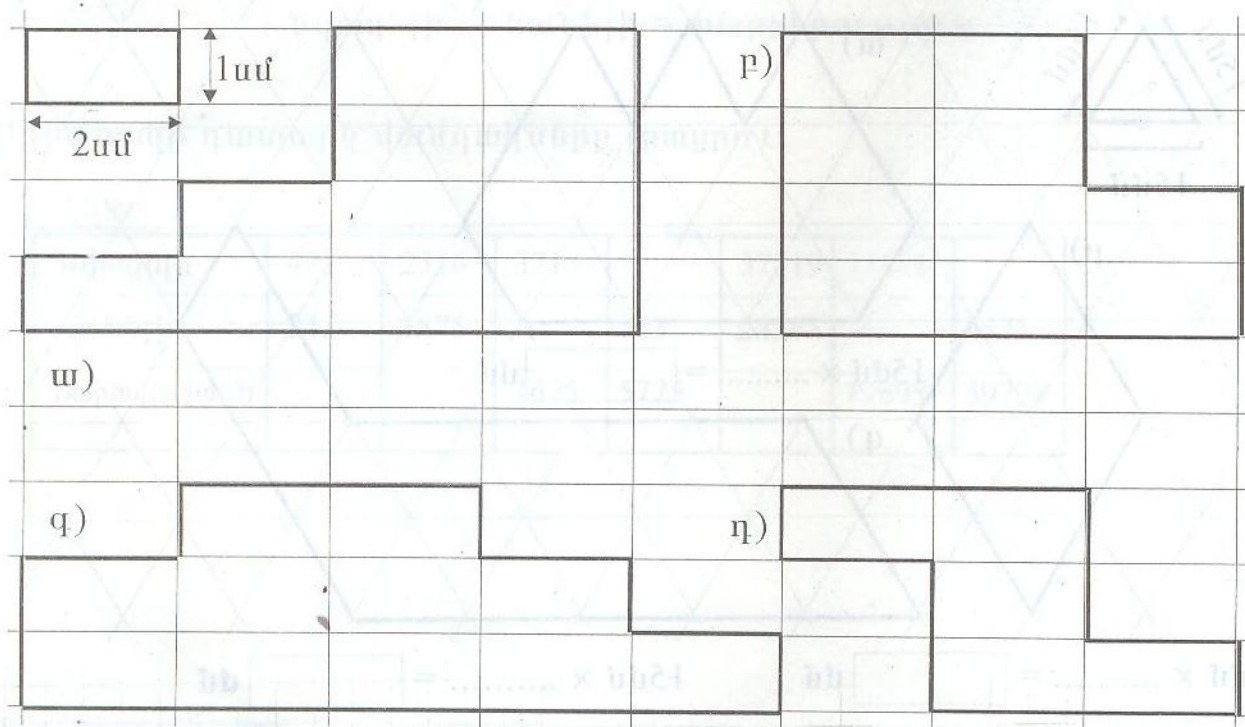
II. Հաշվարկներ:

iii) $568 \times 57 + 43 \times 617 - 528 \times 23 =$

p) $387 \times 91 + 5817 \times 7 - 128 \times 65 =$

g) $469 \times 87 + 283 \times 52 - 145 \times 65 =$

III. Հաշվի՛ր այս պատկերների կողմերի երկարությունների գումարը:

$$\begin{array}{r}
 846 2 \\
 - 8 423 \\
 \hline
 4 \\
 - 4 \\
 \hline
 6 \\
 - 6 \\
 \hline
 0
 \end{array}$$

I. Հաշվի՛ր:

ա) $936 : 3 =$

$868 : 2 =$

$884 : 4 =$

$993 : 3 =$

$888 : 8 =$

բ) $993 : 3 \times 6 =$

$864 : 2 \times 8 =$

$999 : 9 \times 7 =$

$8848 : 4 \times 5 =$

$33693 : 3 \times 4 =$

II. Հաշվի՛ր:

ա) $(35 \times 29 - 9 \times 12) \times 67 - 61 \times 36 + 91 =$

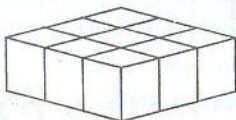
բ) $(107 \times 53 + 27 \times 43) \times 32 + 95 \times 27 - 309 =$

գ) $(38 \times 49 - 9 \times 16) \times 38 - 18 \times 73 =$

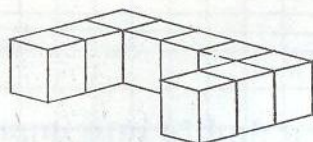
դ) $(108 \times 28 - 56 \times 24) \times (49 \times 34 - 161 \times 10) =$

III. Որոշի՛ր յուրաքանչյուր շարվածքի հատակագծի կողմերի երկարու-թյունների գումարը:

ա)

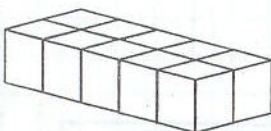
բ)

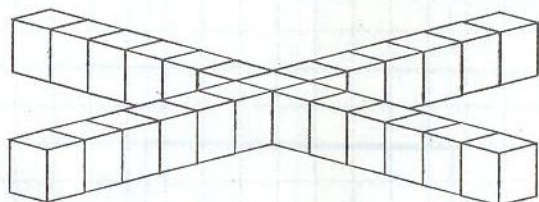
$7\text{մմ} + 7\text{մմ} + 7\text{մմ} + 7\text{մմ} = \dots\dots\dots \text{մմ}$

$7\text{մմ} \times 4 = \dots\dots\dots \text{մմ}$

գ)

դ)

$$\begin{array}{r}
 798 \\
 - 8 \\
 \hline
 19 \\
 - 18 \\
 \hline
 18 \\
 - 18 \\
 \hline
 0
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 42 \\
 \times 12 \\
 \hline
 84 \\
 + 42 \\
 \hline
 504
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 67 \\
 \times 24 \\
 \hline
 268 \\
 + 134 \\
 \hline
 1608
 \end{array}$$

Բազմապատկման գործողություն

Գործողության նշանն է $\times$ կամ $\cdot$:

արտադրիչ $\times$ արտադրիչ = արտադրյալ

կամ

արտադրիչ $\cdot$ արտադրիչ = արտադրյալ

Աղյուսակի դատարկ վանդակները լրացրո՛ւ:

Արտադրիչ	8	24	5		235	1364	
Արտադրիչ	7	6		8	7	9	
Արտադրյալ			75	104			

Բաժանման գործողություն

Գործողության նշանն է $:$:

բաժանելի : բաժանարար = քանորդ

Աղյուսակի դատարկ վանդակները լրացրո՛ւ:

Բաժանելի	56	72	45		639	4844	
Բաժանարար	7	8		23		4	
Քանորդ			9	8	3		

I. Հաշվիր:

ա) $644 : 7 =$

$837 : 9 =$

$19881 : 9 =$

$2464 : 7 =$

$5848 : 8 =$

$9264 : 6 =$

բ) $37 \times 19 =$

$262 \times 27 =$

$383 \times 74 =$

$569 \times 15 =$

$316 \times 22 =$

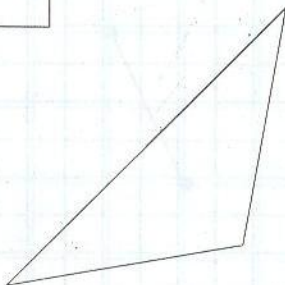
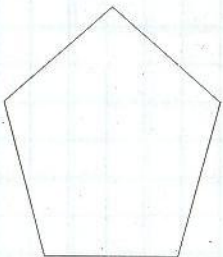
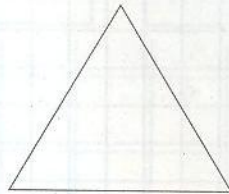
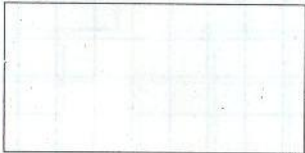
$1243 \times 33 =$

II. Հաշվիր և աղյուսակի դատարկ վանդակները լրացրո՛ւ:

2156	3168	2172	3344	12768	32562	1954	$\times 3$ $: 2$
6468							
3234							

III. Որոշիր, թե տրված որ պատկերների կողմերի երկարությունների գումարը կարելի է չափել ներքևի արտահայտությունների օգնությամբ:

Քանոնով կատարիր անհրաժեշտ չափումները:

մմ $\times 4 =$ մմ

մմ $\times 2 +$ մմ $\times 2 =$ մմ

մմ $\times 3 =$ մմ

մմ $\times 6 =$ մմ

$$\begin{array}{r}
 45246 \\
 -42 \quad 754 \\
 \hline
 32 \\
 -30 \\
 \hline
 24 \\
 24 \\
 \hline
 0
 \end{array}$$

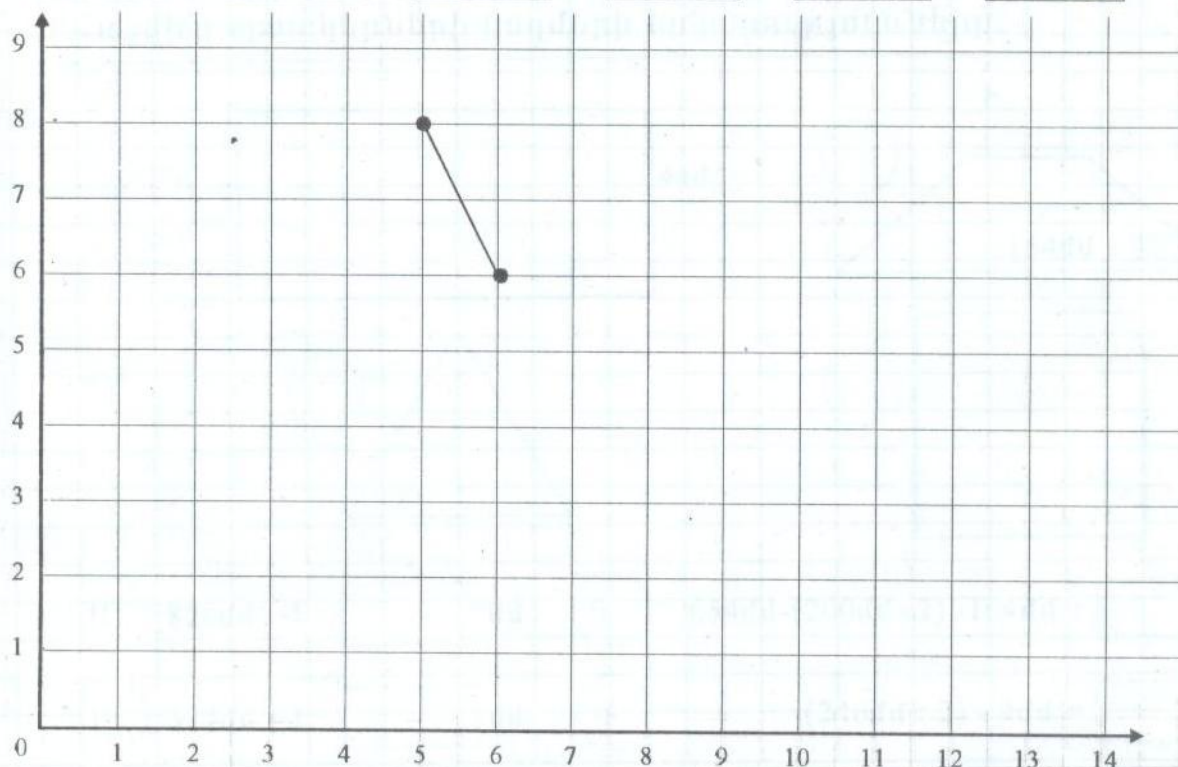
I. Փորձի՛ր հասկանալ առաջին օրինակը և ըստ դրա կազմել արտահայտությունների երկրորդ շարքը:

ա) 3×2
 6×3
 18×4
 72×5
 360×6
 2160×7
 15120×8
 120960×9
 $1088640 : 2$
 $544320 : 3$
 $181440 : 4$
 $45360 : 5$
 $9072 : 6$
 $1512 : 7$
 $216 : 8$
 $27 : 9$
3

բ) 2×2

II. Տրված թվապույգերին համապատասխանող կետերի հեռավորությունները պույգ-պույգ չափի՛ր: Միմյանցից ամենամեծ հեռավորության վրա գտնվող կետերի պույգը միացրո՛ւ կարմիր գծով:

ա) $\begin{pmatrix} (5, 8) \\ (6, 6) \end{pmatrix}$	բ) $\begin{pmatrix} (2, 3) \\ (10, 4) \end{pmatrix}$	գ) $\begin{pmatrix} (9, 9) \\ (9, 7) \end{pmatrix}$	դ) $\begin{pmatrix} (5, 1) \\ (7, 1) \end{pmatrix}$	ե) $\begin{pmatrix} (1, 5) \\ (1, 7) \end{pmatrix}$	զ) $\begin{pmatrix} (3, 6) \\ (13, 2) \end{pmatrix}$
---	--	---	---	---	--

$$\begin{array}{r}
 96002 \\
 - 8 \\
 \hline
 16 \\
 - 16 \\
 \hline
 0
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 747208 \\
 - 72 \\
 \hline
 27 \\
 - 24 \\
 \hline
 32 \\
 - 32 \\
 \hline
 0
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 724 \\
 \times 213 \\
 \hline
 2172 \\
 + 724 \\
 \hline
 1448 \\
 154212
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 368 \\
 \times 137 \\
 \hline
 2576 \\
 + 1104 \\
 \hline
 368 \\
 50416
 \end{array}$$

I. Հաշվիր:

ա) $64400 : 7 =$

$58720 : 8 =$

$33620 : 4 =$

$52000 : 5 =$

$87300 : 9 =$

$56400 : 6 =$

բ) $297 \times 19 =$

$423 \times 234 =$

458×72

$561 \times 312 =$

$911 \times 119 =$

$3412 \times 12 =$

II. Համեմատիր արտահայտությունների արժեքները և դի՛ր համապատասխան նշանը (>, <, =):

ա) $5728 + 2831$ ☐ $3177 + 4382$

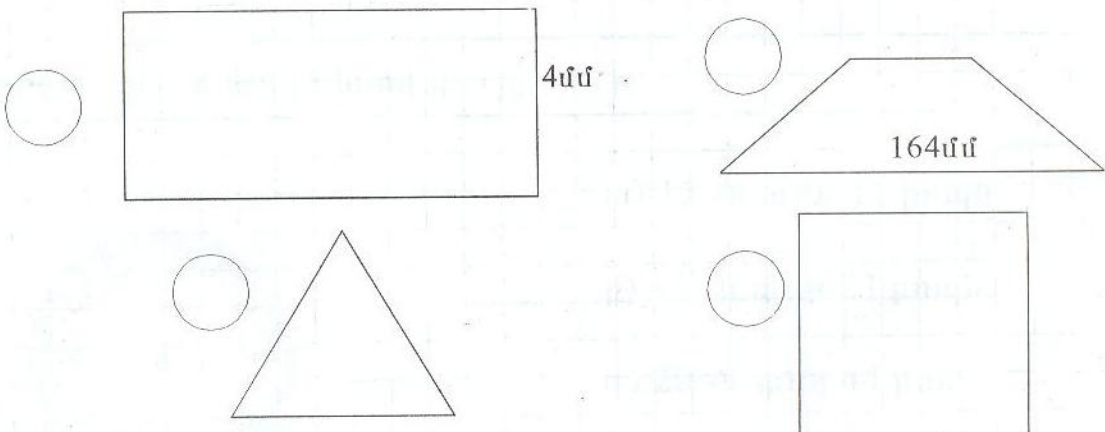
բ) $48627 + 17856$ ☐ $38947 + 27539$

գ) $12518 + 6327 + 3108$ ☐ $19000 + 2743$

դ) $21825 + 7812 + 17$ ☐ $25318 + 4319$

ե) $174186 + 89465$ ☐ $46589 + 186174$

III. Որոշի՛ր, թե այս պատկերներից որի կողմերի երկարությունները կարելի է հաշվել տրված արտահայտությունների օգնությամբ:
Հաշվի՛ր պատկերների կողմերի երկարությունները:

Ա $820\text{մմ} : 4 =$ մմ

Գ $654\text{մմ} - (200\text{մմ} \times 2) - 164\text{մմ} =$ մմ

Բ $327\text{մմ} : 3 =$ մմ

Դ $(240\text{մմ} : 2) - 4\text{մմ} =$ մմ

$$\begin{array}{r}
 69243 \\
 - 6 \\
 \hline
 9 \\
 - 9 \\
 \hline
 24 \\
 - 24 \\
 \hline
 0
 \end{array}$$

I. Հաշվի՛ր:

ա) $21037 \times 7 =$

բ) $153 \times 300 =$

$1637 \times 70 =$

$634 \times 264 =$

$2904 \times 26 =$

$218 \times 563 =$

$4362 \times 72 =$

$840 \times 219 =$

$3519 \times 19 =$

$707 \times 427 =$

II. Որոշի՛ր, թե տարվա որ օրն է:

ա) Մարտի 21-ից 3 ամիս 18 օր հետո

բ) Հուլիսի 15-ից 6 ամիս 20 օր հետո

գ) Ապրիլի 15-ից 48 օր հետո

դ) Օգոստոսի 2-ից 100 օր առաջ

ե) Բո ծննդյան օրից 7 շաբաթ առաջ

III. Արտահայտի՛ր ժամերով կամ րոպեներով:

ա) $12 \text{ օր} = \boxed{} \text{ ժ}$

բ) $12 \text{ ժ} = \boxed{} \text{ րոպ.}$

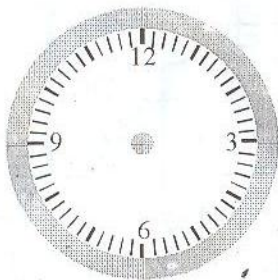
$7 \text{ շաբաթ } 7 \text{ օր} = \boxed{} \text{ ժ}$

$7 \text{ օր } 7 \text{ ժ} = \boxed{} \text{ րոպ.}$

$2 \text{ շաբաթ } 10 \text{ օր } 19 \text{ ժ} = \boxed{} \text{ ժ}$

$2 \text{ օր } 10 \text{ ժ } 19 \text{ րոպ.} = \boxed{} \text{ րոպ.}$

IV. Տարբեր գույնի սլաքներով ցոլյց տուր.

ա) 12 -ն անց 12 րոպե

բ) 15 -ն անց 23 րոպե

գ) 20 -ն անց 44 րոպե

դ) 10 -ն անց 52 րոպե

ե) 6 -ն անց 30 րոպե

	8	9	7		7	
-	7			1	2	8 (1u7u)
	1	9				
-	1	4				
		5	7			
		-	5	6		
			1			

I. Հաշվի՛ր:

ա) $(523975 - 146073) \times 9 =$

բ) $(705949 - 578057) \times 6 =$

գ) $(603008 - 229289) \times 7 =$

դ) $(183226 - 77562) \times 8 =$

II. Հաշվի՛ր, թե քանի օր է:

ա) Այս տարվա բոլոր շաբաթ և կիրակի օրերը:

բ) Ամռան երեք ամիսը միասին:

գ) Քո և ընկերոջդ ծննդյան օրերի միջև:

դ) Ծննդյանդ հնգամյակից մինչև յոթնամյակը:

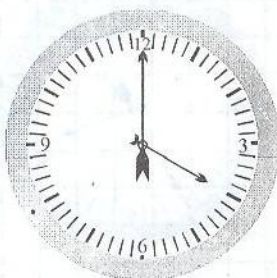
ե) Ըստ այս տարվա օրացույցի՝ բոլոր ամիսների առաջին շաբաթվա օրերը միասին:

III. Արտահայտի՛ր վայրկյաններով կամ ամիսներով:

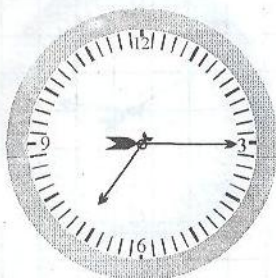
ա) 12 թույ. = վրկ	բ) 12 տարի = ամիս
7ժ = վրկ	7 դար = ամիս
2ժ 9թույ. = վրկ	2 դար 9 տարի = ամիս
1ժ 11վրկ = վրկ	1դար 50 տարի 11 ամիս = ամիս

IV. Որոշի՛ր, թե քանի ժամ և քանի թույն է անցել կեսգիշերից մինչև այս ժամերը:

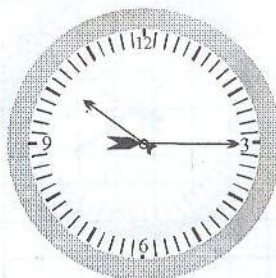
ա)

բ)

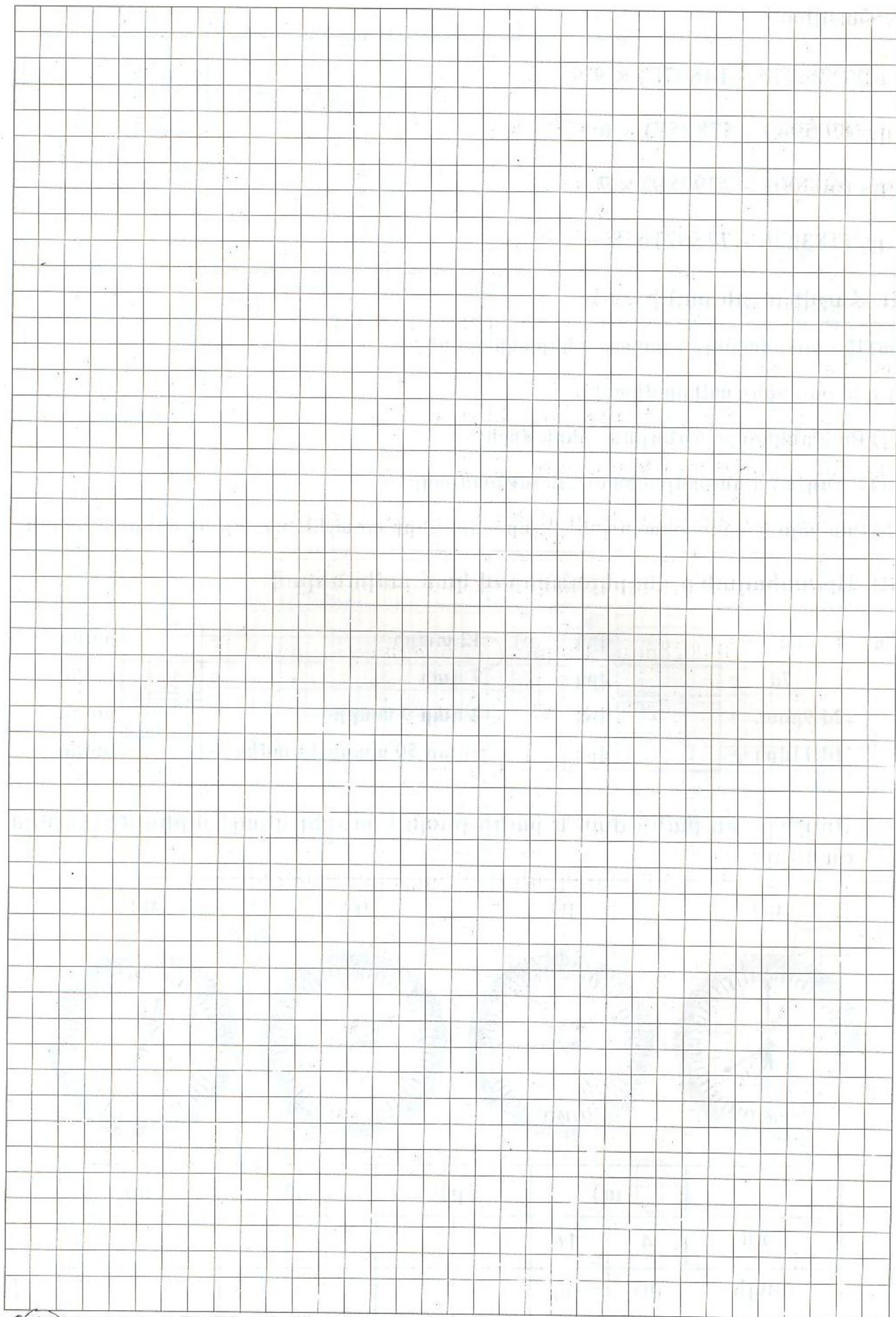
գ)

դ)

	ա)		բ)		գ)		դ)	
Ժամ	4	16						
թույն	00	00						

I. Հաշվի՛ր:

ա) $(92022 - 374 \times 21) + 919 \times 6 =$

բ) $(89465 - 1287 \times 42) + 3150 : 6 =$

գ) $(88088 - 694 \times 54) + 1092 : 3 =$

դ) $(87097 - 965 \times 67) + 69183 : 3 =$

II. Հաշվի՛ր, թե քանի շաբաթ է:

ա) Ամբողջ աշունը

բ) Մարտի 15-ից սեպտեմբերի 13-ը

գ) Հուլիսի 10-ից դեկտեմբերի 25-ը

դ) Նախորդ տարվա սեպտեմբերի 1-ից այս տարվա հունվարի 25-ը

III. Համեմատի՛ր, դի՛ր համապատասխան նշանը՝ ($>$, $<$, $=$):

10 ժ 28րոպ. 15վրկ ☐ 628րոպ. 12վրկ

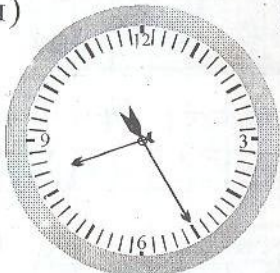
7շաբաթ 3օր ☐ 3480ժ

12օր 3ժ ☐ 290ժ

9օր 22ժ 54րոպ ☐ 248ժ

IV. Հաշվի՛ր, թե քանի վայրկյան է անցել օրվա սկզբից:

ա)

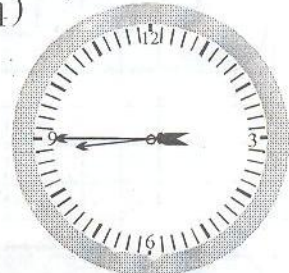
բ)

գ)

դ)

ա)

բ)

գ)

դ)

I. Հաշվի՛ր:

ա) $113872 : 8 \times 72 + 457992 : 9 =$

բ) $472 \times 28 - 9183 : 3 + (100128 + 3872) =$

գ) $543 \times 45 + (191222 - 9748) =$

դ) $(532718 - 508653) \times 54 + 665656 : 8 =$

II. Հաշվի՛ր, թե քանի դար է:

ա) 731 օր + 498 տարի =

բ) 1900 տարի =

գ) 1995 թվականից 1295 թվականը =

դ) 1650 թվականի մարտի 21-ից 2000 թվականի մարտի 21-ը =

III. Հաշվի՛ր:

ա) $19\text{ժ} - 7\text{ժ } 15\text{րոպ.} =$

բ) $18\text{րոպ. } 15\text{վրկ} - 57\text{վրկ} =$

$21\text{ժ} - 360\text{րոպ.} =$

$37\text{րոպ. } 18\text{վրկ} + 48\text{վրկ} =$

$18\text{ժ} - 12\text{ժ } 57\text{րոպ.} =$

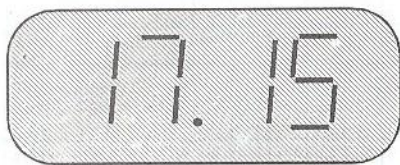
$1\text{ժ } 29\text{րոպ. } 15\text{վրկ} - 59\text{րոպ } 12\text{վրկ} =$

$15\text{ժ} - 7\text{ժ } 24\text{րոպ.} =$

$9\text{ժ } 43\text{վրկ} - 57\text{վրկ} =$

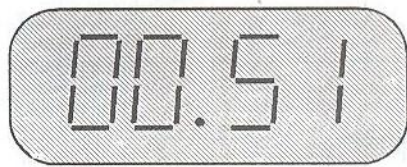
IV. Հաշվի՛ր ըստ օրինակի:

ա)

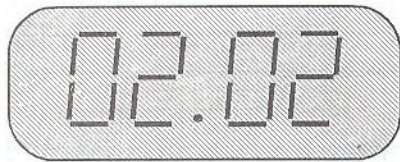
րոպե	$17 \times 60 + 15 =$
վայրկյան	$(17 \times 60) \times 60 + (15 \times 60) =$

բ)

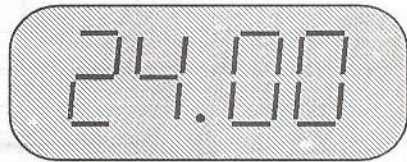
րոպե	
վայրկյան	

գ)

րոպե	
վայրկյան	

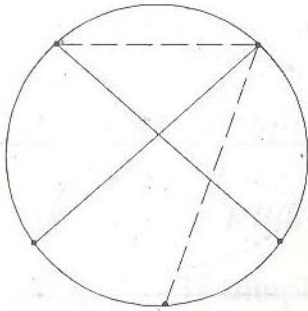
դ)

րոպե	
վայրկյան	

I. Խաղա՝ քնկերոջդ հետ: Խաղը կոչվում է «Սիւ»:

Խաղի չափարտված օրինակ:

Խաղի կանոնները

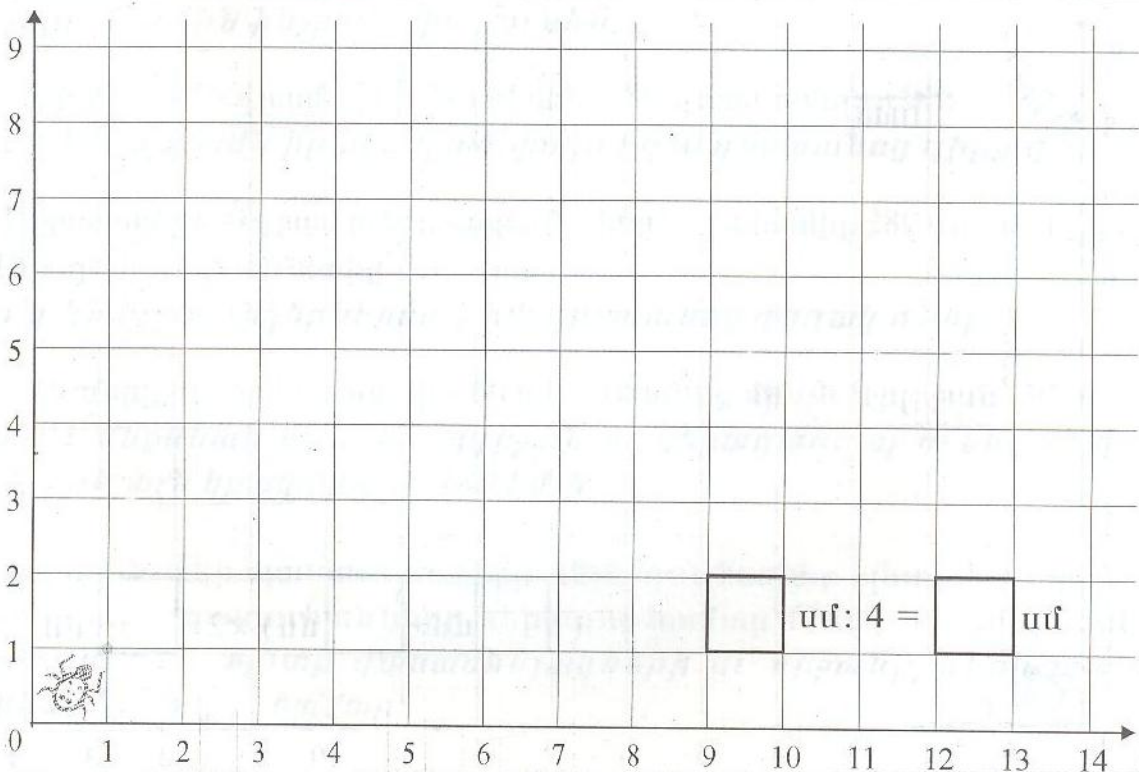
- 1) Շրջանագծի վրա կամայական տեղերում 5 կետ է տրված:
- 2) Խաղացողները հերթով որևէ 2 կետ գծով միացնում են իրար (յուրաքանչյուրը մի գույնով):
- 3) Իր գույնով եռանկյուն կառուցողը պարտավոր է:

II. Տառերը փոխարինի՛ր թվանշաններով:

ա) $ԱԲԳ + ԱԲԳ + ԱԲԳ + ԱԲԳ = 10000$	գ) $\begin{array}{r} \text{Ա} \text{ } 3 \text{ } \text{Բ} \text{ } \text{Ա} \\ + 3 \text{ } \text{Ա} \text{ } 5 \text{ } \text{Բ} \\ \hline 1 \text{ } 0 \text{ } 0 \text{ } 0 \text{ } 0 \end{array}$
բ) $ԱԱ + ԱԲ = ԳԳԳ$	

III. Նախ՝ նշված թվապույգերի օգնությամբ գծի՛ր այս բզեզի անցած ճանապարհը, ապա՝ գծի՛ր մի քառակուսի, որի կողմերի երկարություններն գումարը հավասար լինի այդ ճանապարհի երկարությանը:

	1;1	1;3	4;3	4;4	8;4	8;6	4;6
---	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

I. Այս խաղը կոչվում է «Սածիլ»:

Խաղի կանոնները

1) Մի քանի կետ է տրված (ա)

(կետերի քանակը կամայական է):

2) Երկու խաղացող հերթով (տարբեր՝ գույնի մատիտներով) կան միացնում են կետերը (բ), կան էլ մի կետից գիծ տանում և հետ վերադառնում (գ): Վերջին դեպքում այդ գծի վրա ցանկացած տեղ մի նոր կետ է սովելացվում (դ):

3) Գիծը չպետք է հատվի ինքն իր հետ և ուրիշ գծերի հետ:

4) Գիծը չպետք է անցնի մյուս կետերով:

5) Յուրաքանչյուր կետից պետք է «աճի» 3 «սածիլ»՝ ոչ ավելի:

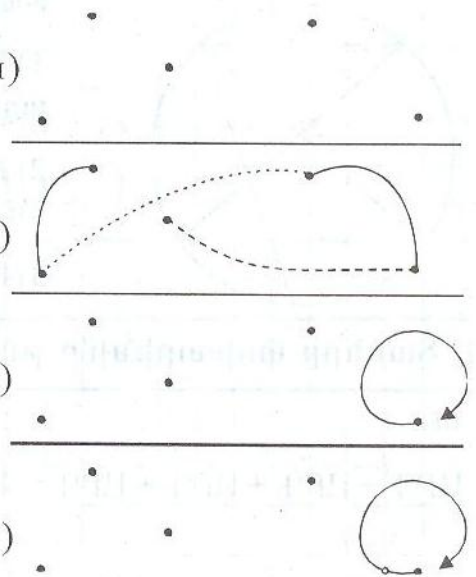
6) Պարտվում է նա, ով այլևս քայլ չունի:

ա)

բ)

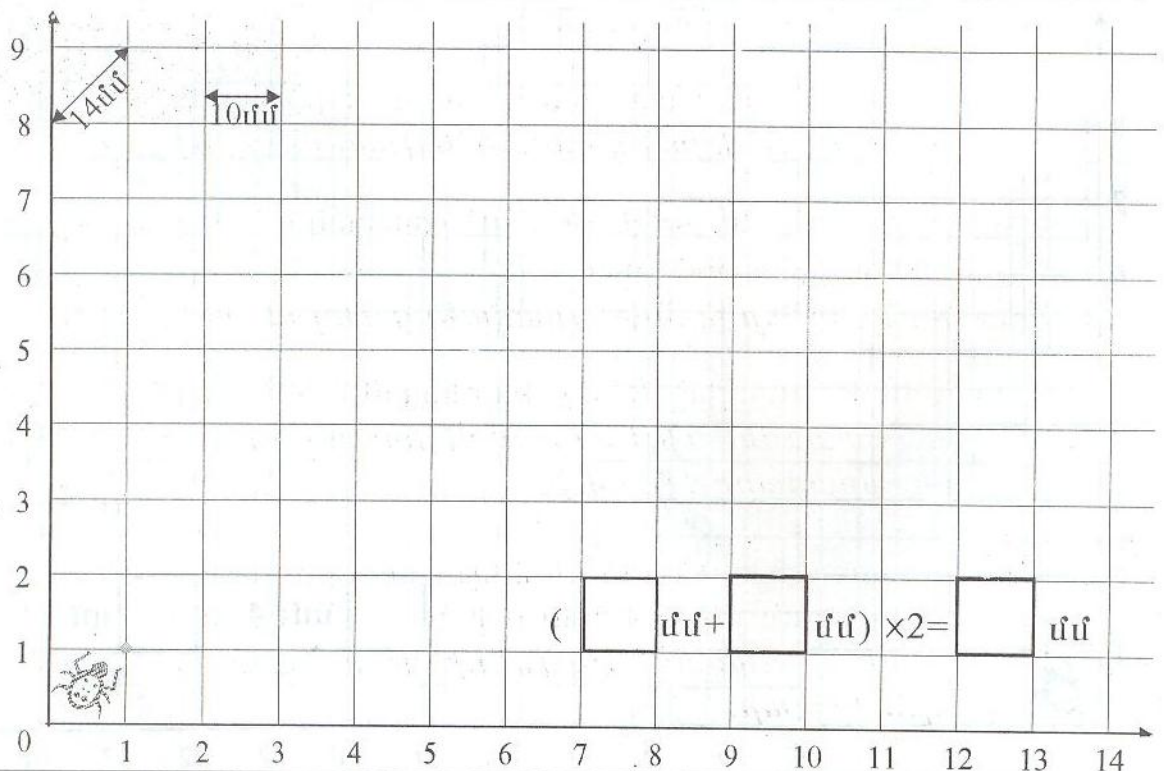
գ)

դ)

II. Նախ՝ նշված թվապույգերի օգնությամբ գծի՛ր այս բլեզի անցած ճանապարհը, ապա՝ գծի՛ր մի ուղղանկյուն, որի կողմերի երկարությունների գումարը հավասար լինի այդ ճանապարհի երկարությանը:

	1;1	3;3	2;4	5;7	8;4	6;2	7;1
--	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

1. Գագիկը 270 դրամ ուներ: Պապիկը նրան 150 դրամ էլ տվեց:
Քանի՞ դրամ ու նեցավ Գագիկը:

2. Առաջին կապուցում 64 տետր կա: Երկրորդ կապուցում առաջին կապուցի տետրերից 17-ով ավել է:
Քանի՞ տետր կա երկրորդ կապուցում:

3. Գտի՛ր այն թիվը, որը 218-ից մեծ է 97-ով:

4. Սնդրակը 38 տարեկան է:
29 տարի հետո նա քանի՞ տարեկան կլինի:

5. Առաջին դարակում 84 գիրք կա, իսկ երկրորդում՝ 59 գիրք:
Ո՞ր դարակում ավելի շատ գիրք կա և քանիսո՞ւմ:

6. Գաբրիելը 14 տարեկան է: Վարդանը նրանից մեծ է 4 տարով: Գուրգենը Վարդանից մեծ է 9 տարով:
Քանի՞ տարեկան է Գուրգենը: Քանի՞ տարով է Գուրգենը մեծ Գաբրիելից:

7. Տղան 370 դրամանոց գիրք և 250 դրամի տետր գնեց:
Նա քանի՞ դրամ ծախսեց:

8. Դպրոցում 275 աղջիկներ և 368 տղաներ են սովորում:
Քանի՞ աշակերտ է սովորում դպրոցում:

9. Ավետիքը ունի 360 դրամ: Սարգիսը 60 դրամ ավել ունի: Հակոբը Սարգիսից 80 դրամ ավել ունի:
Տղաները միասին ինչքա՞ն փող ու նեն:

10. Գրիգորը 470 դրամ ունի: Մարիամը 180 դրամ ավել ունի:
Կարո՞ղ է Մարիամն իր ու նեցած փողով 650 դրամանոց գիրք գնել:

11. Աբրահամը 870 դրամ ունի: Հովհաննեսը Աբրահամից 280 դրամ ավել ունի, իսկ Միքայելը Հովհաննեսից՝ 360 դրամ:
Կարո՞ղ են երեք ընկերներով 3000 դրամանոց գնդակ գնել:

12. Երևանից մինչև Սևանա լիճ 60 կմ է, Սևանից մինչև Դիլիջան՝ 30 կմ:
Կարո՞ղ է մերենան հասնել Դիլիջան ու վերադառնալ ու նեցած վառելիքով, եթե այն կրավարարի 180 կմ-ի:

13. Դասասենյակի պատուհանները ներկելու համար պետք է 59 կգ ներկ: Միջանցքների պատուհանները ներկելու համար 174կգ-ով ավել է պետք: *Որքա՞ն ներկ է պետք դասասենյակների ու միջանցքների պատուհանները ներկելու համար:*

14. Վարդուհին 123 էջանոց գրքից կարդաց 78 էջը:
Նրան քանի՞ էջ մնաց կարդալու:

15. Դպրոցում սովորող 618 աշակերտներից 329-ը աղջիկներ են:
Քանի՞ տղա է սովորում դպրոցում:

16. Ծառատունկի ժամանակ աշակերտները 271 խնձորենի տնկեցին, իսկ
բալենի՝ 38-ով պակաս:
Քանի՞ բալենի տնկեցին:

17. 513-ից 179-ով փոքր թիվը գտի՛ր:

18. Արաքսյան 810 դրամ ուներ:
*Որքա՞ն էր գրքի գինը, եթե այն գնելուց հետո Արաքսյայի մոտ 570 դրամ
մնաց:*

19. Ամռանը Դավիթի կարդացած գրքերից մեկը 134 էջանոց էր, իսկ մյուսը՝
28 էջով պակաս:
Ամռան ընթացքում Դավիթը քանի՞ էջ է կարդացել:

20. Ավետիքը 37 տարեկան է: Բարեկենը մեծ է նրանից 8 տարով: Գրիգորը
փոքր է Բարեկենից 19 տարով:
Ո՞վ է քանի՞ տարով է փոքր. Ավետի՞քը, թե՞ Գրիգորը:

21. Հովհաննեսը 800 դրամ ուներ: Հակոբը 250 դրամ ավել ուներ:
Հովհաննեսը ծախսեց 360 դրամ, իսկ Հակոբը՝ 200 դրամ ավելի:
Տղաներից յուրաքանչյուրի մոտ ինչքա՞ն փող մնաց:

22. Պատանի տուրիստների ճամբարում հանգստացող 375 աշակերտներից
169-ը աղջիկներ են: Առավոտյան մի խումբ(27 տղա և 24 աղջիկ) արշավի դուրս
եկավ:
Ճամբարում ավելի շատ տղա՞ մնաց, թե՞ աղջիկ:

23. Բարեկենը 800 դրամ ուներ: Նա 260 դրամով տեսր գնեց:
Բարեկենը մնացած փողով կարո՞ղ է 530 դրամանոց գիրք գնել:

24. Հովհաննեսը 1200 դրամ ունի: Միհրանը 360 դրամ պակաս ունի:
Կարո՞ղ են տղաները ունեցած փողով 2000 դրամանոց շախմատ գնել:

25. Երկու այգիներից յուրաքանչյուրում 128 ծառ կա: Առաջին այգուց 12 ծառ
տեղափոխեցին երկրորդ այգի:
Ո՞ր այգում ավելի շատ ծառ եղավ և քանիսո՞վ:

26. Խանութը 7 տուփ խաղալիք ստացավ: Յուրաքանչյուր տուփում 18 խաղալիք կար:

Քանի՞ խաղալիք ստացավ խանութը:

27. Միքայելը ծառերը ջրելու համար աղբյուրից 12 անգամ ջուր բերեց. ամեն անգամ նա երկու դուլ ջուր էր բերում:

Միքայելը քանի՞ դուլ ջուր բերեց:

28. Գտի՛ր 24-ից 9 անգամ մեծ թիվը:

29. Երկու կապոցում 25 տետր կա: Մեծ կապոցում տետրերի թիվը 5 անգամ ավելի է:

Քանի՞ տետր կա մեծ կապոցում:

30. Դպրոցում 30 դասարան կա: Յուրաքանչյուր դասարանում 25 աշակերտ կա:

Քանի՞ աշակերտ է սովորում դպրոցում:

31. Դպրոցի երկու հարկերից յուրաքանչյուրում 16 դասասենյակ կա: Ամեն մի դասասենյակում 3 լուսամուտ կա:

Քանի՞ լուսամուտ կա դպրոցի բոլոր դասասենյակներում միասին:

32. Խանութում մաթեմատիկայի 36 գիրք կար: Խանութը մաթեմատիկայի նոր գրքեր ստացավ՝ եղածից 9 անգամ շատ:

Մաթեմատիկայի քանի՞ գիրք եղավ խանութում:

33. Արաքսյան 24 տետր գնեց: Հովհաննեսը նրանից 4 անգամ ավել գնեց: Հովհաննեսը Արաքսյայից քանի՞ տետր ավել գնեց:

34. Գրիշը 45 դրամ արժի: Գրիգորի մոտ 8 անգամ ավել փող կար: Որքա՞ն փող մնաց Գրիգորի մոտ՝ մի գրիչ գնելուց հետո:

35. Մարիամը 1500 դրամ ուներ:

6 հատ 55 դրամանոց տետր գնելուց հետո նրա մոտ ինչքա՞ն փող մնաց:

36. Մի դասասենյակի հատակը լաքապատելու համար 2 տուփ լաք է անհրաժեշտ:

Կրավականացի՞ արդյոք 59 տուփ լաքը դպրոցի 29 դասասենյակների հատակները լաքապատելու համար:

37. Ավտոմեքենան մեկ բաք բենզինով կարող է 220 կմ անցնել: Կարո՞ղ է ավտոմեքենան 5 բաք բենզինով 1200 կմ անցնել:

38. Գիրքը 410 դրամ արժի, իսկ տետրը՝ 35 դրամ:

Կրավականացի՞ 2000 դրամը 4 գիրք և 9 տետր գնելու համար:

39. 56 ծառը տնկեցին 4 շաբթով:
Յուրաքանչյուր շաբթում քանի՞ ծառ տնկեցին:

40. 500 տետրը դասավորեցին կապոցներում: Յուրաքանչյուր կապոցում 20 տետր դրեցին:
Քանի՞ կապոց ստացվեց:

41. Գտի՛ր 96-ից 6 անգամ փոքր թիվը:

42. Սարգիսը 1500 դրամ ունի: Միքայելը 3 անգամ քիչ փող ունի:
Որքա՞ն փող ունի Միքայելը:

43. Մի տուփում 144 գրիչ կա, մյուս տուփում՝ 9 անգամ քիչ:
Քանի՞ գրիչ կա երկրորդ տուփում:

44. Այգում 369 խնձորենի կա և 9 անգամ քիչ դեղձենի:
Քանի՞ ծառ կա այգում:

45. Ավտոմեքենան մեկ ժամում 72 կմ է անցնում: Հեծանիվը մեկ ժամում 6 անգամ քիչ ճանապարհ է անցնում: Ավտոմեքենան ու հեծանիվը միաժամանակ նույն տեղից դուրս եկան նույն ուղղությամբ:
Որքա՞ն կլինի նրանց հեռավորությունը մեկ ժամ հետո:

46. Դավիթը 1600 դրամ ունի: Հակոբը 5 անգամ քիչ փող ունի:
Հակոբը Դավիթից քանի՞ դրամ քիչ ունի:

47. Դպրոցում 640 աշակերտ կա:
Քանի՞ երկտեղանոց նստարան է անհրաժեշտ դպրոցին:

48. 300 ծառը պետք է տնկել 15 շաբթով՝ յուրաքանչյուր շաբթում հավասար թվով:
6 շաբթ տնկելուց հետո քանի՞ ծառ մնաց տնկելու:

49. Կովը մի օրում 14 կգ խոտ է ուտում: Այծը երկու անգամ քիչ է ուտում:
Կրավականացին՝ 280 կգ խոտը մի կով ու մի այծ մի շաբաթ կերակրելու համար:

50. Մայրիկը 5 խնձորը բաժանեց երկու երեխաներին՝ յուրաքանչյուրին երկու խնձոր տալով:
Քանի՞ խնձոր մնաց մայրիկին:

51. Տուփի մեջ 20 հատ գուլպա կա՝ 4 գույգը սպիտակ, մնացածը՝ սև:
Քանի՞ գուլպա սև գուլպա կա տուփի մեջ:

ԱՆԱՀԻՏ ԱՐԵԱՌԻԳՅԱՆ
ԳԵՎՈՐԳ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱ
գիրք-տետր երրորդ դասարանցիների
համար

Կազմը՝	Ռուբեն Գրիգորյանի
Խմբագիր՝	Ռուբեն Վարդանյան
Գեղ. խմբագիր՝	Գոհար Սանոյան
Սրբագրիչ՝	Դորա Մարտիրոսյան
Էջադրողներ՝	Արփակ Պետրոսյան
	Շուրա Նայրյան

ՀՀ «Մխիթար Սեբաստացի»
կրթահամալիրի
«Անիվ» դուստր ձեռնարկության
«Շաղիկ» հրատարակչություն:
Հասցեն՝ 375064,
ԵՐԵՎԱՆ,
Հ/Ա Բ-1 թաղամաս,
Ա.Բաբաջանյան փ.

Ստորագրված է 04.08.96 թ.:
Չափսը՝ 60x84 1/8:
Թուղթ՝ օֆսետ №1:
Տպագրական 16 մամուլ:
Տպագրությունը՝ օֆսետ:
Տպաքանակը՝ 30 000:
Պատվեր՝

«Գանձասար»
Աստվածաբանական կենտրոնի տպագրատուն:
ԵՐԵՎԱՆ, Արշակունյաց 2:

